

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN AVRUPA'DA
GÖREVLENDİRİLEN ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI VE
KAZANIMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice GÜL

KOCAELİ 2018

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI**

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN AVRUPA'DA
GÖREVLENDİRİLEN ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI VE
KAZANIMLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice GÜL

Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE

KOCAELİ 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM
DALI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN AVRUPA'DA
GÖREVLENDİRİLEN ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI VE
KAZANIMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Hatice GÜL

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 09/05/2018 2018/12

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Tuğba KONAKLI

KOCAELİ 2018

TEŞEKKÜR

Tez alıŐma s¼recinin her aşamasında, bilgi ve deneyimi ile çalıŐmalarımı y¼nlendiren, desteğini esirgemeyen danıŐmanım Doç. Dr. Asiye TOKER G¼KE'ye teŐekk¼r ederim.

Anket çalıŐmama katılarak bana yardımcı olan ¼ęretmen arkadaşlarım, hayatım boyunca beni her anlamda, her zaman destekleyen sevgili aileme teŐekk¼r ederim.

Son olarak, tez s¼recinde bana sonsuz destek veren, yanımda olan eşim Suat G¼L'e yardımlarından dolayı teŐekk¼r ederim.

Hatice G¼L

Mayıs, 2018

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	I
İÇİNDEKİLER	II
ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. PROBLEM	3
1.2. AMAÇ	6
1.3. PROBLEM CÜMLESİ	6
1.4. ALT PROBLEMLER	6
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
1.6. SAYILTILAR	7
1.7. SINIRLILIKLAR	7
1.8. KISALTMALAR	7

İKİNCİ BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI

2.1. YURTDIŞI ÖĞRETMEN GÖREVLENDİRMELERİ	8
2.2. ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI PROBLEMLER	11
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	22
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	22
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI	24
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	25

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI UYUM SORUNLARINA İLİŞKİN BULGULAR	26
4.1.1. Dil ve İletişim Kaynaklı Uyum Sorunları	28
4.1.2. Barınma Sorunu Kaynaklı Uyum Sorunları	30

4.1.3. Kültürel Farklılık Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları	32
4.1.4. Yalnızlık Hissi	34
4.1.5. Yeni Bir Eğitim Ortamından Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları	35
4.1.6. Önyargı Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları	36
4.2. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI SOSYAL SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR	37
4.2.1. Sosyal Çevre ve Hayatta Yaşanan Sorunlar	39
4.2.2. Sağlık Sorunları	42
4.2.3. Ailevi Sorunlar	46
4.2.4. Derneklerden Kaynaklanan Sorunlar	48
4.2.5. Ekonomik Sorunlar	50
4.2.5.1. Maaşın Geç Yatmasından Kaynaklanan Sorunlar	52
4.2.5.2. Oturum Vergisi Sorunu	54
4.2.5.3. Kiraların Yüksek Olmasından Kaynaklanan Sorunlar	55
4.2.5.4. Maaş Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar	57
4.2.5.5. Sağlık Giderleri Kaynaklı Ekonomik Sorunlar	59
4.3. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI MESLEKİ SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR	60
4.3.1. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	65
4.3.2. Materyal Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	69
4.3.3. Ders Yapılan Sınıf Ortamından Kaynaklı Sorunlar	70
4.3.4. Yönetici ve Diğer Çalışanlar Kaynaklı Sorunlar	72
4.3.4.1. Okul Müdürü Kaynaklı Sorunlar	74
4.3.4.2. Öğretmenler (Yabancı Meslektaşlar) Kaynaklı Sorunlar	80
4.3.4.3. Diğer Okul Çalışanları Kaynaklı Sorunlar	82
4.3.5. Dersin Not Değerinin Olmaması Kaynaklı Sorunlar	82
4.3.6. Ders Saatlerinden Kaynaklı Sorunlar	84
4.3.7. Veli Kaynaklı Sorunlar	86
4.4. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI YÖNETSEL SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR	88
4.4.1. Müşavir ya da Ataşeliğin Görevini Eksik Yapmasından Kaynaklanan Sorunlar	94
4.4.2. Müşavirlik ya da Ataşeliğin Öğretmene Karşı Tutumlarından Kaynaklanan Sorunlar	97
4.4.3. Müşavir ya da Ataşelerin Eğitimci Kökenli Olmamasından Kaynaklanan Sorunlar	99
4.4.4. Müşavir ya da Ataşenin Vekaleten Olmasından Kaynaklanan Sorunlar	100
4.4.5. İzin Süresinden Kaynaklanan Sorunlar	101
4.5. ÖĞRETMENLERİN İFADE ETTİKLERİ DİĞER SORUNLAR	103
4.6. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİ BOYUNCA ELDE ETTİĞİ KAZANIMLARA İLİŞKİN BULGULAR	107
4.6.1. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Mesleki Kazanımlar	113
4.6.2. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Sosyal Kazanımlar	116
4.6.3. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Kişisel Kazanımlar	120

4.6.4. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Ekonomik Kazanımlar	123
---	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR.....	125
5.2.ÖNERİLER	131
5.3. ARAŞTIRMACILARA ÖNERİLER.....	134
KAYNAKÇA	135
EKLER	139
ÖZGEÇMİŞ.....	135

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

ŞEKİL 1: Katılımcıların Yaşadıkları Uyum Sorunlarına İlişkin Bulgular.....	26
ŞEKİL 2: Katılımcıların Yaşadıkları Sosyal Sorunlarına İlişkin Bulgular	38
ŞEKİL 3: Katılımcıların Yaşadıkları Mesleki Sorunlarına İlişkin Bulgular.....	61
ŞEKİL 4: Katılımcıların Yaşadıkları Yönetmel Sorunlara İlişkin Bulgular.....	89
ŞEKİL 5: Katılımcıların Kazanımlarına İlişkin Bulgular.....	108
ŞEKİL 6: Katılımcıların Yaşadıkları Sorunların Genel Tablosu.....	130
TABLO 1: Yurt Dışında Görevlendirilen Öğretmenlerin Ükelere Göre Dağılımı... .	9
TABLO 2: Katılımcılara ait Demografik Özellikler.....	23
TABLO 3: Cinsiyete Göre Yaşanan Uyum Problemleri Oranı.....	27
TABLO 4: Ükelere Göre Yaşanan Dil Problemleri	28
TABLO 5: Ükelere Göre Yaşanan Sağlık Problemleri	42

ÖZET

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa’da görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunları belirlemek, aynı zamanda elde ettikleri kazanımları tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma betimsel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’de Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni olarak görevlendirilen 210 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin uyum, sosyal, mesleki ve yönetsel sorunlarını ve kazanımlarını belirlemeye yönelik açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin % 73’ü uyum sorunu yaşadığını belirtmiştir. Öğretmenler yeni bir sosyal çevre, ailevi sorunlar, derneklerle ilişkiler, sağlık ve maddi konularda problemler yaşamaktadırlar. Mesleki anlamda öğrenciler ve okul yöneticileriyle yaşanan sıkıntılar ve Müşavirlik ya da Ataşeliklerle yaşanan problemler ve iletişim eksiklikleri öğretmenlerin yaşadığı başlıca sorunlardır. Mesleki, kişisel, sosyal ve az da olsa ekonomik anlamda öğretmenlerin kazanımları olmaktadır.

Anahtar sözcükler: Yurt dışı görevi, Öğretmen, Sorunlar, Kazanımlar

ABSTRACT

This study aims to determine the problems of the teachers charged by Ministry of National Education in Europe and to state the acquisitions of the teachers.

This research is a descriptive survey model. The study group consists of 210 teachers charged by Ministry of National Education as a Turkish and Turkish Culture Teacher in Germany, France, England and Switzerland. As a means of collecting data a questionnaire form consisting of open ended questions to identify the problems of adaptation, social, professional and administrative and acquisitions is used. The data was examined by descriptive analysis.

According to the findings, %73 of the teachers expressed of having adaptation problems. The teachers live difficulties due to a new social environment, familial problems, the relationship with the associations, health and economical problems. The problems with the students and the directors of the schools and with the educational consultancy or the educational attache, lack of communication are the main difficulties the teachers have. They have educational, individual, social and a little economic acquisition.

Keywords : Working Abroad, Teacher, Encountered Problems, Acquisitions

GİRİŞ

İnsanlar birçok değişik sebepten dolayı yaşadıkları yerlerden farklı yerlere göç ederler. İnsanlığın ilk zamanlarında doyma ihtiyacıyla başlayan göç zaman içerisinde eğitim, sosyal, siyasi ya da daha farklı sebeplerle çeşitlenerek hiç durmadan günümüze kadar devam etmiştir. Günümüzdeki göçler ise büyük çoğunlukla ekonomik amaçlarla yapılmaktadır. İnsanlar daha iyi maddi imkanlara ulaşmak için köylerden kasabalara, kasabalardan şehirlere doğru göç etmektedirler. Cevahir (2013) ülke içerisinde başlayan bu akımın yurt içi ile sınırlı kalmadığını; 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yurt dışına göç olarak devam ettiğini vurgulamaktadır. Yurtdışına yapılan bu göçlerin sebepleri ise çeşitlilik göstermektedir. Ülkeden ülkeye olan bu yer değiştirmeler bazen sağlık, endüstri, turizm, kimi zaman ise eğitim alanında olmaktadır.

İkinci Dünya Savaşının sona ermesiyle Avrupa’da sanayi hızla gelişmeye başlamış bu da işçi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Buna karşılık Türkiye’de de maddi sıkıntı yaşayan insanlar Avrupa’nın birçok ülkesine yapılan göçün önemli bir kısmını oluşturmuşlardır. Vatandaşlarımız, özellikle ilk yıllarda para kazanıp ülkelerine geri dönmek amacıyla gitmiş olsalar da zamanla orada yerleşik hayata geçmişlerdir. Ancak bu süreç o kadar kolay olmamış birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Başkurt (2009), devletlerin çalışmak için gelen insanların bir gün döneceğini düşünerek uzun bir süre onlarla ilgili bir politika geliştirmedeğini belirtmektedir. Diğer yanda, çalışmak için başta Almanya olmak üzere Avrupa’nın çeşitli ülkelerine göç eden insanlar ait oldukları tarım toplumunu bırakıp kendilerini bir anda bambaşka kriterleri olan sanayi toplumu içinde bulmuşlardır. Bu da insanların kültür şoku yaşamalarına sebep olmuştur (Gümüşel, 2013 s.239). Yeni bir hayata başlayan Türk vatandaşları, bir yandan yaşadıkları ülkelerdeki sosyal ve kültürel yapıya uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da kendi kültürel değerlerini korumaya çalışmışlardır. Yaşadıkları problemlerden en büyüğü de yanlarında getirdikleri çocuklarının eğitimi konusunda olmuştur. Okul sürecinin çocukların kimlik oluşumunda ve kültürleşme sürecinde önemli bir etkisi vardır (Demirkan & Akgün, 2017: s.71). Dolayısıyla aileler, yabancı bir ülkeye, dolayısıyla kültüre adapte

olmakta zorlanan çocuklarının ana dillerini ve kültürlerini öğrenmekten geri kalmamaları konusunda çabalamışlardır. Ancak, öğretmen bulmakta sıkıntı yaşamışlardır (Özdemir vd. 2009: s.25). Ülkeler arasında yapılan anlaşmalar yoluyla Milli Eğitim Bakanlığı gereklilik görülen ülkelerde Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni görevlendirmektedir. Bu öğretmenler ilgili mevzuata göre yurtdışında görevlendirilecek öğretmenlerin seçilmesinde, temel başvuru şartlarının karşılanmasının ardından; “Mesleki Yeterlilik Sınavı” ve “Temsil Yeteneği Mülakatında başarılı olan öğretmenler öncelikle yurtdışı uyum seminerine alınmakta ve ardından yurtdışına görevlendirilmeleri yapılmaktadır (MEB, 2017: s.5).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe ve Türk Kültürü dersi adıyla ana dil öğretiminin yapılabilmesi için, öncelikle yurtdışındaki okullarda öğrenci velilerinin okullara Türkçe dersi istek dilekçelerini vermesi gerekmektedir. Sınıf için yeterli öğrenci sayısı oluşursa ders açılır (Arıcı, 2017: s.482). Belirlenen ihtiyaca göre Bakanlık öğretmen görevlendirmesi yapar. Bu derslerle; ana dili eğitimi alan öğrencilerin dinlediklerini, okuduklarını tam olarak anlamaları, kelime hazinelerini genişletmeleri, Türkçeyi düzgün ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca milli değerlerden haberdar olmaları, Türkiye’deki akrabalarıyla olan ilişkilerini devam ettirebilmeleri için yeterli dil bilgisine sahip olmaları istenmektedir. Yaşadıkları ülkenin insanları ile orada yaşayan Türkler arasındaki dil farklılığından kaynaklanabilecek iletişim zorluklarına çözüm yolu bulabilmeleri de amaçlanmıştır (MEB, 2009: s.9 akt: Arıcı, 2017: s.483).

Ana dili olarak Türkçe öğretiminin amaçlarına baktığımız zaman görünüyor ki yurtdışında görevlendirilen Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenleri orada sadece eğitim yapmakla kalmayıp bununla birlikte Türk kültürünü muhafaza etme, gelecek kuşaklara aktarma ve yaygınlaşmasını sağlama anlamında da hizmet vermektedir. Başka bir ifadeyle öğretmenler kültür elçisi rolünü üstlenmektedir (Akman, 2017: s.348).

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. PROBLEM

Öğretmenler, bir toplumdaki tüm iş gücünü yetiştiren insanlardır. Bireye ve dolayısıyla da bütün topluma şekil verirler. Bu nedenlerden ötürü öğretmenlik mesleği her toplumda önemini korumaya devam etmektedir. Ancak her meslekte olduğu gibi, öğretmenlik mesleğinde de bir çok değişik sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar okuldan okula, bölgeden bölgeye çeşitlilik göstermekle birlikte, bir çok öğretmen benzer sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin Güvendir'e (2017) göre öğretmenler görev yaptıkları bölge değişik bir kültür ve kısıtlayıcı bir sosyal ortama sahipse, kendilerini oraya ve o kuruma ait hissetmede zorluk yaşıyor. Bunlara ilaveten, iletişim, güvenlik ve maddi konularda olumsuzluklar söz konusuysa öğretmenler orada uzun süre görev yapmak istemiyorlar. Ayrıca görev bölgesinde öğretmenin veliler ve toplum tarafından gerektiği şekilde destek görememesi aksine üzerinde baskı hissetmesi, bir meslek olarak öğretmenliğin toplumdaki saygınlığı, yönetimdeki siyasilerin öğretmenlerin sıkıntılarına duyarlı olmaması, yapılan politikaların birbirini desteklememesi gibi sorunlar da yine öğretmenlerin yaşadıkları sosyal sıkıntılar arasındadır (Demir, Arı, 2013: s.111).

Sosyal sorunların yanında, eğitim öğretim yaptıkları okul ortamının fiziksel olarak gerekli donanımına sahip olmaması, sınıf ortamının eğitime uygun olmaması da öğretmenlerin sıklıkla yaşadıkları problemlerin arasında sayılabilir (Kuzey, 2002: s.29 Güvendir, 2017: s.90). Okul binalarının özellikleri ve binanın coğrafi olarak nerede bulunduğu öğretmenlerin özellikle mesleğe başlarken etkilenecekleri sorunların başında yer almaktadır(Toker Gökçe, 2013: s.140). Yine öğretmenlerin mesleki alanda, okul yılı boyunca yüz yüze geldikleri sorunlardan en yaygın olanları; zaman azlığı, idareciler ve meslektaşlarla olan zayıf ilişkiler, kalabalık sınıflar, yetersiz kaynak, iş yükü fazlalığı ve problemlili öğrenci davranışlarıdır (Nagel ve

Brown,2003: s. 255). Sınıf yönetiminde, disiplin sağlayamamaktan kaynaklı yaşanan sorunlar hem tecrübeli hem de tecrübesiz öğretmenlerde endişeye yol açmaktadır (Corzo & Contreras, 2010: s.62) . Çalışma ortamında yaşadıkları bu stres öğretmenleri yıpratır ve işlerine devam edebilmeleri için onları enerjisiz bırakır (Santoro D. A., 2011: s.10). Öğretmenler okuldaki idareciler ve mesai arkadaşlarından yeterli ilgi ve destek görmediklerinde kendilerini zayıf ve tek başına hissederler (Başar, Doğan, 2015: s.394).

Bunun yanında öğretmenlerin yaşadıkları ekonomik sorunlar onların mesleki doyuma ulaşmalarını engellemektedir (Kuzey, 2002: s.1). Ekonomik zorluklar öğretmenler için büyük bir engeldir. Öğretmenlerin çoğu mesleki anlamdaki gelişim ve ilerlemelerinin en önemli etkeni olarak maddi durumlarının düzeltilmesi gerektiği görüşündedirler. Mesleki gelişim sağlayacak seminerlere ve etkinliklere katılmak, gerekli materyalleri satın almak için gelirlerinin yeterli olması gerektiğini düşünmektedirler (Seferoğlu, 2001: s.13). Tokay (2005) ‘ a göre ülkemizde görev yapan öğretmenlere mesleki gelişimlerini sağlayabilmeleri için yeterli olanak ve hayat standardı hiçbir zaman sağlanamamıştır.

Yabancı bir ülkede görev yapan öğretmenler ise bu sorunların yanında bir de yurt özlemi çekmektedirler (Frederiksen, 2014: s.24, Halicioğlu 2015: s.6). Öğretmenler alışkın oldukları sosyal ortamdan uzak oldukları için kendilerini yalnız hissetmektedirler (Akman, 2017, s.363). Alışkın olmadıkları bu yeni ortam bir anlamda onlara kültür şoku yaşatmaktadır (Halicioğlu, 2015: s.5). Her anlamda yeni olan bu ortama uyum sağlamak, öğretmenlerin görevlerini yapabilmesi için atlamaları gereken ilk basamaktır. Öğretmenlerin yeni görevlerine hazırlanması için MEB (2017) yurt dışında görevlendirilmeye hak kazanan öğretmenlerin görevlendirme öncesinde “Yurtdışına Uyum Seminerine” alınmakta olduğunu belirtmektedir . Ancak öğretmenler, aldıkları uyum seminerinin bu anlamda bilgileri içermediğini pratik bilgiler vermek yerine sadece teorik veriler üzerinde odaklandığını belirtiyorlar. Bu yüzden yapılan bu toplantının çok verimli olmadığı üzerinde duruyorlar (Akman, 2017 s.354).

Yine yurtdışında çalışan öğretmenler sağlık konusunda da sıkıntı yaşadıklarını belirtmektedirler. Çünkü çalıştıkları ülkelerde sağlık ödemelerini kendi imkânları ile yapıp, daha sonra geri ödeme almaktadırlar. Ancak maddi dönüş uzun bir süreçte olup, devlet yapılan bütün harcamaları mevzuata göre değerlendirip, gerekli gördüğü kısmı karşılamaktadır (Gündoğdu, 2014: s.141).

Yabancı bir ülkede çalışmak, sorunların yanında belirli kazanımları da beraberinde getirir. Frederiksen (2014) bu kazanımları yeni insanlar tanımak, yeni arkadaşlar edinmek ve dil öğrenmek için sosyal bir geçiş olarak tanımlamaktadır. Yurtdışında, görev yapan öğretmenler, bu görevin onlara “dil öğrenme” konusunda bir farkındalık yarattığını belirtmektedirler. Yine bu görev “Yurt dışı tecrübesi yaşamak”, “farklı kültürleri tanımak” ve “mesleki tecrübe” anlamında öğretmenlere katkı sağlamıştır (Gündoğdu, 2014: s.144). Hatta, görevin olumsuz bir sonucu olarak görülen kültür şokunun da, kişiye olumlu yönde katkı sağladığı, dikkate değer bir deneyim olarak düşünülmesi gerektiği ve insanları psikolojik olarak geliştirdiği belirtilmiştir (Adler, 1975; Cushner and Brislin, 1996; Weaver 2000A akt: Halicioğlu s.7).

Yurtdışı tecrübesi yaşayan öğretmenler diğer kültürleri anlama potansiyeline sahip olurlar. Kendi eğitim sistemlerinin zayıflıklarını ve güçlü yönlerini anlama yetisi kazanırlar. Öğretme konusunda global farklılıklar katabilirler. Farklı bir kültürle karşılaştıklarından eğitim uygulamaları konusunda daha açık fikirli, eleştirel, kendi dogmatiklerinden sıyrılmış bir yaklaşım geliştirirler. Kendi fikirleriyle uluslararası eğitim stratejileri geliştirebilirler. Yabancı bir ülkede çalışan öğretmenler öğrencilerine çoklu bakış açılarını anlama ve konuları değişik perspektiften anlayabilme yeteneği kazandırma konusunda pedagojik yeteneklerini geliştirirler (Shiveley & Misco 2015: s. 108).

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak yurtdışında görev yapan öğretmenlerin problemleri konusunda yukarıda değinildiği gibi değişik çalışmalar bulunmaktadır ancak kazanımları konusunda bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma bu alanda yapılmış ilk çalışma olma özelliği taşımaktadır. Bu araştırmanın problemi Mili Eğitim Bakanlığına bağlı olarak yurtdışında çalışan öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ve bu görevin onlara sağladığı katkıların neler olduğunun belirlenmesidir.

1.2. AMAÇ

Bu araştırmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa'da görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunları belirlemek, aynı zamanda elde ettikleri kazanımları tespit etmektir.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Avrupa'da görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ve bu görevin onlara sağladığı kazanımlar nelerdir?

1.4. ALT PROBLEMLER

1. Öğretmenlerin yurtdışı görevinde yaşadıkları uyum sorunları nelerdir?
2. Öğretmenlerin yurtdışı görevinde yaşadıkları sosyal sorunlar nelerdir?
3. Öğretmenlerin yurtdışı görevinde yaşadıkları mesleki sorunlar nelerdir?
4. Öğretmenlerin yurtdışı görevinde yaşadıkları yönetsel sorunlar nelerdir?
5. Öğretmenlerin yurtdışı görevi boyunca elde ettiği kazanımlar nelerdir?

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitimde varılmak istenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde en etkili insan kaynaklarından biri olarak öğretmenler belirtilebilir. Esası özveriye dayanan öğretmenlik mesleğinde, öğretmenlerin iş ortamında kendilerini rahat hissetmeleri, yaptıkları işten coşku duymaları, sevgi ve saygı hissetmeleri, onların işlerini daha da verimli yapmalarını sağlayacaktır. Eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaşılabilecek sorunlara önleyici tedbirler almak onların başarısını daha da artıracaktır. Yurt içinde görevini yaparken öğretmenlerimiz bir takım sorunlarla karşılaşırken bu araştırmaya konu olan yurtdışında görev yapan öğretmenlerimizin daha kapsamlı sorunlarla karşılaşması kaçınılmaz bir gerçektir. Bu araştırma yurtdışı görevini yapmakta olan ya da yurtdışı göreve gidecek öğretmenlerin durumlarına ışık tutarak, onlara karşılaşılabilecek durumlar ve sorunlar hakkında rehber olacaktır. Bu alanda yapılmış

çalışmalar içerisinde; bu araştırma, öğretmenlerin yaşadıkları olumsuz durumların yanı sıra kazanımlarını da araştırma özelliğine sahiptir. Avrupa’da “dört farklı ülkede (Fransa, Almanya, İsviçre, İngiltere), sayıca fazla öğretmen üzerinde yapılan, kapsamın geniş bir çerçevede ele alındığı bir içeriğe sahip olması, bu bağlamda ilk çalışma olması açısından önemlidir.

1.6. SAYILTILAR

Bu araştırmaya katılarak anketi cevaplayan öğretmenlerin duygu ve düşüncelerini objektif bir şekilde yansıttıkları kabul edilmektedir.

1.7. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma, MEB tarafından Avrupa ülkeleri Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’de görevlendirilen, araştırmaya gönüllü katılan Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır. Bu araştırma, veri toplama aracı olan anketi, çalışmanın evrenini oluşturan Avrupa’da görev yapan Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmenlerine Müşavirlik ve Ataşeliklerin ulaştırmasıyla sınırlıdır.

1.8. KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

DİTİB : Diyanet İslam Teşkilatı İş Birliği

İKİNCİ BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI

Bu bölümde yurtdışı öğretmen görevlendirilmesi ve yaşanan problemler konusunda ilgili alan yazını incelenmiştir.

2.1. YURTDIŞI ÖĞRETMEN GÖREVLENDİRMELERİ

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı (2017) verilerine göre yurtdışında yaşayan 6 milyonu aşkın Türk toplumunun yaklaşık 5,5 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde yaşamaktadırlar. Yurtdışındaki vatandaşlarımızın çocuklarının da anadil, kültür ve tarih eğitimi konusunda Türkiye'dekilerle eşit imkanlara sahip olmaları ve bu haklardan yararlanmaları çok önemlidir. Yurtdışındaki yurttaşlarımızın artık neredeyse sınırların olmadığı dünyada hem kendi ana dilleri olan Türkçeyi hem de hayatlarını sürdürdükleri ülkenin lisanını konuşabilen insanlar olmalarının ülkeler arasındaki ikili ilişkileri geliştireceği düşünülmektedir. Bu amaçla yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü Dersi vermek üzere her yıl, Avrupa ve Türki Cumhuriyetler başta olmak üzere birçok ülkeye öğretmen görevlendirilmesi yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (2017) verilerine göre halen Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu kararı ile yurtdışındaki çeşitli ülkelerde görevlendirilen yaklaşık 1.726 öğretmen ve 48 okutman hizmet vermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın her sene yayınladığı kılavuzda değişiklikler olmakla birlikte Avrupa ülkeleri olan Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre'de ağırlıklı olarak, Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, İngilizce, Almanca, Fransızca, Sınıf, Rehberlik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler branşlarından görevlendirmeler yapılmaktadır. Yurtdışında görev yapan Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinin ülkelere göre dağılımı aşağıda Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Yurt Dışında Görevlendirilen Öğretmenlerin Ülkelere Göre Dağılımı

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
ABD	1	İngiltere	33	Moldova	7
Almanya	505	İran	10	Özbekistan	16
Arnavutluk	1	İsviçre	29	S. Arabistan	370
Azerbaycan	80	İtalya	2	Tacikistan	5
Bahreyn	1	Katar	18	Tunus	11
Belçika	28	Kırgızistan	93	Türkmenistan	56
Bulgaristan	3	K.K.T.C	151	Romanya	10
Fransa	192	Kuveyt	25	Yunanistan (Batı Trakya)	15
Gürcistan	37	Lübnan	12	Kazakistan	15
Toplam Öğretmen Sayısı				1.726	

Tablo 1’de görüldüğü gibi Yurtdışında toplamda 1.726 öğretmen görev yapmaktadır. En fazla öğretmen sayısı 505 ile Almanya’dadır. Bunu 370 sayısıyla Suudi Arabistan ve 192 sayısıyla Fransa takip etmektedir. En az öğretmen ise 1’er kişiyle ABD, Arnavutluk ve Bahreyn’de bulunmaktadır.

Öğretmenlerin yurtdışında görevlendirilme amacı Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenlerin Mesleki Yeterlilik Sınavı İle Temsil Yeteneği Mülakatı Kılavuzunda şu şekilde açıklanmıştır: “Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve dinî konularda aydınlatılması ile Türk dilinin öğretilmesi amacıyla öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, öğretmen ve din görevlisi olarak yurt dışında görevlendirilecek personelin unvanı, sayısı, nitelikleri, seçimleri, görev yerleri ve süreleri, izinleri, yurt dışındaki görevlerinin sona erdirilmesi ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller 3/7/2003 tarihli ve 25157 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonun Çalışma Esas ve Usulleri ile Bu Komisyon Tarafından Yurt Dışında Görevlendirilecek Personelin Nitelikleri ile Hak

ve Yüklümlüklerinin Belirlenmesine İlişkin 5/6/2003 tarihli ve 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı”yla düzenlenmiştir.” (MEB, 2017 s.5).

Bu bağlamda, yurtdışında görevlendirilen öğretmenler, vatanlarından uzakta bulunan insanlar için bir köprü oluşturmakta, oradaki neslin ana dilini unutmaması ve kültüründen kopmaması misyonunu taşımaktadır. Öğretmenlerin seçilmesi belirli şartlara göre yapılmaktadır. Kılavuzda belirtilen başvuru şartları şunlardır.

- “a) T.C. vatandaşı olmak,
- b) Sınav başvurusunun son günü itibarıyla eğitim-öğretim hizmetleri sınıfında en az 5 (beş) yıl hizmeti bulunmak,
- c) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim- öğretim hizmetleri sınıfında yer alan kadrolarda fiilen çalışıyor olmak (Vekil öğretmenler ile sözleşmeli olarak çalıştırılanlar hariç),
- d) İlgili makamlarca yapılacak arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması sonucunda elde edilecek bilgi ve belgelere göre yurt dışında görevlendirilmesine engel bir hali bulunmamak,
- e) Askerlik hizmetini yapmış veya askerlik hizmetinden muaf tutulmuş olmak,
- f) En az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak,
- g) Görevini yapmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile engelli bulunmamak,
- h) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı 1 yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak,
- i) Son 10 yılda haklarında uyarma ve kınama cezaları dışında disiplin cezası verilmemiş olmak,
- j) Hizmetin gerektirdiği temsil yeteneğine sahip bulunmak,

k) KPDS/YDS/ÜDS'den en az "E" (50 Puan) düzeyinde yabancı dil belgesine sahip olmak,

l) Daha önce yurt dışında görevlendirilmiş olanların ikinci kez görevlendirilebilmeleri için, önceki yurt dışı görevini başarılı olarak tamamlamış, yurt içi görevine başladığı tarihten itibaren en az iki yıl çalışmış ve sınav başvuru şartlarını taşıyor olmak,

m)Yapılacak Mesleki Yeterlilik Sınavı ve Temsil Yeteneği Mülakatında başarılı olmak,

Yukarıda sayılan şartları taşıyan öğretmenlerden başvuruları alınanlar ilk önce Mesleki yeterlilik sınavına girerler. Daha sonra bu sınavda başarılı olanlar Temsil Yeteneği Mülakatına alınırlar. Temsil yeteneği mülakatında;

-Türkçeyi Doğru Kullanma Becerisi

- Millî Şuur, Atatürk İlkeleri ve T. C. İnkılâp Tarihi

-Genel Kültür, Mevzuat

-Genel Görünüm, Tutum ve Davranış

Toplam 100 puan üzerinden değerlendirilir. Belirlenen ihtiyaca göre gerekli sayıda öğretmen seçilir. Başarılı olan ve yurt dışında görevlendirilen öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nca "Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri"ne alınırlar. Yurt içinde görevli izinli sayılarak vize işlemleri sonrasında görev yerlerine gönderilirler." (MEB, 2017: s.6).

2.2. ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI PROBLEMLER

Öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurtdışında beş yıllığına görevlendirilmektedir. İnsanların işlerinde değişiklik yaptıklarında farklı sorunlarla karşılaşmaları kaçınılmaz olabilir. Bu yer değişikliği yabancı bir ülkeye olduğunda ise sorunların daha da çeşitleneceği düşünülebilir.

Öğretmenlerin mesleğe başlarken ya da yer değişikliği yaptıklarında yaşadıkları uyum sorunları bunların başında gelir. Özellikle, göreve yeni başlayan öğretmenlerin almış oldukları kuramsal bilgiler yetersiz kalmakta ve yer değişikliğinden kaynaklı uyum sorunları yaşamaktadırlar (Toker Gökçe, 2014:

s.140). Öğretmenin öğrencilik döneminde hayal ettiği meslek ortamı ile mesleğe başladığı dönemdeki yaşadıkları şeyler birbirinden farklı olmaktadır. Böyle durumlarda öğretmenin kendine olan güveni zarar görebilmektedir. Bu durum 'Gerçeklik şoku' olarak adlandırılır. Lisans eğitimi boyunca hayal edilen beklentilerin, karşı karşıya kalınan gerçek olaylar tarafından çürütülmesini ifade etmektedir (Veeman, 1984: akt: Güvendir, 2017, s.75). Yaşanan ayrı bir sorun da öğretmenlerin birbiriyle ve idarecilerle olan ilişkileri boyutundadır. Daha mesleğinin başında olan öğretmenler, okul idaresi tarafından yeterli yönlendirme yapılmadığı takdirde tecrübeyi deneme yanılma yoluyla elde etmekte bu da onları umutsuzluğa ve daha en başından mesleki deformasyona itmekte ve strese neden olmaktadır. (Sarı, Altun, 2015 s.214). Halbuki, bir çalışma örgütünde sosyal ilişkiler ne kadar kuvvetli ise kişinin o kuruma bağlılığı, gösterdiği verimlilik ve işine olan motivasyonu da olumlu anlamda artış göstermektedir. Bu anlamda öğretmenlerin birbirleriyle ve yöneticilerle olan ilişkileri, eğitimin amaçlarına ulaşılmasında önemlidir (Sançmış, 2014 s.2). Genel olarak öğretmenlerin yaşadıkları problemlere baktığımızda yaşanan sosyal sorunların da büyük bir oranda olduğundan bahsedebiliriz. Bu problemler arasında bölgesel faktörleri, barınma ve konut ihtiyacını, ulaşım, insanlar arası iletişim problemlerini sayabiliriz. Sosyal ve çevresel faktörler öğretmenlerin çalışma motivasyonunu önemli derecede etkiler (Özdemir vd. 2015 s.164). Öğretmenin yaşadığı ortama ayak uydurması onun performansı üzerinde etkili olacaktır.

Öğretmenlerin çalışma ortamlarında yaşadıkları başlıca problemler olarak da; aynı anda gerçekleşen birçok isteği dengeleyebilmek, aşırı iş yükü, zaman azlığı, yetersiz kaynak, idari desteğin yetersizliği, kaynaştırma sınıflar, öğrenci davranışları, profesyonel desteğin yetersizliği ve sürekli değişim sayılabilir (Pickering, 2008 s.24). Başar ve Doğan (2015 s.383) okulların fiziki koşullar açısından yetersiz olduklarını, araç-gereç eksikliğinin öğretmenleri ders işlerken zor durumda bıraktığını belirtmişlerdir. Bazı eğitim bölgelerinde yer alan öğrencilerin evlerinde yeterli seviyede uygun okuma materyali bulunmaması da okulda verilen eğitimin tamamlanması açısından bir eksikliklerdir (Cruickshank, 1981, s.402).

İnsanlar, ilk olarak fizyolojik ihtiyaçlarını giderdikten sonra daha üst düzeydeki beklentilerine karşılık ararlar. Öğretmenlerin de yaptıkları işten doyum

sağlayabilmeleri ve daha etkili olabilmeleri için maddi anlamda belli bir gelir seviyesinin üstünde olmaları gerekir. Çünkü yaşanan ekonomik sorunlar öğretmenlerin tüm hayatında etkili olur. Ayrıca meslek hayatlarındaki verimliliklerinin düşmesine sebebiyet verir (Güven, 2013).

Yurtdışında görev yapan öğretmenler sağlık konusunda da problemler yaşamaktadırlar. Sağlık harcamalarını buldukları ülkede, kendileri ödemekte daha sonra Türk Lirası olarak geri almaktadırlar. Ancak bu süreç uzun sürdüğünden özellikle ailesiyle yurtdışında bulunan öğretmenleri ekonomik olarak zorlamaktadır (Gündoğdu, 2017). Bahsedilen bu sorun öğretmenler için halen devam etmektedir. Sağlık giderlerinin nasıl ödeneceği Avrupa Birliği ve Dış ilişkiler Genel Müdürlüğü'nce (2016) Yurt dışında Geçici Olarak Görevlendirilen Personelin Tedavi Giderleri kapsamında değerlendirilmektedir. Ödemeler aşağıda belirtilen kanun ve tebliğler doğrultusunda yapılmaktadır.

“1. 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı SGK kanunu

2. Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında (RG.18.12.2009 tarih ve 27436 sayılı tebliğ)

3. Kamu Personelinin Sağlık Hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Devrine İlişkin (RG. 31 Aralık 2009 tarih ve 27449 sayılı tebliğ)

4. Maliye Bakanlığının 10/02/2010 tarih ve B.07.0.BMK.0.18.103.36/1823 sayılı yazı”

Bu konuda bir değişiklik olmamakla birlikte sadece öğretmenin bakmakla yükümlü olduğu kişiler için düzenleme yapılmıştır. Avrupa Birliği ve Dış ilişkiler Genel Müdürlüğü'nün (2010) İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderdiği yazıda:

“Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonu Kararı ile yurtdışında görevlendirilen personelin yurtdışındaki tedavi giderlerinin tamamının ödenmesi 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile hükme bağlanmış olmakla birlikte bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının sağlık hizmetlerine ilişkin tedavi giderleri ise ilgi (c) yönetmelik kapsamında Türkiye'deki resmi fiyat tarifesinde aynı tedavi için belirlenen tutar ile sınırlı olmak kaydıyla Türkiye'de ve Türk Lirası olarak kurumlarınca ödenmekte idi. Bundan böyle Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonu Kararı ile yurtdışında görevlendirilen personel ile birlikte yaşadıkları ve bakmakla yükümlü oldukları

aile fertlerinin sađlık hizmetleri giderlerinin Maliye Bakanlıđının ilgi (a) yazısı ve ilgi (b) tebliđ hůkűmlerine gůre kadrosunun bulunduđu kurum tarafından karřılanması gerekmektedir.” denilmektedir. Bu deđiřiklikle daha ۆnceden karřılanmayan aile fertlerinin sađlık giderleri de devlet tarafından ۆdenmeye bařlanmıřtır.

Yurtdışında gůrev yapan ۆđretmenlerin yaşadığı en ۆnemli problemlerden birisi de o űlkenin anadilini bilmemek. ۆđretmenler ayrıca kelimeleri yanlış telaffuz etmenin alaya yol açaacağı duygusuyla, bilseler bile, orada konuşulan yerel dili konuşmaktan kaçınmıyorlar (Frederiksen, 2014, s.24).

ۆđretmenler için bir diğer problem de yeni karşılaşılan ۆđretim műfredatına hakim olmamak ve ۆđrenci yapısını bilmemektir. ۆđretmenlerin alışkın olduklarından farklı ۆđrenci tipleriyle karşılaşacakları muhtemeldir. Bu durumda ۆđretmenlerin sorumluluklarından birisi de ۆđrencilerin kűltűrlerarası yeteneklerini ve anlayışlarını geliştirmelerine yardım etmektir (Shiveley, 2015: s.15)

ۆđretmenler yurtdıřı gůrevi için bűtűn hazırlıklarını yapmıř ve harekete hazır olsalar bile, yeni gůre yerlerine ulařır ulařmaz, havaalanından yerlerine gitme deneyimi bile onlar için kűltűr řokuyla tanışmanın ilk adımı olacaktır (Haliciođlu, 2015: s.5)

2.3. İLGİLİ ARAşTIRMALAR

Kűűk (2006), ift dilli ۆđrenciler ve onlara eđitim sűrecinde eřlik edecek ۆđretmenlerin eđitilmesi konusunu ele almaktadır. Bu incelemeyi Erasmus Programı dahilinde yaptıđı arařtırmasında Tűrke ۆđretmenliđi ile Tűrk Dili ve Edebiyatı bۆlűműnde okuyan űniversitelilerden istifade edilmesi gerektiđini sۆylemektedir. Kiřinin anadilinde bařarılı olmasının bařka dili kazanımına olumlu katkısı olduđunu ve okul hayatında da pozitif katkı sađladıđını belirtmektedir.

Akpınar (2008), ۆđretmenlerin, stres konusundaki dűřűncelerini belirlediđi arařtırmasında ۆđretmen stresini artıran faktۆrler arasında elde edilen kazanç, gůrev

tanımından daha fazla olan yük, öğrencilerin disiplin konuları ve vakit kavramını bulmuştur. Araştırmada öğretmenliğin stresli bir iş olduğu, bundan kaçınmanın belki de gereği olmadığını, çok fazla olmamak kaydıyla, normal boyuttaki stresin, ufuk açmak için faydalı olacağı söylenmektedir.

Başkurt (2009) araştırmasında 1950'li yıllardan başlayarak çalışmak için Almanya'ya giden Türkler ve Almanya'da büyüyen Türk gençlerinin benlik sıkıntıları yaşamalarına yol açan sebeplerin belirlenmesi ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin tespitini amaçlamaktadır. 1970'lerde, Türklerin ilk başta geri dönecekleri beklentisinde olduklarından, çocuklarının anadilleri, kültürleri ve Türkiye ile bağlarının kopmaması için okullarda "ulusal sınıflar" oluşturulduğu, ama 1980'li yıllardan itibaren çalışmak için gelen Türklerin tekrar geri gitmeyeceklerine karar verilince, bu durumdan vazgeçildiği söylenmektedir.

Belet (2009) yaptığı çalışmada Norveç'te hayat süren çift dilli Türk öğrencilerinin Türkçeyi kazanım derecelerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya katılanlar Türk çocuklarının ana dili genellikle aile içinde konuştuklarını ancak bu dili kullanırken uygun kelimeyi seçebilme, doğru cümleler kurabilme ve karşısındakinin söylediğini tam olarak anlayabilme konusunda sıkıntılarla karşılaştıklarını belirtmektedir. Bütün öğretmenler, öğrencilerin Türkçeyi aksanlı konuştuklarını, yeterli kelime hazinesine sahip olmadıklarını, ana dillerini öğrenme konusunda hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir.

Yılmaz (2009) resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının öğretmenlerin iş motivasyonu üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırmaya konu olan çalışanların işe olan motivasyon durumu, kadın erkek, genç yaşlı olma durumuna göre, yaşa göre, eğitim kademesine ve görev zamanına göre değişkenlik göstermektedir. Çalışma sonucunda okul kültürünün, çalışma motivasyonuna etkisinin belirleyici olduğu ifade edilmiştir.

Cook (2009) çalışmasında kısa süreliğine Japonya'ya giden Amerikan eğitimcilerinin, bu sürecin kendilerine ve mesleklerine bakış açısından onları nasıl etkilediğini incelemiştir. Bu deneyimlerini kendi sınıflarına nasıl uyarladıklarını

araştırmıştır. Bu tecrübenin öğretmenlere sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda yeni bakış açıları kazandırdığı, bireysel ve toplumsal olarak kendilerinin doğru bir fotoğrafını çekebilme imkanı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Şen (2010) çalışmasında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimine yönelik yapılan çalışma ve uygulamaların neler olduğunu ortaya koymayı ve değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda “Uzaktaki Yakınlarımız Projesi” ve “Millî Eğitim Şûraları” nı inceleme kapsamına almış, günümüze kadar on yedi kez toplanan şûralarda yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitimi konusunun gündem maddesi olarak görüşülmediğine, On, On İki, On Beş ve On Yedinci Millî Eğitim Şûralarında yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitimine yer verildiğine değinmiştir.

Corzo & Contreras (2011) çalışmalarında İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin okullardaki disiplin kaynaklı zorlukları nasıl açıkladıkları, bu zorlukları nasıl karakterize ettikleri ve aşmak için ne tür yollar denedikleri sorularına cevap aramışlardır. Disiplin problemlerinin tamamen çözülemeyeceğinin bir gerçek olduğu ancak öğretmenlere yönelik eğitim programlarının, öğretmenlerin sınıftaki zorlukları tanımlayıp, üstesinden gelebilecek kişisel ve yönetsel becerileri kazandırarak, 21. yy. öğrencilerinin beklentilerini karşılayabilecek şekilde hazırlanmasının bir zorunluluk olduğunu belirtiyorlar.

Uygun, Ergen ve Öztürk (2011) araştırmalarında, üç ülkenin (Türkiye, Almanya ve Fransa) öğretmen yetiştiren programlarındaki uygulama eğitiminin yapısını incelemiştir. Değişik ülkelerde, uygulama eğitimi basamaklarında aynı ve değişik olan noktaları gün yüzüne çıkararak bu alanda yaşanan sıkıntıların belirlenip, çözüme kavuşturulmasına vesile olmayı hedeflemektedirler.

Bümen, Ateş, Çakar, Ural ve Acar (2012) yaptıkları çalışmada son 10 yılda öğretmenlerin mesleki gelişimi ve sorunlarla ilgili yayımlanan eserleri irdeleyerek öğretmenlerin gelişimini incelemiş ve yurdumuzdaki sıkıntılar üzerinde durarak değişik çözümler sunmuşlardır. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapmış olduğu mesleki gelişim uygulamalarının içerik olarak tam kapsayıcı olmadığı,

eğitimlerin hangi alanlarda yapılacağı konusunda öğretmenlere danışılmadığı bazılarının da vakit sıkıntısından dolayı bu aktivitelere katılmadığı belirtilmiştir.

Ekmekçi (2012) araştırmasında, Belçika'nın değişik yerlerinde çalışan öğretmenlerin Türkçe dersi hakkındaki fikirlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Araştırmaya göre; öğretmenler derslerin zorunlu olmamasının, not olarak karnede işlem görmemesinin negatif bir durum olduğunu söylemişlerdir. velilerin birçoğunun eğitim durumlarının zayıf olduğu bu yüzden de çocuklarının eğitimine yeterince eğilmedikleri, farklı bir dil konuşulan ülkede yaşamakta olmalarının da olumsuzluklar getirdiği söylenmiştir. Öğrenciler ders dışında Türkçe ile ilgili basılı bir materyalle karşılaşmadıklarından sadece konuşma olarak kelimeleri duymaktadır. Aileler de yöresel şiveyle konuştuklarından bu yanlışlar olduğu gibi çocuklara geçmektedir.

Güler (2012) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde “öğretmen” unsurunu ele almaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bir öğretmenin edinmiş olması beklenen özelliklere, gözle görünür kusurlar varsa bunların ne şekilde onarılabileceğine değinmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusundaki çalışmaların nicelik bakımından artış gösterdiğini, aynı zamanda içeriklerinin de geliştiğini ancak öğretmenlerde olması gerekli bazı noktaların atlandığını ifade etmiştir. Sözcük öğretiminin amaç noktasındaki dile ulaşmada çok önemli bir yer tuttuğunu söylemiştir.

Ada, Akan, Ayık, Yıldırım ve Yalçın' ın (2013) araştırmalarındaki amaç sınıf öğretmenlerinin yaptıkları işe adapte olabilmeleri ve bunun sonucunda başarıya ulaşabilmeleri için, onları cesaretlendirici ve kaygılarından arındıracak bir lider yönlendirmesine ihtiyaçları vardır. Bunların, insanlar arasındaki ilişki ve çeşitlilikle alakalı olduğu ifade edilmektedir.

Cevahir (2013) yaptığı çalışmada, yurt dışında çalışan öğretmenlerin sorunlarını araştırmıştır. Bazı öğretmenler derslerine devam edecek öğrenci bulma konusunda, devamsızlık ve eksiklik konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Sağlık güvencesi de yaşanan bir diğer sorundur. Yine araştırmaya göre öğretmenler

görevlerini tamamlayıp Türkiye'ye gelince eski yaşamlarına tekrar intibak sorunuyla karşı karşıya kalıyorlar.

Habacı, Karataş, Adıgüzelli, Ürke ve Atıcı'nın (2013) yaptıkları araştırmanın amacı, eğitimin en önemli parçası olan aynı zamanda öğrencilere model olarak kişiliklerinin şekillenmesinde de önemli rol oynayan öğretmen sorunlarını belirleyip, bunları betimlemektir. Araştırmada öğretmenlerin ülkelerin kaderlerinde çok önemli bir role sahip olduğu, bir ülkede öğretmenlerin statüsü ve çalışma koşulları ne kadar yüksekse ülkenin gelişmişliği, refahının da o kadar yüksek seviyede olduğu bu yüzden, öğretmene gereken değerin verilmesi gerektiği; onların daha iyi yetişmesi ve işlerini daha iyi yapabilmeleri için öğretmenlerin sıkıntılarının, sorunlarının çözülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Frederiksen (2014) çalışmasında yabancı ülkede çalışmanın yararları ve dezavantajlarından bahsetmiştir. Farklı çevrelerden arkadaşlar edinmek, değişik insanlar tanımak ve yeni bir dil öğrenmek öğretmenlerin elde ettiği kazanımlardandır. Çalışmada öğretmenlerin yurtdışını tercih etme sebeplerinin çoğunlukla daha yüksek maaş ve daha iyi şartlar olduğu belirtilmektedir.

Gündoğdu (2014) araştırmasında, Suudi Arabistan Türk okullarında görev yapan öğretmenlerin sorunlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 226 öğretmen katılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin Suudi Arabistan'ı tercih etmelerindeki en önemli faktör "kutsal mekânlar"dır. Dil öğrenmek ve yurt dışı tecrübesi kazanmak da öğretmenler için çok önemlidir. Öğretmenler sağlık konusunda ve buldukları okulun fiziki şartlarından dolayı zorluk çekmektedirler.

Serhan (2014) araştırmasında Belçika'nın Flaman bölgesinde hayat süren Türk uyruklu çocukların farklı dil ve kültür alışkanlıkları sebebi ile eğitim hayatı boyunca değişik problemler yaşadığını ve yaşanan bu esas sıkıntıların hangileri olduğu sorusuna cevap aradığını belirtmektedir. Çalışmada problemleri saptamak için bu alanda yapılan araştırmalar incelenmiş, birçok değişik alandan insanlarla görüşme yapılmış ve sonuçları gözden geçirilmiştir. Öncelikle ana dili konusunda

Türk kökenli çocukların iyi seviyede olmadığı ve Türk olmayan sınıf arkadaşlarına göre daha başarısız oldukları belirlenmiştir.

Güngör (2015) çalışmasında, Fransa'da okutulan Türkçe ve Türk Kültürü Dersini öğretim programları ve ders kitapları hakkında genel bir değerlendirme yaparak, bu dersin uygulanışında karşılaşılan sıkıntıları incelemiştir. Araştırma verilerine göre Türkçe ve Türk Kültürü derslerine isteğe göre katılınması, sınıf atlamada diğer dersler gibi etkili olmaması, ders saatlerinin genellikle okul bittikten sonra olması ve Türk vatandaşlarının hep bir arada yaşamayıp, bazen ulaşım zorluğu çekilebilecek farklı bölgelerde yaşıyor olmaları, insanlarımızın büyük kesiminin çocuklarını Türkçe ve Türk kültürü derslerine göndermekten vazgeçiren unsurlardır.

Shiveley & Misco (2015) çalışmalarında yurtdışında kısa süreli de olsa yurtdışında bulunmanın öğretmenlere sağladığı uzun süreli etkilerini araştırmışlardır. Araştırma 148 katılımcıyla yapılmıştır. Sonuçlar, yansıtıcı uygulamalar, kültürlerarası farkındalık ve kişisel etkiler başlıklarıyla ele alınmıştır. Katılımcılar, iş bulma konusunda yurtdışı tecrübesinin büyük avantaj sağladığını söylemektedirler. Yurtdışında bulunmanın onları daha açık fikirli yaptığını, Amerikan Eğitim sistemini daha iyi anlamalarını sağladığını söylemişlerdir. Kişisel gelişim ve sınıf deneyimlerinin yanında en büyük şanslarının kişisel zenginleşme olduğunu belirtmektedirler.

Yaman ve Dağtaş (2015)'in yaptıkları araştırma, İngiltere'deki çift dilli Türk çocuklarına ana dili Türkçeyi öğreten öğretmenlerin gereksinimlerinin neler olduğunu ortaya koymak istemektedir. Çalışmanın sonucuna göre öğretmenlerin gereksinim duydukları şeyler değişik problemlerden oluşmaktadır. Materyal sıkıntıları, yurtdışı için gerekli deneyimden yoksun olma, sınıf içinde öğrenciler arasındaki seviye farklılıkları gibi birçok sorun, öğretmenler için temel teşkil etmektedir.

Bekar (2016) çalışmasında Almanya'da resmi rakamlara göre 3 milyona yakın Türk'ün yaşamakta olduğunu fakat Almanya'daki Türkçe dersleri ve Türklerin dil kullanımlarının günümüze kadar ikinci plana itildiğini, bu sebeple günümüzde

üçüncü kuşakta Türkçe anlayabilen ama kendini Türkçe ifade edemeyen çok sayıda Türk gençleri görülmeye başlandığını söylemektedir. Türk kimliğinin ve Türkçenin Almanya'da devamı için Türkiye'deki ilgili devlet kuruluşları (üniversiteler, Millî Eğitim Bakanlığı, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı) tarafından gerekli çalışmaların yapılması ve desteklenmesi önem arz ettiğini Almanya'da kalıcı olan ve kendilerini Avrupalı Türkler olarak adlandıran Türklerin gelecek kuşaklarda kimliklerini ve dillerini korumaları için bunun ivedi olarak yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Çelik ve Gülcü (2016) çalışmalarında İki dilli ortamlarda yetişen bireylere ana dili olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarının niteliğini belirlemek için öğretmen fikirlerini ele almışlardır. Çalışmada Paris Eğitim Müşavirliği ve Lyon Eğitim Ataşeliğine bağlı 43 öğretmenin görüşü alınmıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmenler, ders, materyali olan kitabın dış özellikleri, boyutu, matbaa niteliği, hitap ettiği öğrencilerin bilgi düzeyine göreliği, konu başlıkları, kullanılan resimler bakımından eksik kaldığı kararına varmışlardır. Bahsedilen sorunların çözümü için ders kitaplarının baskı, kâğıt cilt kalitelerinin gözden geçirilmesi, kitaplardaki metinlerin ve anlatım dilinin öğrencilerin seviyesine uygun olarak geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Arıcı ve Kırkılıç (2017) MEB tarafından yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretmek amacıyla gönderilen öğretmenlerin görevleriyle ilgili sorunlarını belirleyip bu sorunlara çözüm bulabilmek amacıyla Almanya'da bir çalışma yapmıştır. Araştırmada Almanya'da görevli elli öğretmenle görüşülmüştür. Yapılan araştırmaya göre, Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarının yurt dışındaki öğrencilerin seviyelerine uygun olarak hazırlanmadığı, ders materyalleri ve ders saatlerinin yetersiz olduğu, öğrenci, veli ve Türk sivil toplum kuruluşlarının Türkçe derslerine karşı ilgisiz davrandıkları, sadece DİTİB derneklerinin destek olduğu belirtilmiştir. Yurtdışı temsilciliklerimizin (başkonsolosluk-ataşelik vb.) Türkçe ve Türk Kültürü dersleri konusundaki destekleri istenen boyutta değildir, öğretmenleri sahaya sürüp gerisine karışmamaktadırlar.

Erol ve Güner (2017) yaptıkları çalışmada Fransa’da Türkçe ve Türk Kültürü Dersi kapsamında anadili eğitimi vermekte olan eğitimcilerin Türkçe ve Türk Kültürü Dersinin etkililiği ile ilgili görüşlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini evren içerisindeki başkonsolosluklarda görevli 13 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada, katılımcıların büyük çoğunluğunun Türkçe ve Türk Kültürü dersinin etkili olduğunu düşündükleri görülmüştür. Bayram ve özel günlerin kutlanmasının dersin etkinliğini artırdığı belirtilmiştir. Çalışmada, Türkçe ve Türk Kültürü dersinin yapısından kaynaklanan sorunların, derslerin geç saatlerde yapılması, derslerin birleştirilmiş sınıf uygulaması şeklinde işlenmesi, öğrencilerin Türkçe ve Türk Kültürü derslerine başlama yaşlarının geç olması ve ders sürelerinin yetersiz olması şeklinde ifade edildiği görülmüştür.

Akman (2017)’ın yaptığı araştırmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı teşkilatında görev yapan öğretmenlerin sorunlarının belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu yurtdışında görev yapmakta olan on öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler en önemli sorun olarak yalnızlık algıları ve mali sorunları ifade etmişlerdir ve diğer temalar altındaki sorunlar genellikle bu sorunlarla ilişkili olarak görülmüştür. Araştırma bulgularına dayalı olarak Milli Eğitim Bakanlığı’nın öncelikli olarak öğretmenlerin uyumunu gerçekleştirmek için sosyal destek sağlayacak örgütlü bir yapı kurması ve maaşlarının artırılması önerileri getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurtdışına görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunları ve aynı zamanda elde ettikleri kazanımlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma betimsel bir tarama modelidir. Tarama modellerinin sınıflandırmasına baktığımızda ise “bir durum çalışmasıdır”. Karasar (2006) genel tarama modellerinin, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlamaktadır. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2010) durum çalışmasının bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak, görmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla yapıldığını belirtir. durum çalışmasında amacın belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymak olduğunu ifade eder. Nitel durum çalışmasının temel özelliği bir veya birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Böyle bir çalışmada duruma ilişkin ortam, bireyler, olaylar, süreçler gibi faktörler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır. Bu faktörlerin ilgili durumu nasıl etkilediğine veya durumdan nasıl etkilendiğine odaklanılır. Durumlar birbirinden farklı olduğu için sonuçları genellemez. Ancak bu sonuçların benzer durumların anlaşılmasına kolaylık sağlaması beklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa’da görevlendirilen 759 öğretmen, araştırmanın örneklemini ise, öğretmenlerin neredeyse tamamına yakını bu ülkelerde çalıştığından Fransa, Almanya, İngiltere ve İsviçre’de görev yapmakta olan ve veri toplama aracı olan anketi cevaplandırmayı kabul eden 210 Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada kartopu örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntem, olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden birisidir.

Coşkun Altunışık ve Yıldırım (2017, s.152) evren içerisindeki birimlerin tam olarak belirlenemediğinde, veriye ulaşmak için örneklemin adım adım oluşturulduğunu söylemektedir. Bu yöntem kartopu örnekleme yöntemi denilmektedir. Kartopu örnekleme yönteminde, öncelikli olarak araştırma evreninin içerisinde bulunan, araştırmacının ulaşabileceği ilk kişi ya da obje belirlenir. Bu birim üzerinden elde edilecek bilgilerle sonraki birime ulaşılır. Bu olay birbiri ardına devam eder. Böylece başlangıçtaki tek birimden oluşan örneklem hacmi, tıpkı bir kartopunun yuvarlanırken büyümesi gibi artar.

Araştırmaya Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’den katılarak örnekleme yer alan 210 öğretmenin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

Özellikler		(f)	(%)
GÖREV YAPILAN ÜLKE	Almanya	107	51
	Fransa	78	37
	İngiltere	9	4
	İsviçre	16	8
CİNSİYET	Kadın	83	40
	Erkek	127	60
ÖĞRENİM DÜZEYİ	Lisans	153	73
	Yüksek Lisans	51	24
	Doktora	6	3
BRANŞ	Almanca	28	13
	Din K. ve Ahlak B.	11	5
	Fransızca	17	8
	İngilizce	79	38
	Türkçe	13	6
	Sınıf Öğretmenliği	49	24
	Diğer *	13	6
YURT DIŞINDA KAÇINCI YIL	1 yıl	14	7
	2 yıl	36	17
	3 yıl	42	20
	4 yıl	43	20
	5 yıl	23	11

Tablo 2. Devam

	İkinci Görev	52	25
MEDENİ DURUM	Evli	131	62
	Bekar	79	38
MESLEKTEKİ KIDEM	10 yıl ve altı	25	12
	11 – 15 yıl arası	75	36
	16 – 20 yıl arası	45	21
	21 yıl ve üstü	65	31
Toplam		210	210

* Tablo 2’de Diğer ifadesi; Türk Dili ve Edebiyatı (4), Rehberlik (4), Matematik (1), Sosyal Bilgiler (3) ve Çocuk Gelişimi (1) branşlarını ifade etmektedir.

Tablo 2’de belirtildiği gibi araştırmaya dahil olan öğretmenlerin % 51’i Almanya, %37’si Fransa, ve % 8’i İsviçre ve % 4’ü İngiltere’denir. Bu öğretmenlerin % 60’ını erkekler, %40’ını kadınlar oluşturmaktadır. Eğitim düzeyleri ise % 73 lisans, % 24 yüksek lisans ve % 3 doktora düzeyindedir. Branşlara göre dağılımları ise İngilizce % 38, Sınıf Öğretmenliği % 24, Almanca % 13, Fransızca % 8, Türkçe % 6, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi % 5 ve Diğer branşlar % 6 oranındadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin % 25’i ikinci kez yurt dışı görevine gelenlerden , % 20’si 4. yılında olanlar, % 20’si 3. yılında olanlar, % 17’si 2. yılında olanlar, % 11’i 5. yılında olanlar ve % 7’si de 1. yılını çalışanlardan oluşmaktadır. Çalışmaya katılanların % 62’si evli % 38’i bekar kişilerden oluşmaktadır. Mesleki kıdemlere göre baktığımızda % 36’sı 11-15 yıl arası, % 31’i 21 yıl ve üstü, %21’i 16-20 yıl arası ve %12’si 10 yıl ve altı çalışanlardan oluşmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından, Avrupa’da görev yapmakta olan öğretmenlerin uyum, mesleki, sosyal, yönetsel sorunlarını ve elde ettikleri kazanımları belirlemeye yönelik olarak açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Anket formunda katılımcılara araştırmanın alt problemlerini sorgulayan açık uçlu sorular yöneltilmiş ve düşüncelerini yazmalarını istenmiştir. Ayrıca eklemek istediklerini yazabilmeleri için bir adet açık uçlu soru da ankete eklenmiştir. Uzman görüşü alınarak ankete son hali verilmiştir. İlk önce anketin pilot

uygulaması yapılmıştır. Sonuçlar değerlendirilmiş, tam net anlaşılmadığı düşünülen sorularda gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, uzman görüşü de alınarak anket formuna son hali verilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra, Milli Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı Daire Başkanlığı vasıtasıyla Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre'deki 16 Müşavirlik ve Ataşeliğe, anket formunun bu ülkelerde görev yapan bütün öğretmenlere ulaştırılması için bilgi yazısı yazılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından Müşavirlik ve Ataşelikler aranmış, bazı ataşeliklerin formu öğretmenlere ulaştırdığı bazılarının ise ulaştırmadığı teyit edilmiştir. Resmi izinli bir çalışma olmasına rağmen bazı Müşavirlik ve Ataşelikler öğretmenlere formu ulaştırma konusunda sıkıntı yaratmışlardır. Bu kapsamda 759 öğretmene ulaşılmaya çalışılmış, gönüllülük esasıyla 232 öğretmenden dönüt alınmıştır. Ankete boş dönüt veren öğretmenlerden 22 tanesi işlem dışı bırakılmış, 210 öğretmenden gelen veri değerlendirmeye alınmıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yönteminden faydalanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013, s.256) göre betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş konu başlıklarına göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı, bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan sonuçların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

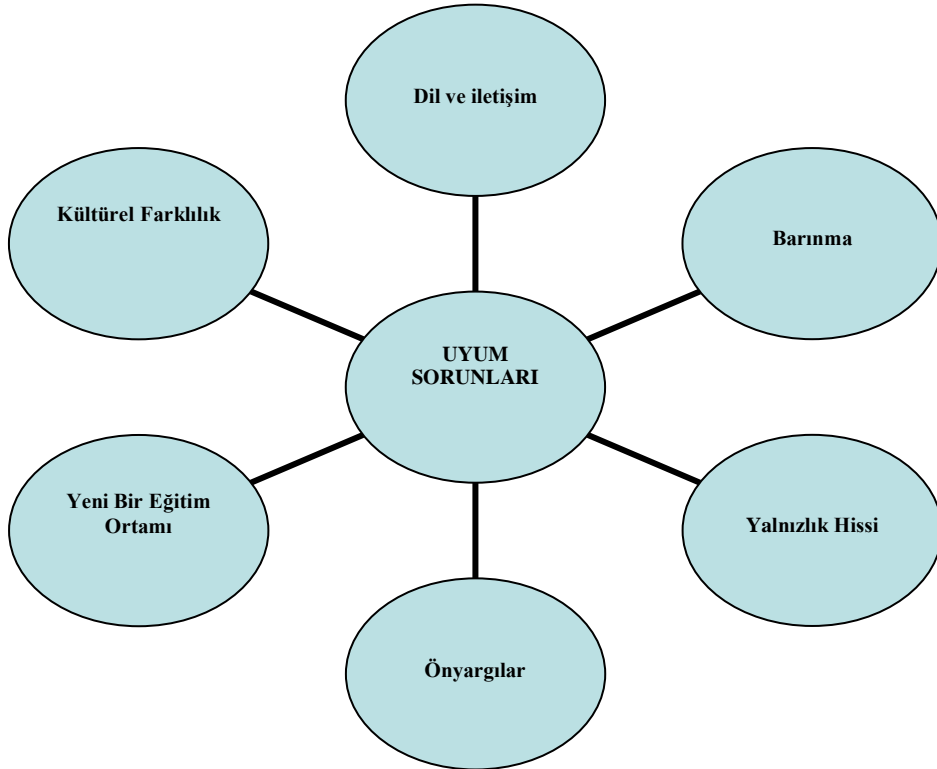
BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma problemine ilişkin katılımcılardan toplanan verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın bulguları aşağıdaki başlıklar altında toplanarak yorumlanmış ve araştırmanın alt sorularının yanıtlanmasına çalışılmıştır.

4.1. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI UYUM SORUNLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi, Öğretmenlerin yurtdışı görevinde yaşadıkları uyum sorunlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu alt amaca yönelik bulgular Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Katılımcıların Yaşadıkları Uyum Sorunlarına İlişkin Bulgular

Şekil 1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin yaşadıkları uyum sorunuyla ilgili soruya verdikleri cevaplar; dil ve iletişim, barınma, kültürel farklılık, yeni bir eğitim ortamı, yalnızlık hissi ve önyargılar başlıkları altında incelenmiştir. Öğretmenlerin yaşadığı uyum sorunları cinsiyete göre de incelenmiştir.

Aşağıda Tablo 3’te uyum sorunu yaşayanların oranı cinsiyete göre verilmiştir. Anketi cevaplayan kadın ve erkeklerin yüzdeler oranları kendi içinde ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Yaşanan Uyum Problemleri Oranı

Cinsiyet	Toplam	(f)	(%)
Kadın	83	64	77
Erkek	127	89	70
Toplam	210	153	73

Tablo 3’te belirtildiği gibi öğretmenlerin %73’ü uyum sorunu yaşadığını söylemiştir. Yaşanan uyum sorunları konusunda erkek ya da kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunduğu söylenemez. Uyum sorunu yaşadığını söyleyen kadın oranı % 77 iken erkeklerde bu oran % 70’tir. Uyum sorunu yaşadığını söyleyen kadın ve erkek oranları birbirine yakın bulunmuştur.

Uyum sorunu yaşamadığını belirten öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunu ikinci kez göreve gelen öğretmenler oluşturmaktadır. İkinci kez göreve gelen 52 öğretmen arasından 27’si yani % 52’si hiçbir uyum sorunu yaşamadığını belirtmiştir. Genel anlamda uyum sorunu yaşadığını söyleyen bazı öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir:

FE7: “Özellikle geldiğim ülkenin dilini bilmemek en büyük sorundu diyebilirim. İlk geldiğimde bir ay ev bulamamak, hiç tanımadığım bir velinin evinde kalmak, her işini kendi halletmeye alışmış birisi olarak İngilizce bilgimin resmî işlerde bile işe yaramaması nedeniyle insanlardan yardım istemek zorunda kalmak, sürekli yağmurlu kapalı hava durumu, stres ve uyum

kaynaklı sağlık sorunları ve daha sessiz, sakin hayat tarzı da buraya ilk başta uyum sağlamamı zorlaştırdı.”

A41: *“Genel yaşam ve kuralların Türkiye den farklı olması adapte sorunları yaratabiliyor.”*

AK29: *“Geldiğim ülkenin dilini bilmediğim için hem işlerimi halletmekte hem de iletişim kurmakta problem yaşadım.”*

SK10: *“Ev bulma konusunda sorun yaşadım. İsviçre kimliğinin çıkması uzun sürüyor ve kimlik olmadan telefon hattı almak ya da ev kiralamak çok zor. Kimse güvenmiyor. Gelince ertesi gün bile derse başladığı oluyor. Dolayısıyla bütün resmi işleri, ev tutma, kimlik çıkarma ve okulu aynı anda idare etmek zorunda kaldık.”*

4.1.1. Dil ve İletişim Kaynaklı Uyum Sorunları

Anketi cevaplandıran öğretmenlerin % 27’si görev yaptığı ülkenin ana dilini bilmemekten dolayı uyum sorunu yaşadığını belirtmiştir. Yine öğretmenlerin % 22’si dil probleminin yanında buldukları ülkenin resmi işleyişini bilmemenin iletişimde sıkıntı oluşturduğunu belirtmektedir.

Tablo 4’te ülkelere göre yaşanan dil problemleri belirtilmiştir. Hesaplamalar yapılırken her ülke kendi içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4. Ünelere Göre Yaşanan Dil Problemleri

Üneler	Toplam Öğretmen Sayısı	(f)	(%)
Almanya	107	33	31
Fransa	78	21	27
İngiltere	9	1	11
İsviçre	16	2	13
Toplam	210	57	27

Tablo 4'te görüldüğü gibi dil sorununu en fazla olduğu ülke % 31 ile Almanya'dır. Almanya'dan sonra % 27 ile Fransa gelmektedir. İsviçre'de yaşanan problem oranı % 13 İngiltere'de ise bu oran % 11'dir. Öğretmenler dilden kaynaklı iletişim problemleri yaşadıklarını, bunun da görev yaptıkları yere alışmaktaki uyum sürecinin uzamasına sebep olduğunu belirtmişlerdir. Dil problemiyle ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

AE10 kodlu öğretmen yaşadığı uyum sorununu şu şekilde özetlemiştir: *“Yeni yaşam koşullarına alışmak biraz zor oluyor. Resmi işler vs. için hep birilerine muhtaç kalmakta cabası. Dil bilseniz bile sistemi bilmiyorsunuz. Öğretmenlerin en az 3 ay zamana ihtiyacı var resmi iş ve işlemleri halledebilmeleri için.”*

AK3 kodlu öğretmen ise yaşadığı sorunu *“Almanca bilmediğimden resmî kurumlarda sıkıntılar yaşadım ve birilerinden yardım alıyor olmaktan dolayı işlerde gecikmeler yaşanabiliyor.”* şeklinde ifade etmiştir.

FK12 kodlu öğretmen de *“İlgili ülkenin dilini bilmediğimden bürokratik ve resmi işlerde sıkıntı yaşadım. Seminerlerde ülkelerin işleyiş düzeni ve eğitim sistemi ile ilgili bilgi verilmediğinden uyum sağlamamız zor oldu.”* diyerek yaşadığı sıkıntıyı dile getirmiştir.

FE35 kodlu öğretmen uyum sorununu şu şekilde ifade etmiştir. *“Dil konusunda her ne kadar İngilizce biliyor olsak da Fransızların bilinçli olarak kendi dillerinde konuşmayı tercih etmeleri Fransızcamı geliştirene kadar bağımsız hareket edememektir.”*

AK22 kodlu öğretmen *“Dil konusunda sıkıntı yaşadım çünkü okul müdürlerinin bazıları ve devlet kurumlarındaki bazı yetkililer İngilizce bildikleri halde İngilizce iletişim kurmayı reddetti ya da sadece Almanca konuşulmasını istediklerini dile getirmekteydi. Dil öğrenimi bir süreç gerektirdiğinden dile tam hakim olamama uyumumu biraz zorlaştırdı.”* demektedir.

AE39 kodlu öğretmen de “*Dil bilmediğimiz için resmi kurumlardaki işlerde başkalarından yardım almak zorunda kaldık. Ayrıca dili konuşamamak bizlerde gerginliğe ve üzüntüye de yol açtı dolayısıyla kendimize güvenimiz bile azaldı.*” demektedir.

4.1.2. Barınma Sorunu Kaynaklı Uyum Sorunları

Öğretmenlerin uyum sorunu olarak belirttikleri konulardan bir tanesi de barınma sorunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 28’i konut bulma sorunu yaşadıklarından bahsetmişlerdir. Uygun, ekonomik bir ev bulmanın genellikle uzun zaman aldığını, bu süreçte tanımadıkları insanların yanında ya da öğrenci yurdu gibi yerlerde kalmak zorunda olduklarından bahsetmişlerdir. Bazı öğretmenler barınma sorununu halletmeden göreve başlamak zorunda kaldıklarını bunun da özellikle ilk yıl işlerini olumsuz etkilediğini ve verimliliklerini düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

FE1: “*İlk başta söyleyebileceğim barınma sorunudur.*”

FE2: “*Fransızların yabancılara ev kiralama konusunda ön yargılı davranmaları, devletimizin bu konuda hiçbir tedbir almaması görevin ilk üç dört ayında öğretmenlere hayatı zehir etmektedir.*”

AK1: “*Görev yaptığım yerde ev bulamadığım için yurttta kalmak zorunda kaldım, hala da kalıyorum.*”

AK7: “*Bu benim ilk kez yurtdışında yaşama deneyimim. Bu nedenle başlangıçta pek çok sıkıntılarımız oldu. Ev bulmak çok zordu, 2,5 ay pansiyon gibi bir yerde geceleme zorunda kaldık. Oturum almak, bunun için gereken prosedürler, formları doldurmak. Hepsi için birilerine ihtiyaç duyuyordunuz. Okullara nasıl başlayacağız, kiminle muhatap olacağız. Neyse ki Almanya da çok Türk var ve birilerinden yardım isteyebiliyorsunuz. Ev tutarken zorlandık. Ev bulmak zor, bulduğunuzda da uygun kiracı olduğunuzu belgelemeniz gerekiyor. Ne derece gerçek bilemiyorum ama birçok insan, Türkler’e ev vermede gönüllü olmayan ev sahiplerinin çok olduğunu söylüyordu. Türkçe öğretmek için burada olduğumu söylediğimde, bir emlakçı tuhaf bir şekilde*

baktı ve “neden Türkçe öğrenmeleri gerekiyor?” gibi bir şeyler söyledi. Ayrıca görev beş yıl olunca, bu kadar kısa süre için ev vermek istemeyenler de oluyor. Ben ilginç bir şey yaşadım. Kazancınızı belgelemeniz gerekiyor ev tutarken ve konsolosluktan alıyoruz biz bu belgeyi. Fakat benim ev sahibim Türk konsoloslüğundan aldığım belgeyi yeterli görmedi, Almanya'nın bir başka kentinde yaşayan, Alman vatandaşı olup ayrıca iyi bir işi ve geliri olan kız kardeşimin garantörlüğünde kiralayabildim evi.”

SK1: “Yurt dışında göreve başladığım ilk yılda (ikinci görevimde), görev bölgemdeki ev kiralama sisteminin bildiğimizden farklı olması nedeniyle, barınma konusunu (ev bulmak, taşınmak, eşya almak, yerleşmek, vs.) çözmem beklediğimden uzun zaman aldı (üç ay kadar).”

SK2: “Aynı anda hem göreve başlamak hem de düzen kurmak İsviçre'de oldukça sıkıntı yaratmaktadır. Evleri kiralayabilmek için belirli gün ve saatler dışında görme imkanı olmuyor. Ve ilk 2 hafta içinde bir adres vererek oturuma başvurmak gerekiyor. Bu nedenle bir hafta kadar görev öncesi gelerek buradaki işlemleri bitirmek, buradaki kuralları öğrenmek ve diğer öğretmenlerle iletişim kurmak adaptasyonu kolaylaştıracaktır diye düşünüyorum.”

AE10: “Ev bulmak çok zor, otellerde misafirhanelerde kalmak zorunda kalıyorsunuz.”

AE17: “İlk geldiğimde uzun süre (1,5 ay) kalacak yer bulma sorunu yaşamıştım. Bu gerçekten çok talihsiz bir başlangıçtı diyebilirim ve bunu deneyimleyen sadece ben değildim. Görevlendirilen birçok arkadaş bu sorunu yaşadı.”

AK18: “Burada ev bulmak, eşya almak çok farklı. Kendimden örnek vermem gerekirse göreve ilk geldiğimde bir süre İslam Dersi öğretmenin misafiri oldum, 1 hafta içinde ev bulsam da ancak 3 hafta sonra girebildim. Zemin parkelerini ve mutfak dolaplarını kiracı taktırmak zorunda.”

AK25: “Yine en büyük sorunlardan diğeri de barınma sorunudur. Öğretmen ilk geldiğinde barınacak bir yer bulmakta çok sıkıntı çekiyor ve namerde

muhtaç oluyor, bazı Türk emlakçılar tarafından yolunacak müşteri gibi görülüyor. Bu sorunu D.İ.T.İ.B çözmüş durumda , zira onlar inşa ettikleri camilerin bünyesinde imam için mutlaka bir lojman inşa ediyorlar. Sadece inşa etmekle kalmıyorlar, ayrıca lojmanı döşüyorlar.”

AE68: *“İlk iki ay otelde kaldım, bunun ikinci ayını da ailemle birlikte geçirdim. Ev bulma ve yerleşme konusunda zorluklar çektim, enerji ve zamanımın önemli bir kısmını alan bu sorunlar, tabii ki ilk yıl eğitim verimini de düşürmektedir.”*

4.1.3. Kültürel Farklılık Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları

Öğretmenlerin % 26'sı kültürel sebeplerin uyum zorluğu yaşattığını ve alışkın oldukları bir kültürden farklı olan kültüre ilk başta adapte olamadıklarını, bu yüzden bocaladıklarını belirtmişlerdir.

AK9: *“Kültürel farklılıklar sıkıntı yarattı. Dil, yemek, eğlence farklılıkları kendi ülkeminkinden farklı olduğu için zorluklar yaşadım.”* derken FE7 de yaşadığı kültürel sıkıntıyı *“Türk vatandaşlarıyla uyum sorunu yaşadım. Burada yaşayan Türklerin daha donanımlı olmasını bekliyordum. Kısa bir sürede bu sorunu da aştım. Kısa bir dönem, farklı bir ülkeye gelmenin şokunu yaşadım.”* derken, FE8 ise *“İlk yıl görev yerim Belçika Flamanca konuşulan bölgesinde görev yaptım. Fransa'daki ilk yılımda ise oldukça zorlandım. Gerek Fransız gerek bizim vatandaşlarımız olsun onlarla uyum sağlamak konusunda sıkıntılar yaşadım.”*

Diğer öğretmenlerin ifadeleri de şu şekildedir:

AE67: *“Buradaki Türk halkı kimliğini kaybetmek üzere. Türkiye'nin elli sene önceki halindeki kafa yapısındalar. İmamlar şih gibi, öğretmeni de taşıyacaklar neredeyse. Neden böyle farklı davranıyorsunuz diye sorduğumda 'meslek farkı' dediler. Bundan ne anlamalıyım?!... Bu insanlara ne anlatabayım?!...”*

FE9: “Buradaki Türk toplumunun yaşam tarzı ve hayata, olaylara bakış açısı konusunda sorunlar yaşadım. Avrupa’da yaşamalarına rağmen yaşama, eğitime, sosyal ve kültürel konulara bakış açılarının günümüzden çok uzak olması, ilişkiler kurma konusunda zaman aldı.”

AE6: “İlk başta, yabancı ülkede yaşamış olmanın verdiği çekingenlik ve kültüre alışkın olmamanın verdiği uyum sorunları oldu. Bundan başka benim gibi gelen diğer öğretmenlerin de takdir edeceği üzere toplum nezdinde çok değer görmememiz çalışma motivasyonumuzu etkilemiştir. Türkçe dersinin gerek Türk toplumu gerek Alman makamlarınca gereksiz olarak görülmesi ve değer verilmemesi ve buna paralel olarak derslere ilginin her geçen gün azalması”

FE12: “Öğretmen ilk geldiğinde derneklere muhtaç olduğu bölge dernekleri öğretmenleri kendilerine bağlı memurlarmış gibi görme eğiliminde olabiliyor. Bu da bir hayli sıkıntılı durumlar yaşanmasına yol açıyor.”

FE15: “Buradaki Türkler ile Türkiye’deki Türkler ayrı iki millet gibi. Kendileri gibi olmayanları dışlıyorlar. Kendi kavgalarına bizi de çekiyorlar.”

FE45: “Her türlü dedikodunun odağında olmaktan kaçamıyorsunuz. Çünkü toplum hakikaten çok cahil kalmış. Bir Türk lobisi oluşturmak kolay değil. Genel anlayış sadece para kazanmak ve bu nedenle okumak değil inşaatla uğraşmak gayesi var. Bu nedenle böyle bir toplumda görev yapmak çok zorlaşıyor.”

FE19: “Burada muhatap kılındığımız derneğin önceliğinin imamların ihtiyaçları olduğunu üzülerek gördüm. Biz öğretmenler olmasak da olur gibi davranıyorlar. Devletimizin bu konuda önlem alması gerektiğini düşünüyorum.”

AE8: Alman Kültürü hakkında daha çok bilgi sahibi olmamız gerekirdi. Çeşitli gelenek ve görenekleri, alışkanlıkları biraz tuhaf gelmişti.

FE51: “Türkiye'nin çeşitli yerlerinden olan insanlar, kültür farklılığı, halen geldikleri gibi para kazanma anlayışı gibi nedenlerle insanlarla uyuşma ve sohbet ortamını ayarlama ve ortama girmede uyum problemlerim oldu. Halen oluyor. Çünkü toplum negatif olarak çok yönlü.”

FE47: “Göreve başladığım yer küçük bir şehir olması ve akşam saatlerinden itibaren sokakların boşalması, ölü şehirler haline gelmesi baya bir uyum sorunu yarattı.”

4.1.4. Yalnızlık Hissi

Öğretmenlerin yaşadığı uyum sorunlarından bir tanesi de yalnızlık hissi olmuştur. Aile ve akrabalarından uzakta olmanın yanında bir de tanımadıkları başka bir ülkede olmanın, yalnızlık hissi yaşattığı ifade edilmektedir. Sorunlarla karşılaştıklarında ise bu duygunun daha baskın bir şekilde yaşandığını ve hasta olduklarında yanlarında kimsenin olmadığı fikrinin onları rahatsız ettiğini belirtiyorlar. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri şu şekildedir:

AK8: “İlk yıl çok berbat duygularla geçiyor. Yalnızlık hissi de yaşıyorsunuz haliyle.”

FE18: “Arkadaş edinmede sorunlarım oldu.”

FE28: “Ev bulmak, eşya temini, araba alma, yardımcı olma bahanesiyle sömürülmek, kültürel farklılıklar ve en önemlisi gurbetin verdiği psikolojik sıkıntılar.”

AE26: “ Farklı bir kültürün getirmiş olduğu yabancılaşma duygusu.”

AK37: “Geldiğim ülkenin anadilini bilmemekten , kültürel kodları hakkındaki bilgi eksikliğinden kaynaklı problemler.”

4.1.5. Yeni Bir Eğitim Ortamından Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları

Öğretmenler yeni bir ülkede, farklı kuralların olduğu bir eğitim öğretim ortamında göreve başlamanın ilk başta uyum sorunu yaşattığını belirtmişlerdir. Öğrenci ve veli profili hakkında ön bilgi sahibi olmadıklarından ilk birkaç haftanın alışma süreci olarak geçtiğini ifade etmektedirler. Yine çalışma saatlerinin Türkiye’dekinden farklı olduğunu bu sebeple de her şeyiyle yeni bir eğitim ortamı ve okul kültürünün adaptasyon süreci gerektirdiğini söylemektedirler. Öğretmenlerin bu konudaki bazı görüşleri şu şekildedir:

FK3: *“İlk yıl, çalışma saatleri ve şartları için uyum sorunu yaşamıştım.”*

İK2: *“Bölgemizdeki okullar çok çeşitlilik arz ediyor. İngiliz okulları ile dernek ve cami okulları var. Her birinin işleyişi ve sistemleri farklı. Okulların yönetim koşullarını, ders ile ilgili beklentileri, halihazırda devam eden eğitim anlayışını ,buradaki Türk toplumunun bileşenlerini anlama süreci yaşadık. İngiliz eğitim sistemini ve okul kültürünü dolayısıyla çocukların alışkın olduğu sistem ve davranışları anlama süreci geçirdik. Öğrenci profilimiz çok değişken olduğu için (farklı dil öğrenme geçmişi, farklı yaş ve farklı seviye) ve bu öğrenciler genellikle aynı sınıfta ders gördüğü için müfredatı uygulamada yaşanan sorunları aşmamız gerekti. Kaynak kitap ,materyal ve Türkçe yayınlara ulaşma sıkıntıları oldu. İnternet yoluyla bunları aştık. Öğrencilerin bir çoğu kendini Türkçe ifade etme konusunda çok yetersiz olduğu için ders işlenişinde ilk dönemlerde zorluk çektik. Bir süre sonra bu sorunlar aşıldı.”*

FE11: *“Branş değiştirdim sayılır. Bir lisede İngilizce öğretmenliğinden birleştirilmiş sınıflı sınıf öğretmenliğine geçiş yaptım.”*

FE12: *“Bölgedeki Türk halkının beklentileri ve öğrencilerin seviyeleri konusunda yeterli bilgi sahibi olmadığım için kolay uyum sağlayamadım. Öğrencilerin bilgi, motivasyon ve hazır bulunuşluk seviyeleri bir hayli düşüktü. Öğretmen ilk geldiğinde muhtaç olduğu bölge dernekleri*

öğretmenleri kendilerine bağlı memurlarmış gibi görme eğiliminde olabiliyor. Bu da bir hayli sıkıntılı durumlar yaşanmasına yol açıyor.”

AE18: “İki dil ve iki kültür arasında büyümüş ve her iki dil/kültüre de tam olarak ait olamayan öğrencilerin kültürlerine katkı yapmak biraz zorladı. Ayrıca branş öğretmeni olduğum için görevimdeki ilk yılımda ilkokul çağındaki öğrencilerin seviyesine inmekte zorlandım. İlk yılının ilk birkaç haftası ilkokul çağı yaş gruplarının seviyelerine inme sorunuyla geçti.”

AE53: “Buradaki öğrencilerin ve ailelerin farklı eğitim anlayışı ve ilgisizliği en önemli sorun olarak görünüyor.”

4.1.6. Önyargı Kaynaklı Yaşanan Uyum Sorunları

Öğretmenlerin uyum sorunu yaşamalarının sebeplerinden bir tanesi de geldikleri toplumda var olan önyargılar sebebiyle olmaktadır. Orada yaşayan Türk vatandaşlarının daha önce çalışan öğretmenlerden kaynaklanan olumsuz önyargılarından ve yabancıların da Türklere karşı oluşmuş önyargılarından kaynaklı uyum sorunları yaşanmaktadır. Katılımcıların bazı görüşleri aşağıdaki gibidir:

AE26: “Bazı öğretmen ve müdürlerin olumsuz davranışları”

AK4: “Yalnızlık, iletişim sorunları, öğrenci bilgi düzeyinin düşük olması, öğrenci ilgisinin az olması, veli eğitim düzeyinin düşük olması, sosyal yönden velilerin deformasyon yaşamışlığı, dedikodu, çekememezlik, gruplaşma vs. gibi eğilimlerin çok olması , Alman okul müdürü Vecogrermentlwribin önyargılı ve diğer öğretmenlerin bir kısmının soğuk davranmaları, okulda anahtar vermeme sınıf kullanımında zorluk yaşama vb.”

AK8: “Küçük bir yerleşim biriminde Alman öğretmenlerin öğretmenler odasına girilmesini istememesi veya soğuk davranması gibi ilginç şeyler... kısaca özgüven kaybı yaşattılar. Yalnızlık hissi de yaşıyorsunuz haliyle. İlk yıl çok berbat duygularla geçiyor. Daha sonra başka sebeple yer değişikliği

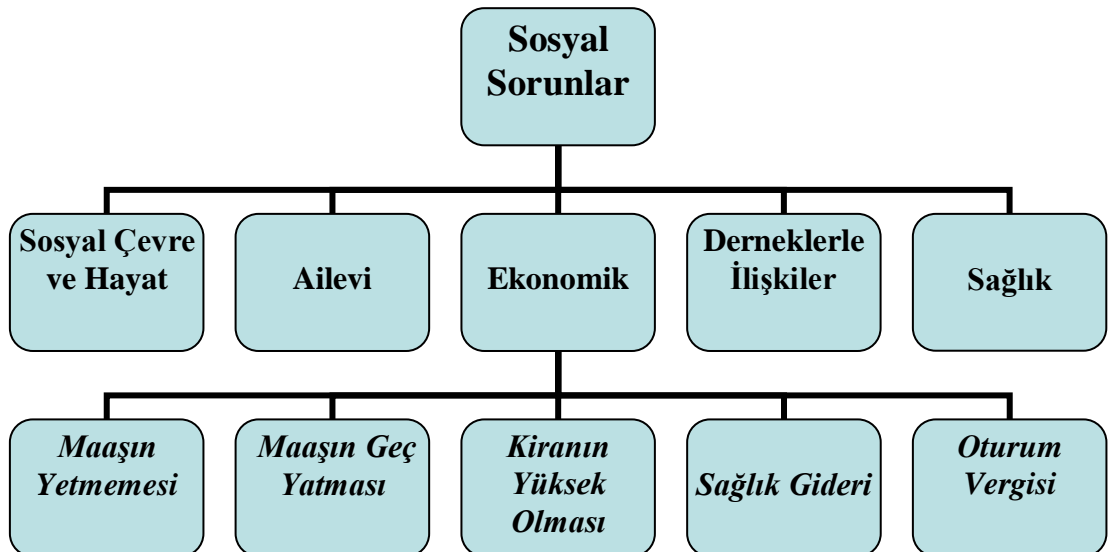
yaptım. Şehir merkezleri böyle değil. İletişim kurabilmek ve iletişim kurabilen kibar ve görgülü insanlarla karşılaşmak önemli.”

AE21: “İlk görevimde Alman kurumlarında ve sosyal hayatta doğal olarak iletişim sorunu yaşadım. Dinlediğini anlama ve konuşma becerimiz gelişmemişti. Ancak bu sorunu zamanla bu becerilerimi geliştirerek çözdüm. Ancak Almanların bizim entegre olmamızı isterken bu konuda çokta yardımcı olmadıklarını gördüm. Oysa uyum karşılıklı birbirini tanıma ve anlama kültürlerini kabul etme ve saygı gösterme ile olur.”

4.2. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI SOSYAL SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin yurt dışı görevinde yaşadıkları sosyal sorunları belirlemeye yönelik olarak yöneltilen ilk soru “Yurt dışı göreviniz sırasında sosyal yönden (sosyal çevre, aile, sağlık, kültür...gibi) yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.” şeklindedir. İkinci olarak da yine sosyal sorunlar içerisindeki ekonomik sorunlarını belirlemeye yönelik “Yurtdışı göreviniz sırasında ekonomik yönden yaşadığınız sıkıntılar nelerdir? Lütfen yazınız.” sorusu da öğretmenlere sorulmuştur. Şekil 2’ de öğretmenlerin sosyal sorunlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Şekil 2. Katılımcıların Yaşadıkları Sosyal Sorunlara İlişkin Bulgular

Şekil 2’de gösterildiği gibi öğretmenlerin yaşadığı sosyal sorunlar; sosyal çevre ve hayat, ailevi, ekonomik, derneklerle ilişkiler, sağlık şeklinde beş ana başlık altında toplanmaktadır. Ekonomik sorunlar ise maaşın yetersizliği, maaşın geç yatması, kiranın yüksek olması, sağlık giderleri ve oturma vergisi alt başlıklarından oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenler yeni bir kültüre alışmanın zor olduğunu ve alışkın oldukları sosyal hayattan uzakta olmanın onlar için ilk başta zorlayıcı olduğunu belirtmektedirler. Arkadaş ve sosyal çevre edinmenin zorluğundan bahsetmiş, komşuluk ilişkilerinin yetersizliğini, aileden uzak olmanın, iş yerinde yeterli iletişim kuramamış olmanın insana psikolojik olarak sıkıntı verdiğini vurgulamışlardır. Ayrıca Fransa ve İsviçre için görev yaptıkları ülkelerde sağlık sigortalarının olmayışı en büyük sorunlardan bir tanesidir. Almanya da görev yapan öğretmenlerin sağlık sigortasının olması da bu konudaki sorunları tamamen ortadan kaldırmamakta, doktora gitmek, tedavi olmak konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Özellikle çocuğuyla giden aileler için sağlık konusu daha büyük bir problem oluşturmaktadır. Kira gideri de öğretmenleri ekonomik olarak en çok zorlayan faktörler arasında yer almaktadır. Çalışmaya katılan FE2 ve İK2 kodlu öğretmenlerin görüşü aşağıdaki gibidir:

FE2: *“Karakterimize ve kültür seviyemize uygun sosyal çevre eksikliği, kendimize uygun sosyal faaliyet eksikliği, öğretmenler arası iletişimsizlik, sağlık güvencesinin tam olmaması, hastane ve doktorlarla iletişim, genellikle içe kapanık ve çok sınırlı bir çevrede kültür alışverişi yapabiliyoruz. Yabancılarla iletişimi karşılıklı önyargılar kısıtlamaktadır.”*

İK2: *“En önemli sorunumuz ev. Ailesi ile yaşayanlar dışında her öğretmen paylaşımlı evlerde kalıyor. Ekonomik olarak farklı bir seçeneğe yönelmek mümkün gözüküyor. Bu da beraberinde daha az alan, güvenlik sorunları ve yaşam kalitesinin düşüşünü getiriyor. Yol ücretleri çok yüksek. Sağlık hizmetleri bizim alışkın olduğumuz işleyişten çok farklı. Süreçler çok ağır işliyor. Türk nüfusu çok yoğun. Bunun olumlu etkilerini görüyorsunuz.”*

4.2.1. Sosyal Çevre ve Hayatta Yaşanan Sorunlar

Öğretmenler bir anda Türkiye’de edinmiş oldukları sosyal çevreden uzakta kaldıklarını, ilk geldiklerinde arkadaş bulma konusunda sıkıntı yaşadıklarından kendilerini yalnız hissettiklerini belirtmektedirler. Görev yaptıkları bölgedeki Türk vatandaşlarıyla da öğretmenlik mesleği çerçevesinde ilişkiler kurduklarını ifade etmektedirler. Öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AK1: *“Almanca yetersizliğimden dolayı sinema, tiyatro, seminer gibi sosyal aktivitelerden uzun zamandır uzak kaldım. Öğretmen arkadaşlarım dışındaki kişilerle arkadaşlık yapamadığım için yalnızlık hissettim.”*

FE3: *“Türkiye ile kıyaslandığında burada sosyal hayat yok denecek azdır. Var olan sosyal hayat da bizimki ile uyuşmamaktadır. Özellikle çalışma üzerine kurulu bir düzen olması, sosyal anlamda insanların birbiriyle ilişkilerini de (komşuluk-arkadaş ilişkileri vs.) zayıflatmış, sohbet edecek kişi bulamaz durumuna getirmiştir.”*

FK1: *“Yurt dışı görevinin en olumsuz etkisi aile ve arkadaşlarınızdan uzak kalmanız ve yalnızlaşmanız.”*

İK1: *“Londra çok pahalı bir şehir. Ev tutamıyoruz, oda tutabiliyoruz. Bu da tanımadığımız insanlarla bir arada yaşamak zorunluluğunu getiriyor. Bu konuda zaman zaman sıkıntı yaşıyoruz.”*

AK3: *“Son zamanlarda yaşanan iki ülke arasındaki gerginliklerin sorumlusuymuşuz gibi önyargılı bakış ve siyasi yorumların muhatabı olmak üzücü. Ehliyeti yeniden almak zorunda kalmakta fazladan bir yük ve telaş.”*

AK4: *“Aile, arkadaş kısaca vatan hasreti zor oluyor, aynı dil ve kültürdeki insanlarla paylaşımda bulunmak paha biçilemezmiş meğer bu anlaşılıyor.”*

AK9: “Sosyal bir çevre oluşturmam. Almanya'ya göç etmiş aileler birçok konuda asıl değerlerini kaybetmiş olduklarından onlarla iletişim ve arkadaşlık kurma konusunda zorlandım.”

FE11: “Burada yapayalnız kalıyorsunuz. 4 senedir buradayım, daha doğru düzgün bir Fransız arkadaşım yok. Vatandaşlarımız da sağ olsunlar imamları sever, öğretmeni dışlarlar. Dil de bir handikap. Fransızca çok zor bir dil. Zaten insan Fransızların saçma ırkçılığını gördükçe öğrenmek de istemiyor.”

FE26: “Sosyal olarak yerleşim yerine bağlı olarak kapalı bir Türk ve Fransız toplumuyla karşılaşılabilir. Kültürel olarak da hem Türklerin hem de Fransızların eğlence faaliyetleri, yemekleri, kısacası yaşam biçimleri Türkiye'den gelen bir öğretmenin uyumunu zorlaştırabilmektedir.”

İK3: “Her ne kadar Türkiye'de uyum semineri almış olsak da asıl uyum seminerinin bölgeye ulaştığımız ilk hafta içinde yapılması gerektiği kanaatindeyim. Çünkü kulaktan dolma bilgiler değil birinci ağızdan öğreneceğimiz bilgiler her anlamda daha faydalı olurdu.”

AE17: “Türkiye'de edinmiş olduğumuz sosyal çevreden kopmaya başlıyorsunuz. Gözden uzak olan gönülden de yavaşça uzaklaşmaya başlıyor. Bizler buraya gelerek onlardan uzaklaşmış olduğumuz gibi, aynı şekilde onlar da bizden uzaklaşıyor. Sonra buradaki öğretmen arkadaşlardan zamanla bazılarıyla yakınlaşıyor fakat burada da bölgelerde dağınık olduğumuz için öyle her niyetlendiğinde bir buluşma, oturup sohbet etmek vb. gerçekleşmiyor. Yerleşik Türk halkla ilişkiler de bir öğretmen-veli ilişkisi içinde ya da bir devlet temsili icrası içinde ilerlediği için belli bir çerçevede yürütülmek zorunda kalınıyor. Bütün bunların haricinde benim en çok zorlandığım ve artık alışmış olduğum konu ise kimsenin kimseye bedava iyilik yapmaması ve her yapılan şeyin maddi bir karşılığının olması düşüncesi. Bu Alman ileri kapitalist kültüründe de böyle, Türklerin kendi arasındaki ilişkilerde de böyle.”

AE32: “Sosyal çevre olarak çok kısır bir döngüye giriliyor. Aileniz yanınızda değil, iş arkadaşlarınızın kendilerine göre farklı problemleri oluyor, kendinize göre bir arkadaş bulabilmek çok zor. İlişkiler hep yüzeysel kalıyor. Komşularınız ile merhabadan öteye gidilemiyor. Tabii biraz Almanca öğrenmeye başladığınızda, kurstan arkadaşlarınız ile daha fazla sosyalleşme imkanınız olabilir ama o da şansınıza kalmış. Yalnızlık her yanınızı sarabiliyor hatta bu konuda tez bile yazdırabiliyor :)) Kültürel ve sosyal imkanlara ulaşma konusunda herhangi bir problem yaşanmıyor. Neyi nerede bulacağını bilen arkadaşlar işlerinizi kolaylaştırabiliyor. Çevrenizde yaptığınız işi, sizi, yaşantınızı izleyen ve sürekli yargılayan, eksik arayan insanların varlığı sizi zaman zaman rahatsız edebiliyor.”

AE44: “Sosyal yönden yaşadığımız problem, sivil hayatta Türk vatandaşlarımızın bizlere olan bakış açıları çok olumlu değil. Geçmiş dönemlerde meslektaşlarımızla yaşadıkları problemleri bizlere yansıtmaya çalışma gibi bir durumla karşı karşıya kalabiliyoruz. Bizleri devletin çalışanları olarak gördüklerinden, siyasi açıdan da yüklenmelerle karşı karşıya kalabiliyoruz. Böyle durumlarda duymazdan ve görmezden gelmeye çalışıyoruz.”

FK25: “Yurt dışı görevinde sosyal çevre anlamında sıkıntılar var. Çünkü burada ki görevinizden dolayı öğretmensiniz, Bir model olarak hep verici konumdasınız. Bu anlamda istenilen sosyal çevre bulma zor, bunu şöyle açıklamak gerekirse kaliteli sohbetleri bulma anlamında bir yalnızlık söz konusu.”

AE56: “Buradaki veliler kendileri ile meşgul. Öğretmen gelmiş, gelmemiş, bir ihtiyacı var mı, kimsenin umurunda değil. Sosyalleşme açısından hiç bir girişimleri yok. Bir çay içmeye bile davet etmiyorlar.”

4.2.2. Sağlık Sorunları

Öğretmenlerin sağlık konusunda yaşadıkları sıkıntıların ülkelere göre oranı Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Ülkelere Göre Yaşanan Sağlık Problemleri

Ülkeler	Toplam Öğretmen Sayısı	(f)	(%)
Almanya	107	17	16
Fransa	78	46	59
İngiltere	9	5	56
İsviçre	16	7	44
Toplam	210	75	36

Tablo 5’te görüldüğü gibi sorunun en yüksek olduğu ülke %59 ile Fransa’dır. İngiltere’deki oranda %56 ile Fransa’ya yakındır. İsviçre’de % 44 ile Fransa’yı takip etmektedir. Sorunun en az görüldüğü ülke ise % 16 ile Almanya’dır. Öğretmenler, Fransa ile Türkiye arasında bir sağlık anlaşmasının olmadığını belirtmektedirler. Sağlık giderlerini peşin olarak ödediklerini sonrasında, belgeleri Türkiye’de bağlı oldukları kuruma göndererek ödemeyi Türk Lirası olarak geri aldıklarını ve bu sürecin en az altı yedi ay sürdüğünü, evrakları hazırlamanın bir dizi prosedür gerektirdiğini ifade etmektedirler. Ayrıca sağlık hizmetlerinin Fransa’da pahalı olduğunu, hastanede kalmak gerektiğinde ya da herhangi bir aciliyet durumunda öğretmenlere büyük bir külfet oluşturduğunu, bunun da büyük bir stres yarattığını söylemektedirler. Ailesiyle birlikte ve özellikle çocuklarıyla birlikte gelenler için sağlık konusu daha da büyük bir sorun teşkil etmektedir. Hasta olmamaya özen gösterdiklerini, Türkiye’den getirdikleri ilaçlarla tedavilerini yapmaya çalıştıklarını hatta mümkün olduğunca doktora gitmemek için uğraştıklarını belirtiyorlar.

İsviçre’deki öğretmenler de Fransa’daki gibi sağlık sigortalarının olmadığını belirtiyorlar. Belli bir anlaşma olmadığından doktor masraflarının yüksek bir meblağ olduğunu hem kendileri hem de devlet için büyük bir külfet oluşturduğunu vurguluyorlar.

Almanya’da yaşanan sağlık problemi ise daha çok muayene için gerekli olan evrakın hazırlanması ve oradaki sağlık sistemi üzerine. Öğretmenler AT6 denilen bir belgeyle muayene olabildiklerini ancak bu belgeyi çıkarmak için Türkiye’deki Sosyal güvenlik kurumundan alınması gereken evrakların ve prosedürlerin uzun sürdüğünü, bazen evrakların üç ay ya da daha fazla geciktiğini, bu süreçte hasta olurlarsa sıkıntı yaşadıklarını belirtiyorlar. Yine bu belgenin Türkiye’de sosyal güvenlik kurumundan alınacak belge ile her yıl yenilenmesi gerekmesinin de ayrı bir sorun oluşturduğunu söylüyorlar. Hasta olduklarında doktordan randevu almanın uzun sürdüğünü, bazen doktorların ilgilenmediğini ve dil ya da kültürel farklılıktan dolayı problemler oluştuğunu ifade etmektedirler.

İngiltere’de yaşanan sağlık sıkıntısının, sağlık sisteminin zayıf ve ağır işlemeden kaynaklı olduğu öğretmenler tarafından belirtilmektedir. Araştırmaya katılan bazı kişilerin sağlık sistemiyle ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir:

FE1: *“Fransa nezdinde yerleşik bir sağlık sigortamızın olmayışı ve Türkiye’den sağlanan sigorta işlemlerinde de yaşanan çeşitli sorunlar, özellikle benim gibi çocuklu aileler için büyük problemler yaşamamıza neden oldu.”*

FE3: *“Sağlık konusunda iki ülke arasında bir anlaşmanın olmayışı, maddi yönden ciddi bir yekün oluşturmaktadır.”*

FE4: *“Sağlık giderlerini cepten ödeyip 6 ay sonra almak...”*

FE5: *“Özellikle sağlık problemleri çok büyük. Bu ülkede sağlık sigortamız yok. Sağlık işlemleri çok uzun ve zahmetli. Sosyal ortam ülkemizde alışık olduğumuz düzeyde olmuyor. Şarap alırken etrafta Türk var mı diye kolaçan etmek zorunda kalıyorum.”*

AK6: *“Ailemden ayrı olmak zordu. Tek başıma yaşadığım için özellikle hasta olduğumda çok sıkıntı çektim.”*

FE6: “Sağlık güvencemizin olmaması ciddi rahatsızlıklarda büyük sorunlar oluşturuyor.”

FK4: “Farklı bir ülkede tek başına yeni bir hayat kurmak en büyük zorluktu diyebilirim. İlk yıl dil bilmemekten kaynaklı sosyal çevre sıkıntısı yaşadım. Ailemin Türkiye’de olması da bir başka sıkıntıydı. Sağlık sigortamızın olmaması ani gelişen sağlık sorunları ödenen yüksek ücretler sonrası geri ödemeyi beklemek ve illerde bu işlerin hızlı ilerlememesi de bir diğer yaşadığım büyük sıkıntıydı diyebilirim.”

FE7: “Fransa’da öğretmenler için maalesef sağlık kuruluşlarından yararlanmak büyük sorun. Her şeyi parayla yapmak zorundayız. Harcamaları belgelendirip Türk yetkililerine ilettikten sonra Türkiye’deki hesaba yatırılıyor. Bir gece hastanede kalmanın bedeli 850 Euro’ dan başlıyor. Önyargılı, iletişim sorunu yaşanan kişiler için hayat çok sıkıcı ve çekilmez olabilir. Çünkü çok fazla boş zaman var . Eğer bulunduğunuz ortamla iyi iletişim kurmazsanız, yaşadığınız şehri yaşamazsanız, kendinizi kocaman bir yalnızlığın kucağında bulursunuz. Bu oldukça sorunlu bir sonuç yaratabilir.”

FE9: “Ülkede geçerli bir sağlık sigortasının olmaması çalışanları zor durumda bırakmaktadır. Birçok hastalığındaki tedavisi için gereksiz yere izinleri beklemekteyiz ve etken teşhis oranını yok etmekteyiz. Çünkü sağlık giderlerinin faturaları çok yüksek olduğu için bunları karşılamıyoruz.”

AK8: “Hastalandığınızda veya çocuğunuz hastalandığında içinde bulunduğunuz durum zorluyor. Okula gidemeyecek haldesiniz ama bir dünya veliye haber vermekle uğraşıyorsunuz. Okulu aramak zorundasınız. Bunlar olması gerekiyor çünkü bulunduğumuz koşullar bunu gerektiriyor. Ama zor. Ve bu zorlukların üstüne hasta olmak ve rapor almak gibi insani nedenlerden dolayı okula gidememe durumundan ötürü para kesme cezasıyla karşı karşıya kalıyorsunuz. Alın size devletin sizi yalnız bırakması.”

FK7: “Sağlık ile ilgili harcamalarımızı kendi cebimizden yapmamamız ve bir sürü belge hazırlayıp fotokopiler çekip çevirilerini yaparak Türkiye'ye gönderilmesi ve aylarca ödemelerimizi geri almayı beklemek sorun oluyor. Hatta tam karşılığı alınmıyor. Bu kadar kağıt ve zaman israfı yerine iki ülke arasındaki anlaşma güncellense ve sağlık konusu da anlaşmaya eklense sorun çözülecek diye düşünüyorum ama yıllardır bu konuda hiç bir değişme yok maalesef.”

FK11: “Ülkenin sağlık sistemine entegre edilmediğimizden hastane masraflarını kendimiz ödemek zorundayız. Sonradan bu bize geri ödense de büyük bir sağlık problemi yaşanırsa-kaza, ameliyat gibi- oldukça zorlayıcı rakamlarla karşı karşıya kalmak olası.”

AE18: “Burada Türk soydaş ve vatandaşlarımızın hayat standartları ve felsefeleri ülkemizdeki insanlardan çok farklı Sağlıkta ise; her yıl AOK sigorta sisteminin ülkemiz sosyal güvenlik kurulundan alacağımız belge ile yenileyecek olmamız ayrı bir sorun.”

AK15: “Sosyal açıdan bir sorunla karşılaşmadım ancak AOK sağlık kartım 3 ay sonra geldi ve bu arada hastalandığımızda sizi kabul eden bir sağlık kurumu bulamıyorsunuz.”

İK2: “Sağlık hizmetleri bizim alışkın olduğumuz işleyişten çok farklı. Süreçler çok ağır işliyor.”

İE2: “Sağlık konusu biraz sıkıntılı Türkiye'deki gibi anında tedavi imkanı bulamıyorsun.”

İK4: “Sağlık konusunda ilk geldiğim zaman diş ağrısı yaşadım. O günlerde nhs kaydı yapmadığım için sıkıntı yaşamıştım. Sağlık konusunda İngiltere'nin hiç iyi bir durumda olmadığını çevremizde ki Türkler den duymaktayım. Hasta olmamak için dua ediyoruz :)”

İE6: “Burada doktora gitmek biraz zor. Çok acil bir durumunuz yoksa aynı gün için randevu alamıyorsunuz. Birkaç gün beklemeniz gerekiyor. Tabii beklerken iyileşmiş oluyorsunuz.”

SK4: “Görev yaptığım ülke ile Türkiye arasında karşılıklı sağlık tedavi gideri anlaşması olmadığı için ;bizler önce kendimiz sağlık giderlerini ödüyor, faturalandırıp kurumumuza gönderiyoruz. Özel muayene olduğu için de giderler çok yüksek olmakta. Bu hem bizler hem de devletim için büyük miktarlar arz etmektedir.”

FE20: “Burada sağlık güvencesiz yasıyoruz her şeyi kendimiz ödeyip geri devletimize fatura ediyoruz ödemeleri geç de alıyoruz ama büyük bir hastalıkta risk demek çünkü bir gece yatış 1500€ bunu nakit ödemek büyük sıkıntı.”

FK25: “Sağlık sigortamızın olmaması büyük problem. Hastane masraflarımızın bize sonradan ödenmesi bizi maddi açıdan sıkıntıya sokmaktadır. Çünkü hastane ve muayene ücretleri burada çok pahalı olmakta ve ödemeyi o an için ödememiz bile bizi sıkıntıya sokmaktadır.”

SE6: “İsviçre’de sağlık sigortamızın olmaması.”

SK10: “Önemli bir sağlık sorunumuz olduğunda özellikle ameliyat gerektiren durumlar ortaya çıkarsa Türkiye’yi tercih ediyoruz. Acil durumlarda yurtdışında hastaneye gitmek zorunda kalırsak özel hasta olarak değerlendirildiğimiz için çok yüksek faturalarla karşılaşırız. Türkiye’den bu faturanın geri ödenmesi 6-7 ayı buluyor. Kültürel yönden bir sorun yaşamadım.”

4.2.3. Ailevi Sorunlar

Ailesiyle gelmeyenler için aile özlemi ön plana çıkmaktadır. Ailesiyle gelenlerde de ise eşler de çalışamama ve dil sorunu, çocuklarda ise okul problemleri

yaşanmaktadır. Çocuklar okullara alışma sürecinde problemler yaşamakta, bazılarının eğitiminde kayıplara yol açmaktadır. Araştırmaya katılanlardan bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir:

AK13: *“Aile bireylerimin Türkiye’de olması büyük bir sorun. Arkadaş olarak da genellikle burada görev yapan insanları seçiyorsunuz çünkü hizmet verdiğimiz toplumdaki insanlarla samimiyet yanlış anlaşılabilir.”*

FE29: *“Eşimden ve çocuğumdan ayrı kaldım. Çünkü eşim 2 yılın ardından Türkiye’ye dönmüştü.”*

FE1: *“Çocuklarımın buradaki sosyal hak ve imkanlardan faydalanamaması onların eğitimde fırsat eşitsizliği yaşamalarına sebep oldu. Türkiye’ye dönüşte ve Fransa’ya ikinci gelişte bu anlamda büyük kayıplarımızın olduğunu ve bunları kapatmak için çok mücadele etmemiz gerektiğini söyleyebilirim.”*

FE36: *“Ailevi sorunlar ortaya çıktı.”*

AE29: *“Çocuklarımın okula uyum ve dil öğrenme süreci zor oldu.”*

FE43: *“Eşlerin çalışma hakkı olmaması.”*

FE41: *“Çocuklarımızın eğitimde sene kaybı oldu. Eğitimleri için dezavantaj oldu.”*

AE39: *“Sosyal çevremiz pek yok herkes kendi işinde kimse kimseyi görmüyor. Yani arkadaşlık ilişkileri zayıf. Zaten belirli bir süre sonra insan yalnız yaşamaya da alışınca başkalarıyla bir arada olmayı bile aramaz oluyor. Ailem yanımda değil ama her gün onlarla whatsapp’tan görüntülü görüşüyorum bu nedenle onlara dokunamasam da görüyorum bu da yetiyor...”*

FK19: “Kızım ortaokul seviyesinde olduğundan 6 ay okula başlayamadık.”

FK21: “Aile özlemi.”

AE51: “Eşimin dil problemi”

AE59: “Eşim daha öncesinde burada yaşadığı için çok zorluk çekmedim. Kendi çocuklarımın okulda ilk yılları biraz sıkıntılı geçti.”

AK38: “Çocuklarım arkadaş bulamadı. bütün Türk çocukları itici davrandılar.”

4.2.4. Derneklerden Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenler görev yapacakları ülkeye ilk geldiklerinde Dernek yetkililerince karşılanmaktadır. İlk etapta görev yapacakları okulların müdürleriyle iletişimi onlar vasıtasıyla sağlamaktadırlar. Geldiği ülkenin sistemini ve dilini bilmeyen öğretmenler bir anlamda gelir gelmez okul aile birliklerine muhtaç bırakılmaktadır. Bu da Türk toplumunun oluşturmuş olduğu Okul Aile Birliği Derneklerin kendilerini öğretmeninin amiri gibi görerek hareket etmesine sebebiyet vermektedir. Okul Aile Birlikleri 23 Nisan gibi etkinliklerde maddi kazancı ön planda tutarak hareket etmektedirler. Çalışmaya katılan bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AE67: “ Okul Aile Birlikleri kendilerini bizim amirimiz sanıyor. Sadece para odaklı çalışıyorlar. Öğretmen program yapsın, onlar da kermesten para kazansın. Ama anında öğretmeni şikayet etmeye, satmaya hazırlar. Para kazanamazlarsa öğretmen gitsin.”

FE36: “Derneklerin öğretmenler üzerindeki müthiş baskısı.”

FE24: “Dernek başkanı hız limitini aştığı için ehliyetinden puan düşüldüğünü bu nedenle öğretmenin ehliyetinden puan düşülmediği için kendi kural ihlallerini ve trafik cezasını benim ehliyetime yazdırmayı teklif etti. Ben de

kabul etmedim. Bunun üzerine darılmak, gücenmek beklenen bir davranış olabilir ama adam bunu da aştı düşmanca davranmaya başladı. Benimle konuşmuyor. Vatandaşların bir kısmını aleyhimde kızdırıyor. Onlara: "Destek verin. Şikayet edelim. Bu öğretmeni gönderelim." şeklinde lobi yapıyor. Ancak umduğu desteği halktan bulamıyor. Bu konu hakkında konsolosluga da bilgi verdim. Konsolosluk olayı sessizce takip ediyor. Adam dernekte yapılan toplantılara beni çağırıyor. Haberim olursa davet edilmediğim halde toplantılara katılıyorum. Olmazsa katılamıyorum."

FK2: *"Okul-aile birliğinin öğretmenin amiri gibi davranıyor olması."*

FE6: *"Dernekler öğretmenlere imamlara verdiği önemi vermiyor."*

FE16: *"23 Nisan gibi büyük organizasyonlara bölge halkının desteği neredeyse hiç olmuyordu. Etkinliği kermes gibi görüp ,derneklerine para gelecek bir organizasyon gibi yaklaşıyorlardı."*

FE21: *"Toplumun önde gelen kişilerinin dernek başkanı vs. kişilerin öğretmenin amiri gibi davranması ve konsolosluk yetkilileriyle olan samimiyetlerini vurgulayıp durmaları"*

FK12: *"Sosyal etkinliklere katılma, iletişim, sohbet, resmi ve sosyal kurallara uyum, vatandaşlarımızın ve derneklerin din görevlilerine gösterilen ilgiyi ve yardımı öğretmenlere pek göstermemesi. Arkadaş ve sosyal çevre edinmenin zorluğu."*

FK15: *"Dernek-öğretmen ilişkilerinin bir protokole dayalı olmasa da baskı unsuru olarak öğretmeni çevrelemesi..."*

FE50: *"İlk geldiğimizde ev bulmak çok zor oldu. İmamların hazır evi var. Dernek hazır ev bulunduruyor. Öğretmen için yok. Toplum çok cahil. İçlerine girmek çok zor oluyor. Dedikodu ortamı nedeniyle birbirinden uzaklaşan bir"*

toplum var. İster istemez seçici olmak zorunda kalıyoruz. İnsanlar Türkçe Dersine olan ilgileri çok azdır.”

FK28: “Türk denekleriyle yaşanan sorunlar, kendilerini bizim patronumuz sanıyorlar, kendileri gibi yaşamamızı, kendilerinin görüştüğü insanlarla görüşmemizi istiyorlar, kendilerinin sözünden çıkmamamızı istiyorlar. Yaptığımız programların içeriğine karışıyorlar, yaptığımız etkinliklerde yabancı grupların çağrılmasını istemiyorlar.”

4.2.5. Ekonomik Sorunlar

Öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaynaklı sorunlar genel olarak maaşın yetersiz olması, geç yatması, kiraların yüksekliği, sağlık gideri ve oturma vergisi başlıkları altında toplanmıştır. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

FE5: “İlk ve en büyük yaşadığımız ekonomik sıkıntı, ev, eşya ve araba bulma olayıdır.”

AE5: “Bulduğumuz ülkenin orta veya orta-alt sınıfı ile aynı durumdayız. Sanatsal aktiviteler ve konserler, müzeler vs. pahalı. Dolayısıyla bunlar hayatımızda yoksa ekonomik olarak ciddi bir sıkıntı yok.”

FE11: “İmam efendi ile aynı maaşı alıyoruz. 1975 euro. İmam efendiler kira vermiyor ve fatura ödemiyor. Hem bu dünyada hem de öbür dünyada kazanacaklar demek ki. Bize kira, faturalar, oturma vergisi ve araba masraflarını ödüyoruz. Araba lüks değil, iş için zorunluluk yoksa işine zamanında yetişemezsin. Günde iki ayrı bölgede okula gitmen gerekiyor çoğunlukla.”

FE13: “Aldığım maaşın yarısına yakını belediye konutlarında kalmama rağmen kiraya ve elektrik masraflarına gidiyor. Eş ve çocuklarla herhangi bir kültürel faaliyet için rahat harcama yapamıyoruz. Bir de her yıl ödenmesi gereken yaşam vergisi de ekstra yük oluyor.”

SK2: “Asgari düzeyde yaşam sürdükçe maaş ile idare edilebilmektedir. Fakat biraz da hayatın içine girmek dil kurslarına gitmek ve kişisel gelişim için bir şeylerle uğraşılmak istenirse bütçe zorlanmaktadır.”

FE19: “Maaşlar geç ödeniyor. Dernekler imamlara eşyalı ev hazırlıyorlar kira dertleri de olmuyor ama bizlere böyle bir kolaylık sağlanmadı. Bizim de kiramızı ödesinler demiyorum. En azından kirasını bizim ödeyeceğimiz bir ev hazır tutulabilir.”

FE28: “Hayat standartlarımızın Türkiye'dekinin altında olduğunu söyleyebilirim (Et ürünleri, süt ürünleri ve araba hariç).”

İE5: “Londra'nın çok pahalı bir şehir oluşu özellikle aile birliğini tehdit eden en önemli faktör.”

FE32: “Ev bulmak zor ya da çok pahalı. Özellikle Fransa'da. Ayrıca İsviçre maaşı yeterli iken Fransa'da maaş çok az ve yeterli olmuyor zira hayat pahalı. Deplasman ücreti ve Ocak maaşları zamanında yatırılmıyor.”

FK14: “Türkiye'den gelip göreve başladığımızdan beri maaş alamadık. Tam 2,5 ay. Sözde yönetmelikte yeni göreve başlayan bir öğretmene 3 maaş avans ödenir diyor. Biz nerdeyse 3 ay maaş alamadık. Yabancı bir ülkede yeni bir ev , yeni bir hayat kuruyorsunuz , araba almanız gerekiyor deplasmanlara gitmeniz için ama sizi hem Türkiye'deki hem de bağlı bulunduğumuz konsolosluk sorunlarımızla baş başa bırakıyor. Daha önceki görevimden de biliyorum, hiçbir zaman maaşlarımız zamanında ödenmiyor. Ocak ayı buradaki öğretmenlere maaş ödenmiyor. Teknolojinin bu kadar geliştiği bir dönemde (Bütçe nedeniyleymiş). Ama biz Türkiye'de hiç aksatılmadan maaşlarımızı alıyoruz. Verilen maaşlar buradaki yaşam koşullarına göre çok yetersiz. Ev kiralari çok pahalı (2 odalı oturabileceğiniz bir ev 700-800 euro). Aile iseniz asla bu maaşla geçinemezsiniz, çünkü Fransa çok pahalı bir ülke.”

FE35: “Ekonomik olarak devletin bize vermiş olduğu yurtdışı maaşlarımız sosyal ve kültürel olarak kendimizi geliştirmemiz için yeterli değildir. Kaldığımız evlerin (HLM denilen sosyal lojmanlardır 2+1) kiralari oldukça yüksektir. Ev kirası, sigortası, yol giderleri, mutfak masrafları aldığımız maaşa ancak yetmektedir. Bir de Fransa’da öğretmenlerin ödediği oturma vergisi gibi gereksiz masrafların çıkması, sağlık giderleri, her yıl ocak ayı maaşlarının şubat ayında ödenmesi vs. hep sıkıntıdır. Yıllık izinlerimizi derslerin bittiği Temmuz-Ağustos ayları içinde kullanıyor olmamız ve yüksek sezon dolayısıyla uçak biletlerinin de yüksek olması 4 kişilik bir aile olarak Türkiye’ye izne gidip gelmek dahi bizleri ekonomik sıkıntıya sokmaktadır.”

4.2.5.1. Maaşın Geç Yatmasından Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenler ilk geldiklerinde giderlerinin en fazla olduğu dönemde iki ay hatta bazen daha da uzun bir süre maaş alamıyorlar. Yine ocak ayı maaşını her sene ancak bir sonraki ay alabildiklerini ifade etmektedirler. Bu da maddi sorunlara sebep olmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

AK6: “Maaşlar bazen düzenli yatmayabiliyor. Bu yüzden ev kirasını geç yatırmak zorunda kalıyoruz.”

FE10: “İlk iki ay maaşın yatmaması ve her sene aralık ayında maaşların yatmaması bizleri zorladı ve buna bir çözüm bulmak gerekli.”

AK2: “Ekonomik problemler ağırlıklı olarak ilk yerleşme aşamasında yaşanıyor. Ev kirası, depozito, eşya bazen gerekiyorsa araba masrafı öğretmenin birikimi de yoksa çok zorlayıcı olabiliyor. Sonraki süreçte maaş, çocuksuz ailelerin geçinmesi için yeterli.”

AK3: “Gelir gelmez ev bulma ve eşya satın alma gibi çeşitli harcamalar yüzünden oldukça yüklü bir parayla hazırlıklı gelmek gerekiyor. Yaşam bizim alım gücümüzün üzerinde ve pahalı.”

FK4: “İlk iki ay Türkiye’den borç para ile gelmek ve maaşın sonradan toplu yatması resmiyette belirtilen 2 aylık avansın alınamaması sorun oluşturdu. Ev vergisi ödeme zorunluluğu, araba almak için bankadan kredi almanın çok kolay olmaması da bir diğer sorundu.”

FE15: “Geldiğim gibi Araba almak zorundayım, ev eşyası almak zorundayım, ev tutmak zorundayım ve cebimde bir kuruş para yok üstelik ilk iki ay maaş da alamıyorsunuz.”

FE23: “Göreve başlarken bir de senenin ilk ayı maaşın gecikmesi.”

FE25: “Kasım ayında Fransa’ya geldik iki çocuklu bir aile olarak. Ev kiraladık, eşya aldık. Gıda, giyim ve eğitim harcamalarımız oldu. Ama bunları devletimizden hiç yurtdışı maaşı almadan yaptık. Bugün maaşsız 62. günümüz.”

AE11: “Maaşların ilk etapta ve ocak ayında bütçe onaylanması vb. sebeplerden- düzensiz yatması büyük problem. Bu yıl sonunda Karlsruhe Eğitim Ataşeliğinde son iki ay maaşlar yarım yattı. Şu an ocak 20 ve ocak maaşı daha yatmadı. bizler buradaki evlerimizde şirketlerle muhatabız. Devlet görevlisinin maaşının düzensiz yatması ve ev kirasını ödeyememesi kötü imaj sergiliyor. 2 ay kiranızı düzensiz yatırırsanız evden atılıyorsunuz. Bu sebeple her ocak ayında öğretmenler sıkıntı yaşamakta. ayrıca yine Karlsruhe eğitim Ataşeliğinde ayın 1’inde yatması gereken maaşlar 10’undan önce yatmıyor.”

AE27: “İlk sene gerçekten çok ciddi masraflar oluyor. Almanya Alman ehliyeti aldırıyor mesela. Ev eşyası vesaire derken ciddi maliyetler oluşuyor. Sonradan tabi Türkiye’deki maaşla beraber rayına oturuyor. Artı bakiye ile gelmeyen arkadaşlar özellikle ilk sene sorun yaşıyor.”

AK42: “Geldiğim yıl ilk dört ay maaş alamadım, ve her yılın Aralık-Ocak aylarında maaşımı geç alıyorum. Bu nedenlerle ekonomik anlamda sorun yaşıyorum.”

AE44: “Göreve yeni başlayan öğretmen bir sonraki maaş dönemine kadar para alamamaktadır. İlk gelişte maddiyat olarak hazırlıksız gelmek zorunda kalan bir öğretmen büyük sorunlar yaşamaktadır. Konsoloslukların Eğitim Ataşelikleri bu öğretmenlere avans verebilme imkanına sahip olabilmelidirler. Her yıl Ocak ayında ödeneklerin gecikmeli gelmesi sebebiyle, öğretmenler Aralık'tan sonra Şubat ayına kadar (2ay) maaş alamamaktadırlar. Birikimi olmayan öğretmenler kredi ya da maaş hesabından faizli avans çekmek durumunda kalıyorlar.”

SK10: “İsviçre’de göreve başladığımızda yaklaşık 10 bin Avro giderimiz oluyor. Göreve başlarken bu parayı yanımızda getirmemiz tavsiye edildi. Ev tutma, depozito ve geçim masraflarını böyle karşıladık çünkü maaşlar çok geç yatıyor. Avans alabiliyorsunuz ama birkaç ay sonra.”

FK28: “Özellikle göreve yeni başladığımızda maaş geç yatıyor (Ev eşyası ,kira gibi ihtiyaçlarımızda toplu para gerekiyor, zorlanıyoruz ,borç alıp geliyoruz.) ve her yıl ocak maaşı ay sonunda yatıyor bu bizi zorluyor.”

AK40: “Ekonomik olarak çok bir sıkıntı yaşamıyorum ama bazı bölgelerdeki kiraların yüksekliği göz korkutabiliyor.”

4.2.5.2. Oturum Vergisi Sorunu

Oturum vergisi Fransa’da görev yapan öğretmenler için maddi bir külfet oluşturmaktadır. Öğretmenler ülkenin, vatandaşlarına sağladığı hiçbir sosyal haktan faydalanmadıkları halde oturum vergisi ödemek zorunda kaldıklarını, bunun da bütçelerini etkilediğini ifade etmektedirler. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir.

FE8: “Bu üçüncü yılımız olmasına rağmen ücretler hala aynı. Geldiğimizden beri bir çok şeye zam gelmesine rağmen gelirden bir artış yok. Oturum vergisi vermememiz gerektiği halde yöneticilerimizin bu konuya önemsememesinden dolayı bir çok arkadaşımız sıkıntı yaşamaktadır.”

FK8: “Oturum vergisi (*taxe d’habitation*) vermek zorunda olmamız bakanlık tarafından çözümlenmesi gereken en büyük sorun.”

4.2.5.3. Kiraların Yüksek Olmasından Kaynaklanan Sorunlar

Kira oranlarının maaşa göre en yüksek oranda olduğu ülke İngiltere’dir. Bunu sırasıyla İsviçre, Fransa ve Almanya takip etmektedir. İngiltere’de görev yapan öğretmenler kira için önemli bir bütçe ayırmakta olduklarını belirtmekte buna rağmen ev değil ancak oda tutabildiklerini, ayrıca fatura giderleriyle birlikte maaşın sadece barınmaya ancak yettiğini ifade etmektedirler. Bu konuya ilişkin bazı görüşler aşağıdaki şekildedir.

FE9: “Kiralarda yüksek olması sebebiyle, kira hariç giderler için yeterli miktarda gelir kalmamaktadır. Özellikle bizim gibi çocuklu aileler, çocuklarının eğitimleri, kişisel gelişimleri, sağlık giderleri nedeniyle sıkıntılar yaşamaktadırlar.”

İK1: “Londra’da kiralar ve yol ücretleri çok pahalı. Oda tutmamıza rağmen maddi açıdan zorlanabiliyoruz.”

İK2: “Ev kiralarda çok yüksek. Oda kiralamak zorunda kalıyoruz. Yol ücretleri çok yüksek. Türk okulları tek bir bölgede olmadığı için okula yakın ev tutma diye bir seçeneğimiz yok. Sadece bir okula yakın olabilir.”

AE3: “Ev kirasının yüksekliği yol ücretleri Almanya-da da zamlar var. Ama maaşlara 5 yılda bir ayarlama geliyor.”

SK1: “İlk görev yerimde barınma ve ulaşım giderlerinin çok fazla olması nedeniyle ev paylaşmak durumunda kalmıştım.”

FE16: “Aldığımız ücretin büyük kısmı kira, araç bakımı gibi masraflara gittiği için ücret ancak burada geçinmemize yetiyor.”

AE10: “Ev kiralari inanılmaz yüksek, yaşadığımız evler konforlu değil. Alınan ücret ne yazık ki yeterli değil.”

AE15: “Kiralaların yüksek olması (maaş in 1/3 ünden fazla).”

İE1: “Londra’da görev yaptığım için ulaşım ve kira masraflarımız çok fazla.”

İE3: “Özellikle İngiltere de görev yapan arkadaşlar açısından maalesef durum hiç iç açıcı değil. Özellikle Londra’da ev kiralalarının yüksekliği ve ulaşım fiyatlarının çok yüksek olması öğretmen arkadaşları ekonomik olarak çok zorlamaktadır. Eğer aileniz ile birlikte yaşıyorsanız Londra yurtdışı maaşınızın tamamını kira (ev vergisi, elektrik, su, gaz, tel) + ulaşım vermek zorundasınız.”

AE18: “Genelde ilk ücretlerin bir sonraki aya sarkması. Ayrıca bilindiği üzere 4 yıldır ücretlerde bir artış söz konusu değil. Burada görevlendirilen din görevlilerinin lojmanı hazır ama öğretmenler yüksek kiralalar ödemekteler.”

AK20: “Yüksek ev kiralari yüzünden kazandığımız para bize zar zor yetiyor kut kanaat geçiniliyor.”

AE44: “Yurtdışı görevine gelen bir öğretmenin, ilk gelişinde en az 5000€ kadar bir para ile gelmesi gerektiği, aksi halde ilk aşamada düzen kurmakta büyük sorunlar yaşayacağı görüşündeyim. Kira, eşya, giderler ve aboneliklere verilen bedeller ilk etapta çok yüklü. Başta ev kiralama aşamasında 3 kira bedeli kapora, 1 kira da peşin istenildiğinden, sadece bunda 2000-3000 Euro arası bir paraya ihtiyaç duyulmaktadır.”

FK23: “Öğretmenlere lojman imkanı sağlanırsa çok iyi olur. Kiralar oldukça yüksek oluyor.”

SK3: “Maaşlar kira bedellerini karşılamakta yetersiz kalıyor.”

SK4: “Ev kiralari ve gıda gideri çok yüksek meblağ oluşturuyor.”

AE66: “Özellikle aileler için ev kiralari maaşın yarısına denk gelebiliyor. Bu da sosyal hayattan kopuk bir yaşantı sürdürülmesini gerektiriyor.”

4.2.5.4. Maaş Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Maaşın yetersizliği konusunda en çok sıkıntı yaşanan ülke İngiltere’dir. Özellikle ailesiyle ve çocuklarıyla gelenler maaşın ay sonunu getirmek için yeterli olmadığını belirtmekte, yıllar içerisinde ülkelerdeki yaşam malzemelerinin zamlandığını ancak yurt dışı maaşlarının uzun süredir aynı olmasından dolayı alım güçlerinin düştüğünü ifade etmektedirler. Öğretmenler maaşlarını temel ihtiyaçlarına harcamakta, sinema tiyatro, gezme ve diğer sosyal aktiviteler için maaşın yetemediğini belirtmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazı görüşleri aşağıdaki gibidir:

AK4: “Maaş az olması sebebiyle konforlu bir evde yasayamamak, derme çatma eşyalarla idare etmek zorunda olmak, iyi bir arabaya binmemek yani hayat standartları buradaki başka bir alman öğretmenle aynı olamıyor, kısmak zorunda oluyorsunuz geçinmek için giderleri.”

FE1: “Özellikle büyük şehirlerde yaşıyorsanız ve çocuklu bir aile olarak gelmişseniz maaşınız kesinlikle yetmemektedir. Sosyal hayat imkanlarından faydalanamıyorsunuz. Sürekli ekonomi yapmak zorundasınız. Zira, oturma vergisi ve her yıl izin için uçak parası biriktirmek en büyük sıkıntıların başında geliyor.”

FK6: “Aldığımız maaş yeterli değil. Daima kanaat düşüncesiyle yaşamak durumunda kalmak durumunda kalıyoruz. Türkiye’dekiyle aynı maaş koşullarına sahibiz. Tüketim kalemlerine zam geliyor ama maaşımıza bir türlü zam gelmiyor.”

FK7: “Aldığımız maaş bir ailenin geçimi için yetersiz ekonomik olarak bir ailenin geçim sınırının altında. aile de bir kişi çalışıyor bu göz önüne alınmalı ve maaşımız iyileştirilmeli diye düşünüyorum.”

İK3: “1620 £ Londra için asgari ücret demek. Sadece bir odanın 600£’tan başladığını, aylık yol masrafının 150£’u geçtiğini düşünürsek verilen maaşın yeterli olmadığı söylenebilir. Yaşadığımız odalar koşul itibari ile Türkiye’de tercih etmeyeceğimiz yerlerdir.”

İE3: “Londra çok pahalı bir şehir bu yüzden özellikle eşini ve çocuğunu getiren arkadaşlar ciddi ekonomik sorunlar yaşıyor.”

İE6: “Burada evli ve iki çocuklu bir kişinin oturabileceği en kötü ev 1100-1200 pound. Bir öğretmenin aylık yol parası yaklaşık 150 pound. Elektrik, gaz, su, telefon faturaları yaklaşık 200 pound. İki çocuğun aylık -okulda- öğlen yemeği masrafı 100 pound. BİZİM MAAŞ BURAYA KADAR BİTTİ. Maaşımız 1620 pound. Bundan sonrası için TÜRKİYE’deki maaş. Türkiye’deki maaş yaklaşık 650 pounda tekabül ediyor. Bozdur bozdur harca. Ayrıca dört kişilik bir ailenin; yılda bir kez Türkiye’ye gidiş gelişi için sadece yol parası yaklaşık 1500 pound, iki yılda bir vize masrafı yaklaşık 1500 pound, iki yılda bir sağlık sigortası masrafı 1600 pound.”

AE30: “Ne yazık ki ekonomik olarak aldığımız ücret ancak ay sonunu getirmemizi sağlıyor. Burada çok fazla gider var. Özellikle aile olarak bulunanlarda bu sıkıntı daha fazla.”

SE1: “Aldığımız maaş İsviçre’deki asgari ücretin altında bu yüzden harcamalarımızı daha dikkatli yapıyoruz.”

SE4: “Maaşlarımız asgari ücret seviyesinde. İsviçre şartlarının altında maalesef. Kira vb. çok yüksek bir ülke. İyileştirilmesi gerektiği düşüncesindeyim.”

SK6: “Evet buradaki yaşam standardının altında maaş alıyoruz.(İsviçre gerçekten pahalı bir ülke, özellikle benim gibi ailece gelenler için çok pahalı).”

AE52: “Bir kere verilen ücretler artık çağın gereklerini karşılamadığından yeterli gelmemekte. Ücretlere güncelleme yapmak gerekir. Her beş yılda yüzde 2 oranında ücretlere zam yapmak, komedi.”

AE57: “Ailem ile geldim. Yurtdışı maaşım kit kanaat yetiyor. Türkiye'deki standartlarımın altında yaşıyorum.”

AE61: “Maaşlar standart altında kalıyor. Aileye yetecek miktarda değil.”

SE6: “İsviçre çok çok pahalı bir ülke. Yabancılar dairesinde ilk görüşmelerde bile yazılı belge olarak sunduğumuz maaş durum belgesi üzerinde yazan aylıklar konusunda görüş bildirerek; bu parayla mı burada geçineceksiniz diye sorular yönelterek tepki göstermişlerdi. Yine bu aylık durumu eşi İsviçre'ye getirirken sorun oluyor.”

4.2.5.5. Sağlık Giderleri Kaynaklı Ekonomik Sorunlar

Fransa ve İsviçre'deki öğretmenlerin sağlık sigortalarının olmaması, tedavi giderlerinin pahalı olması ve bütün ödemeleri peşin olarak yapmaları ekonomik olarak onları zorlamaktadır. İngiltere' de ise sağlık sigortası için ödenen miktarın fazla olması maddi sıkıntıya sebep olmaktadır. Almanya'daki öğretmenler Türkiye'den getirdikleri belgeyi Sosyal Güvenlik Kurumuna teslim ettiklerinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. Bu konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

FE2: “Sağlık harcamalarımızı öncelikle kendimiz ödeyip birkaç ay sonra Türkiye'den evrak yoluyla almamız bütçemizi zorluyor.”

AK8: “Her an maaşınız kesilebilir korkusu yetiyor. Hastalanmayayım, düşüp de bir yerimi kırmayayım korkusu ekonomik sıkıntıya düşme korkusundan geliyor. Aldığımız maaş ne süründürür ne de ferahlatır. Çocuklu bir aile için temel ihtiyaçlarınızı giderecek kadar. Şükür. Tutumluluk bizim işimiz :)”

FE21: “Sağlık harcamalarımızı cepten karşıladığımız için yeterli gelmemektedir.”

FE27: “Ayrıca tedavi giderleri ile ilgili ödemelerimizi peşin yapıyoruz. Parasını Türkiye’den 6 ay yada 1 yıl sonra alabilmemiz.”

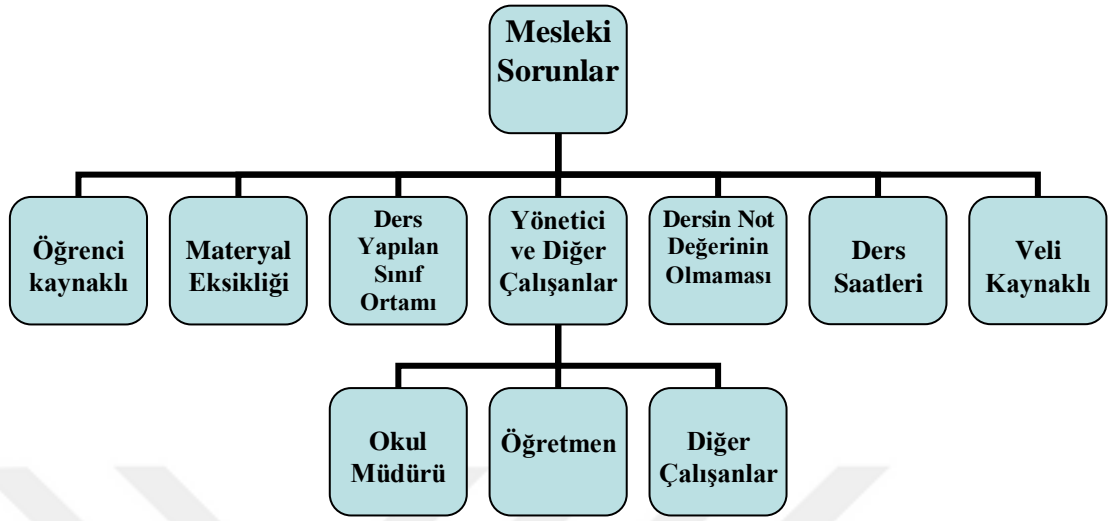
FK11: “Hastanede bir gece geçirip yüklü bir fatura ödemiştim. Sağlık giderlerinin tarafımızca karşılanması da sarsıcı olabiliyor. Bu konuda bir düzenleme yapılması çok rahatlatıcı olurdu.”

FK17: “Sağlık giderlerini yurtdışı maaşından karşılamak bütçede açık vermeye neden oluyor.”

4.3. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI MESLEKİ SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin yurt dışı görevinde yaşadıkları mesleki sorunları belirlemeye yönelik olarak yöneltilen ilk soru “Yurt dışı göreviniz sırasında, görev yaptığınız okullarda eğitim-öğretim konusunda yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.” şeklindedir. İkinci olarak da yine mesleki sorunlar arasında yer alan yönetici ve diğer çalışanlar kaynaklı sorunları belirlemek amacıyla “Yurt dışı göreviniz sırasında görev yaptığınız okullardaki yönetici ve diğer çalışanlarla yaşadığımız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.” sorusu öğretmenlere sorulmuştur. Şekil 3’te öğretmenlerin mesleki sorunlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Şekil 3. Katılımcıların Yaşadıkları Mesleki Sorunlara İlişkin Bulgular

Şekil 3'te gösterildiği gibi öğretmenlerin yaşadığı mesleki sorunlar; öğrenci kaynaklı, materyal eksikliği, ders yapılan sınıf ortamı, yönetici ve diğer çalışanlar, dersin not değerinin olmaması, ders saatleri ve veli kaynaklı problemler şeklinde yedi ana başlık altında toplanmıştır. Yönetici ve diğer çalışanlar da, okul müdürü, öğretmen ve diğer çalışanlar alt başlıklarından oluşmaktadır.

Öğretmenlerin yaşadığı mesleki sorunların başında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması gelmektedir. Türkçe dersinin not olarak karşılığı bulunmaması da bu durumu etkilemektedir. Dersler okuldan sonra ya da hafta sonu yapıldığından öğrenciler yorgun ve isteksiz olmaktadır. Ders yapılan ortamın çoğunlukla sınıf için uygun olmayan yerler olması ve materyal eksikliğinden kaynaklı sorunlar da hem öğretmenin motivasyonunu bozmaktadır hem de öğrencinin derse bakışını etkilemektedir. Velilerin derse ilgisizliği öğrencilere de yansımaktadır. Okul müdürlerinin gerekli yardımları yapmaması öğretmenlerin diğer çalışanlarla da zaman zaman problemler yaşamasına sebebiyet vermektedir. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki şekildedir:

AK1: *“Türkçe dersinin Alman öğretmenler ve bizzat Türk öğrenciler tarafından okul dersi ciddiyetinde ele alınmadığını üzülerken gözlemledim. Türkçe ve Türk Kültürü dersinin okul başarısını etkileyen bir notunun*

bulunmaması öğrencilerin ders ile ilgili sorumluluk almamalarına ve disiplin sorunlarının yaşanmasına neden oldu. Ders kitaplarımızın olmayışı her hafta etkinlik hazırlamak zorunda olduğumuz için ders planlarına zorladı. Öğrenciler arasındaki dil seviyelerinin farklı olmasından dolayı dersi bütünlüklü şekilde yürütmekte epey zorlandım.”

AK3: “Kendine ait bir sınıfın yok. Karışık sınıflar ve seviye farklılıkları ile kendi imkanlarıyla materyal oluşturma ve araç gereç bulmaya çalışmak yorucu. 6 okulda derslere girmek tam olarak iletişim kurmanın önünde engel.”

FE1: “Hemen hemen bütün okulların imkanlarının birbirinden farklı ve yetersiz olması, tarafımıza derslerimizi yapmak üzere tahsis edilen yerlerin genellikle derslik dışı; bilgisayar sınıfı, müzik sınıfı ve laboratuvar gibi mekanların olması gibi sorunlar. En iyi ihtimalle bir başka öğretmenin sınıfı tahsis edilmekte olup bu durumda da mevcut öğretmen ile sınıfın kullanılması konusunda çeşitli sorunlar yaşanabilmektedir. Öğrenciler arasında seviye farklarının çok olması, hazır bulunuşluk ve materyal sorunları, velilerin vurdumduymaz tavırları derslerin verimli olması açısından engel oluşturan konulardır. Bunun dışında kendi adımıza başlangıçta ders kitaplarımızın olmayışı, daha sonra Türkiye’de hazırlanıp gönderilen kitapların ise bir çok açıdan yetersiz ya da verimsiz olması problem oluşturmuştur.”

FE3: “Derslikler zaman zaman ders yapılmayan donanımsız ve uygunsuz ortamlar olabiliyor, sınıflar teknik altyapıdan yoksun, bazen sandalye, sıra eksikliği bile olmakta, istenilen saatlerde ders yapılamamakta, okulun ders yardımı, ek der programları Türkçe dersi ile çakıştığı için öğrenciler derse gelememekte, bazı okul müdürlerinin ön yargılı tutum ve davranışları, en küçük sorunu büyütürük şikayet konusu yapmaları ırkçılık izlenimi uyandırmakta ve bizleri tedirgin etmektedir.”

AE21: “Genellikle tam bir sınıf tahsis edilmemesi/edilememesi, kıyıda köşede kalmış odaların verilmesi, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin çok

düşük ve farklı olması, farklı sınıf düzeylerinden gelen öğrencilerin bir araya toplamak zorunda kalınması, özellikle üst sınıf düzeyindeki öğrencilerin ilgisinin çekilememesi, Alman eğitim sistemi ile Türk eğitim sisteminin uyuşmaması, Alman öğretmenlerin sene başlarında Alman eğitim- öğretim uzmanları tarafından hazırlanan materyalleri yayın evlerinin okullara kadar getirip tanıtılarak okulların seçilen bu kitapları satın alarak öğretmenin kullanımına sunması, Türk öğretmenin ise böyle materyallere sahip olamadığı için bu genellikle anlatma, soru-cevap, okuma yöntem ve tekniklerini kullanması.”

AK16: “Sınıf problemleri yaşanıyor. Bazı okul müdürleri sınıf sıkıntısından dolayı size insanı şartlar sağlayamıyor. Mutfak olarak kullanılan kesici, delici, yanıcı aletlerle dolu bir odada 1. sınıflar için ders vermek zorunda bırakılabiliyorsunuz. Sınıf gösterdiklerinde ise sınıf öğretmenleri ile ders giriş çıkışlarında problemler yaşanabiliyor. Dersten 10-15 dakika geç çıkıp zaten 45 dakika olan tek derslerde sizin saatinizi verimsiz bir hale getirebiliyor. Bazı okullarda öğrenciler ile iletişiminiz üstü kapalı bir şekilde engelleniyor. Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi konusunda bilgilendirdiklerini söyledikleri halde şans eseri karşılaştığınız öğrencilerin okulda açılan Türkçe dersi ile ilgili hiç bir bilgi almadığını öğrendiğinizde moraliniz bozuluyor. Öğrencilerde aşırı bir disiplin sorunu var. Davranış bozuklukları ve öğretmene karşı saygısızlık eğitim öğretimi aksatan en büyük sorunlardan. Kendi aralarında ise aşırı bir kıskançlık ve nefret duyguları hakim. Bunlarda eğitim öğretimi olumsuz etkiliyor. Materyal konusunda herhangi bir problem ile karşılaşmadım. Öğrencilere ders ile ilgili materyaller sorunsuz bir şekilde ulaşıyor.”

AE30: “Görev yaptığımız okullar kimi zaman bize karşı anlayışsız davranabiliyorlar. Bize ders ve yer verme konusunda bazı kimi zaman sorun çıkarabiliyorlar. Ayrıca öğrenciler ve veliler Türkçe dersinin önemi olduğuna inanmıyor. Bu dersi gerekli görmüyorlar. Ayrıca ders kitaplarının içeriği konusunda da dengesizlikler mevcut.”

AK25: “Ders verilmek istenen okulların Türkçe dersi için uygun görülen saatleri diğer okullarla çakışıyor. Bu da programlamayı zorlaştırıyor. Her okul idaresi okulun fotokopi, derslik, vb. fiziki imkanlarından faydalanmamıza imkan tanımıyor. Derslerde gönüllü katılım esas olduğu ve not geçerliliği olmadığı için öğrenci motivasyonu düşük oluyor. Öğrencilerin birleştirilmiş sınıf olması ya da dil yeterliliği açısından farklılıklarının çok olması ders verimliliğini düşürüyor.”

AE55: “Ailelerin ve çocukların Türkçe dersine karşı ilgisizlikleri, Alman Makamlarının ve Okulların Türkçe dersine karşı olumsuz tavırları, sınıflarda disiplin sorunu, ders materyali eksikliği, ders saatlerinin uygun olmayan öğleden sonra olması.”

AK4: “Kendine ait bir sınıfın yok. Karışık sınıflar ve seviye farklılıkları ile kendi imkanlarıyla materyal oluşturma ve araç gereç bulmaya çalışmak yorucu. 6 okulda derslere girmek tam olarak iletişim kurmanın önünde engel.”

FE4: “Yurt dışı görevimiz sırasında, görev yaptığımız okullarda karşılaştığımız en temel sorun birleştirilmiş sınıflar, yetersiz ders saatleri ve uygun olmayan sınıf ortamları.”

FE7: “Herhangi bir program ve doküman yok. Her şeyi kendiniz hazırlamak zorundasınız. Ailelerin ilgisi yetersiz. Dersler genellikle Fransız okulları bitikten sonra olduğu için çocuklar yorgun bu nedenle çocukların ilgisini çekmek oldukça zor. Ayrıca bir gruba haftada sadece 1.30 saat gitme şansımız var. Çocuklar arasında seviye farkı çok fazla.”

AE5: “Ben yönetim, veli ya da öğrencilerle ciddi bir sorun yaşamadım. Ancak derslerin çoğunlukla akşam ve hafta sonu olması, öğrenci motivasyonunu olumsuz etkiliyor. Çok farklı seviyede öğrencilere aynı sınıfta ders vermek zorlayıcı olabiliyor. Ders notu olmayışı öğrencilerin derse yaklaşımını olumsuz etkiliyor. Ders saati az olduğu için istenen verimi almak

her zaman mümkün olmayabiliyor. Okullarda akıllı tahta ve bilgisayar kullanma şansımız çok az. Fotokopi makinesi her zaman olmuyor. Kendi imkanlarınızla çözeniz gerekebiliyor.”

İK3: “Geldiğimizde Türk okulu kavramının hafta içi akşam veya hafta sonu 3-4 saatlik amatör kurslar olduğunu öğrendiğimizde hayal kırıklığı olmuştu. Çoğunluğunun da Camiler olması, camilerin eğitim-öğretime uygun yerler olmaması ve idarecilerinin de sadece öğrenci çekmek için Türkçe derslerini ve öğretmenlerini kullanması gerekli saygı ve önemi göstermemeleri ciddi sorunlar olarak sayılabilir. Hakeza İngiliz okullarında da sadece 90 dk’lık dersler vermemiz bunun da okuldan sonra yapılması çoğu İngiliz Okulunda bile yer konusunda yardımcı olmamaları veya kendi imkanlarını kullandırmamaları da problemler olarak belirtilebilir. Öğrencilerin isteksizliği ve motivasyonu sorunu da özellikle vurgulanması gereken bir nokta.”

4.3.1. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar

Yaşanan mesleki sorunların başında öğrencilerin Türkçe dersine karşı motivasyonlarının düşük olması gelmektedir. Türkçe ve Türk Kültürü dersi gönüllülük esasına göre seçilen bir ders olduğundan öğrencilerin bir kısmı ailesi istediği için derse gelmekte bu da öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini etkilemektedir. İsteksiz olan öğrenciler sınıfta değişik disiplin sorunlarına yol açmakta, kendi okullarında katı olan kurallardan dolayı yapamadıkları olumsuz davranışları Türkçe ve Türk Kültürü dersinde yapmaktadırlar. Ayrıca birleştirilmiş sınıflarda yaşları ve dil seviyeleri farklı öğrencilerle ders işlendiğinden ders verimliliği düşmektedir.

FE7: “Çocuklar arasında seviye farkı çok fazla.”

AE11: “Genellikle birleştirilmiş sınıflarda eğitim verdiğimiz için ilk etapta buna alışmak biz branş öğretmenleri için zor oluyor. Öğrencilerin Türk sınıfında alman sınıfından çok farklı davranması da ikinci bir handikap.”

AK4: “Çocukların ilgisizliği ve Türkiye’deki çocuklara nazaran seviyelerinin çok düşük olması, velilerin çocukları fazla şımartması, bazısının tam tersi çok ilgisiz olması hepsi eğitim öğretimin kalitesini verimini kötü yönde etkileyen durumlar.”

İK1: “Aynı sınıflarda farklı seviyelerde öğrencilerin bulunması problem teşkil ediyor. Hatta bazen hem seviyeleri hem de yaş grupları farklı oluyor. Örneğin bir sınıfta 7 ve 15 yaşlarındaki öğrencilerim aynı sınıfta. Bu dersin işlenişini zorlaştırıyor. En önemli sorunlarımızdan biri müfredat ve materyal eksikliği. Yurt dışındaki seviye ayrımı net değil.”

AE5: “Öğretimde ise en büyük sorun birleştirilmiş sınıfa ders anlatma gücü. Daha büyük sorun ise bazı öğrencilerin hiç Türkçe bilmemesi.”

AK6: “Çocukların seviyeleri birbirinden çok farklı. Çoğunlukla birleştirilmiş sınıflarda ders yapılıyor. Bu yüzden her çocuğa ayrı etkinlik hazırlamak gerekebiliyor.”

FK3: Birleştirilmiş sınıflarda çok farklı seviyede öğrencilerle, hatta yabancı öğrencilerin de bulunduğu sınıflarda ders yapmak çok zor. Öğrencilerin seviyesine uygun ders materyallerinin olmaması da durumu daha da zorlaştırıyor.

FE12: “Sınıflarım homojen değil, dolayısıyla birleştirilmiş sınıflar gibi eğitim vermek durumundayım. Aileler eğitime pek önem vermediği için bu öğrencilere de yansıyor. Öğrencilerin motivasyon sorunu çok ciddi düzeyde. Sınıf içi disiplin, saygı gibi konularda da alışkın olmadığım bir umursamazlık ile karşılaşabiliyorum.”

FE19: “Okul yöneticileri genelde ilgili ve bilgilendirici davrandılar ama diğer öğretmenlerle kaynaşmak konusunda zorluklar oluyor. En önemlisi öğrencilerimizin büyük bir kısmının dersimize ilgisiz davranması. Yaşları büyüdükçe derse ilgi azalıyor.”

AK13: “Türk çocuklarının Türkçeyi kullanma becerileri aynı okulda aynı sınıfta bile çok farklı. Bu çok zorluyor bizleri. Hazır ders materyali olmaması da büyük bir sorun. Bazı okullarda oyun odası, mutfak gibi yerlerde ders yapmamız ayrı bir problem.”

İE3: “Öğrencilerin aile zoruyla okula geliyor olması hazırbulunuşluklarının az olması dersin kalitesini düşürüyor.”

AE18: “Öğrencilerimizin kendi kültürümüz ve eğitim öğretim sisteminden kaynaklanan sıkıntılar. Alman sınıflarında ders takip ve davranışları Türkçe ve Türk Kültürü derslerindeki ile tamamen zıt yönde yani sınıf kontrolünde zorlanıyoruz. Ayrıca ders kaynak kitaplarının da öğrenci ve velilerine bağlı olması dersleri işlemede sıkıntılar yaratmakta.”

İE5: “Öğrencilerin isteksiz oluşu ve genellikle aile zoru ile derse katılmaları genel bir sorun. Bunun yanı sıra disiplin eksikliği ve ders notu kavramının olmayışı sıkıntı yaratıyor.”

FE31: “Eğitim konusunda bazı öğrencilerin ve velilerin derslere karşı ilgisizliği, derslere düzenli devam etmemeleri veya ayrılmaları, öğrenci seviyelerinin farklı olması, derslerin geç saatte olması, ders açılan okulun diğer okullara uzak olması, ders saatlerinin az olması, derslerin zorunlu olmaması gibi nedenlerle eğitim ve öğretimin daha verimli olmasında sıkıntılar yaratmaktadır.”

AE33: “Çocukların ders içi disiplin sorunu fazla oluyor. bazen hiçbir yöntem çözüm olamıyor. çünkü bazıları zaman geçirmek ve eğlenmek için geliyorlar.”

SK6: “Öncelikle bu dersin gönüllülük esasına dayalı olması, notunun geçersiz olması, öğrencide psikolojik olarak gereksiz izlenimi yaratıyor. Velilerimizin dil eğitimine karşı duyarsız kalması, Değişik seviyedeki öğrenci

gruplarının aynı derslikte eğitim görmesi, Türkçe'nin (anadilin) gereksiz olduğu gibi nedenleri sayabiliriz.”

FK25: “Eğitim öğretim konusunda yaşadığım başlıca sorun öğrencilerdeki aşırı rahatlık ve disiplin problemidir. Görev yaptığım yerlerin küçük yerleşim yerleri olması sebebiyle birbirini yakından tanımakta olan öğrenciler, Türkçe derslerinde bir araya gelmekte ve aşırı samimiyetten kaynaklı olumsuz davranışlarda bulunabilmektedirler.”

AE63: “Öğrenciler çoğunlukla veli zorlamasıyla derslere katılmakta, bu da dersin verimini düşürmekte. Ayrıca ders içi disiplini sağlamak oldukça zorlaşmakta.”

AE44: “Derslerin zorunlu olmamasından dolayı, gelen öğrencilerin büyük çoğunluğu kendilerinin değil, ailelerinin isteği üzerine derslere katılmaktadırlar. Bundan dolayı öğrencilerin derslere olan ilgi ve alakaları çok zayıf. İsteksiz bir şekilde katılım mevcut ve ders işlenmesine mani olacak birçok davranış sergilenmektedir. İlkokul seviyesindeki konuların bile öğretilmesinde güçlük çekilmektedir. Zira öğrencilerin Türkçe dil bilgileri de çok zayıf. Almanca bildiğimden araya Almanca cümleler serpiştirerek ilginin ve anlaşılabilirliğin artmasına çaba göstermekteyim. Buna rağmen verimli ders işlemek çok mümkün değil.”

FE48: “Sınıflar genelde seviye açısından dağınık oluyor bir tür birleştirilmiş sınıf ders saati de bir saat olduğu her öğrenci için etkili bir ders yapmak zorlaşıyor. Ben ortak çalışma yaptırıyorum kimi okuma yönünden diğeri anlama yönünden bir başkası telaffuz yönünden bir diğeri kelime haznesini geliştirme yönünden istifade ediyor; ama herkese aynı davranışı aynı derste kazandırmak çok zor zira seviyeler aynı olmuyor.”

AE64: “Bazı öğrencilerin tavır ve davranışları farklıydı. Alman öğretmenlere yapamadığı bazı yaramazlıkları Türkçe ve Türk Kültürü

dersinde yapmak istediler. Belirli bir ders kitabımız olmadığından kaynak bulma konusunda biraz sorun yaşadım.”

4.3.2. Materyal Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Yurt dışı göreve gönderilen öğretmenlere bakanlık tarafından herhangi bir eğitim öğretim programı verilmemesi ve kaynak sağlanmaması öğretmenler için büyük bir sorun oluşturmaktadır. Daha önceki yıllarda birleştirilmiş sınıflara yönelik olarak öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü kitabı verilmiş ancak bu kitapların öğrencilerin seviyesine göre çok ağır olduğu belirlendiğinden 2017 – 2018 eğitim öğretim yılı için öğrencilere herhangi bir kitap sağlanmamıştır. Yıllık plan oluşturma ve kaynak bulma her öğretmenin kişisel çabasına göre şekillenmektedir. Bazı okullarda fotokopi konusunda da sıkıntılar yaşanmaktadır.

FE7: “Herhangi bir program ve doküman yok. Her şeyi kendiniz hazırlamak zorundasınız. Ailelerin ilgisi yetersiz.”

FE9: “Buradaki öğrencilerin ihtiyacı olan eğitimi karşılayacak kadar kaynak bulunmamaktadır. Bu yüzden kendi geliştirdiğimiz kaynaklar da sınıf düzeyinde ve yıllara göre yetersiz kalmaktadır.”

SK2: “Çocukların seviyelerine uygun materyaller gerekmektedir. Ve karışık seviyedeki sınıflar mümkün olduğunca yakın seviyelere göre gruplandırılmalıdır. 9.sınıf ve 2.sınıf öğrencisi birlikte ders yapmamalıdır.”

FE43: “Bakanlığın yurtdışı eğitim öğretim programının olmaması. Kitap bile gönderemiyorlar.”

FE44: “En önemli problem kaynak problemi. Eğitimhane olmasa halimiz harap.”

AK34: “Kaynak kitap konusunda az da olsa sıkıntı yaşadım. Neyse ki yurtdışına gelmeden önce detaylı bir araştırma yapmış ve birkaç yayının buraya yönelik hazırlanmış kitaplarını edinmiştim.”

SK9: “Öğrenci seviyeleri Türkiye'deki öğrencilerle kıyaslandığında oldukça zayıf. Bir an önce yeni kitapların basılması şart.”

AK40: “Öğrenci seviyelerine uygun ders materyallerinin azlığı.”

SK10: “Materyal sorunu yaşadım. Öğrencilerin şu an ders kitapları olmadığı için kaynakları bizim hazırlamamız gerekli ve her okulda fotokopi imkanı yok. Bize verilen sınıflarda genelde projeksiyon da yok. Farklı sınıflardaki öğrencilerin bir arada ders yapması da problem yaratıyor.”

4.3.3. Ders Yapılan Sınıf Ortamından Kaynaklı Sorunlar

Dersin yapılacağı sınıf okul müdürleri tarafından belirlenmektedir. Ancak bu derslikler çoğunlukla sınıf olarak kullanılmayan çok amaçlı salonlar ya da teknik donanımdan yoksun hatta zaman zaman tahtası bile olmayan odalar olabilmektedir. Bilgisayar, projeksiyon gibi gerekli materyaller sınıfta olduğu durumlarda dahi bunları kullanmak için izin verilmemektedir.

FE3: “Derslikler zaman zaman ders yapılmayan donanımsız ve uygunsuz ortamlar olabiliyor, sınıflar teknik altyapıdan yoksun, bazen sandalye, sıra eksikliği bile olmakta, istenilen saatlerde ders yapılamamakta, okulun ders yardımı, ek ders programları Türkçe dersi ile çakıştığı için öğrenciler derse gelememekte.”

FE5: “Sınıflarımızın durumu her okulda farklı. İyi durumda olan da var kötü durumda olan da var. Genelde okulun kullanmadığı atıl durumda bekleyen sınıflarda ders yapıyoruz. Düzenli kullanabileceğimiz uygun bir kitap yok.”

FK3: *“Tam donanımlı sınıflar verilmiyor. Akşam saat 17.00 'dan sonra okullarda ders verilmiyor.”*

FK4: *“Bazı okullarda bilgisayar akıllı tahta vb. imkanı olmaması ilk yıl bir sene öğretmenler odasında ders yapmak zorunda kalmak bir sıkıntıydı ama çok büyük sorun yaşamadım genel olarak.”*

FE8: *“Okullardaki sorunlar genellikle dersanelerle ilgili olmaktadır. Okulun en kullanılmayacak yemekhane, ana sınıfı gibi ders anlatmaya çok uygun olmayan ortamlarda ders vermeye çalışıyoruz.”*

AE5: *“En önemli sorun bir okulun kullanacağımız sınıf için kira istenmesi oldu. Kiraya karşı çıktığımız ve ödemediğimiz için sınıfımız kapatıldı. Sorun hala çözülemedi.”*

FE16: *“Bazı okullarda okul idaresi sınıf tahsis ederken ,bazıları kütüphane, mutfak gibi yerlerde ders yapılmasına izin veriyordu.”*

FE17: *“Genelde resim dersi yada benzeri sınıflarda ders yapmak.”*

AE10: *“Görev yaptığımız okullar bize güvenmemektedir, sınıf anahtarları, fotokopi makineleri ve eğitim materyallerini diğer öğretmenler gibi rahat rahat kullanamıyoruz. Haftada 5-6 okulda görev yapmak zorunda kalıyoruz.”*

AK15: *“Görev yaptığım okulda eğitim-öğretim esnasında ders için araç-gereçlerini, materyallerinizi vs. bulundurabileceğiniz bir sınıfınız olmuyor. Göçebe misali farklı sınıflarda ders işliyorsunuz, boş olan herhangi bir sınıf. Şanslıysanız kalorifer dairesi yanı bir odayı düzenleyip belli kurallar dahilinde tahsis ediyor kimi okullar.”*

FK14: *“Ders saatleri dışında ders yaptığımız için okulda , öğretmenler sizi öğretmen olarak görmüyor, selam dahi vermiyorlar. Size sınıf vermiyorlar. Okulda sürekli farklı sınıflarda ders veriyorsun. Hakkın olduğu halde araç*

gereç vermiyorlar. Akademiler çalışma izin kağıtlarını geç gönderiyor. Okul Eylülde açılıyor , siz ekim ayının sonunda ancak başlıyor, haziran geldiğinde de okullar kapanmadan bir ay önce dersleri bitirmeniz isteniyor. Karnelere not giremiyorsunuz.”

İE6: “Öncelikle devlet okullarında derslerimizin birer kulüp dersi olarak yapılması ve okulun imkânlarından tamamıyla yararlanamamız önemli bir problem bizim için. Yansıtıcıyı, ses sistemini ve ya bilgisayarı birçok okulda kullanamıyoruz. Dernek ve cami okullarının da yüzde sekseni bu imkânlardan yoksun.”

AK29: “Bizlere en kıyı köşedeki atıl sınıfların verilmesi. bu nedenle bazı sınıflarda yazı tahtasının bile olmaması.”

AE68: “Okulların uygun derslik verme, teknolojik imkanlar sağlama vs. konularında cömert davranmamaları nedeniyle olumsuzluklar yaşadık. Bazı okullarda her ders saatinde derslik aramak, boş bulduğumuz herhangi bir sınıfta ders yapmak zorunda kalırdık. Bu gibi durumlar zaman kaybına neden olur, öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilerdi.”

SK2: “Genellikle okullarda bizlere grup çalışma odası, el işi ya da müzik dersi için kullanılan sınıflar tahsis edilmekte normal derslikler çok fazla verilmemektedir. Boş olmadıkları belirtilmektedir. Bu da öğrencide bilinç altında Türkçe dersinin önemine ve yerine dair olumsuz bir etki oluşturmaktadır.”

4.3.4. Yönetici ve Diğer Çalışanlar Kaynaklı Sorunlar

Araştırmaya, Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’den katılan öğretmenler ders verdikleri okullardaki yöneticiler, öğretmenler ve diğer çalışanlarla benzer sorunlar yaşamaktadırlar. Okul müdürleri öğretmenlere karşı soğuk ve mesafeli durmakta eğitim öğretim konusunda yeterli yardımda bulunmamaktadır. Diğer öğretmenlerden de kendi meslektaşlarına gösterdikleri yakınlığı görememektedirler.

Hizmetliler ise sınıf kullanımından dolayı üzerlerine düşen görevi fazla yük olarak düşünmekte ve öğretmenlere olumsuz tavırlar sergilemektedirler. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki şekildedir:

FE2: “Ülkemizden çok farklı olarak uygulanan okul kurallarına dikkat edilmesi ve idareci ve öğretmenler ile anlaşabilmek adına Fransızca öğrenilmesi durumunda genellikle sorun yaşanmamaktadır. Ender de olsa idareci, öğretmen ve ders saatleri dışında çalışmamız dolayısıyla muhatap olduğumuz hizmetliler ile problemlerimiz olmuştur. Bu problemler daha ziyade olumsuz öğrenci davranışlarının yansıması şeklindedir.”

AK4: “Diğer öğretmenlerle aynı haklara sahip olamama, sınıfının olmaması, okul anahtarı olmadığından öğretmenler odasına girememe vb., yöneticilerin siyasi ve sosyal sebeplerden önyargılı ve soğuk tavırları , ortamda yabancı madde gibi hissetmeye sebep oluyor, yine dil problemi basit diyaloglar dışına çıkmayı engelliyor, her ne kadar İngilizce kullansak da bir zaman sonra Almanca konuşulması bekleniyor.”

FE5: “Benim görev yaptığım bölgede herhangi bir sorun yok. Bazı okullar 3 sene geçmesine rağmen anahtar vermediler. Kapıda beklemek gerekebiliyor. 3 senedir gel hocam bir kahve içelim diyen öğretmen ya da idareci çıkmadı. Okullarda sanki zorla geliyoruz, okulu işgal ediyormuşuz gibi hissettiğim anlar oluyor bazen.”

AE17: “Yaşadığım sorunların en büyüğü, devleti temsil düşüncesiyle kültür elçisi olarak gelen bizlerin, insanlar tarafından şu anda var olan hükümeti temsil ediyoruz gibi "algılanıyor" oluşu. Baştaki hükümetin yaptığı iyi ya da kötü her attığı adımın bize yansıyor oluşu. Yaptığımız iş maalesef biraz da siyasi koşullara bağlı. Görev yapılan ülkenin Türkiye ile olan ilişkilerinin bizim buradaki çalışma şartlarımıza direkt etkisi var. Bu etkiye göre, okullarda ders verebiliyoruz ya da zorluk çıkarıp ders açmamızı istemeyen okul yönetimleriyle karşılaşabiliyoruz.”

AE26: *“Bazı müdürler Türkçe dersini açma isteği karşısında zorluklar çıkarabiliyor. Bazı öğretmenler öğrencilere Türkçe dersinin gerekli olmadığını söyleyerek onların derse gelmesini engellemek istiyorlar. Hizmetliler, küçük sorunları büyütebiliyor. Dört-beş okula derse gidiyorum. Okullarda genel olarak sorun yaşamıyorum. Ancak az da olsa yukarıdaki gibi sorunlarla karşılaşıyoruz.”*

4.3.4.1. Okul Müdürü Kaynaklı Sorunlar

Okul müdürleri Türkçe öğretmenlerine karşı önyargılı yaklaşımda öğrenci kayıtları, sınıf tahsis, gerekli malzemelerin sağlanması, fotokopi çekilmesi gibi konularda öğretmenlere zorluklar yaşatmaktadır. Eğitimle ilgili karşılaşılan basit sorunları bile karşılıklı çözüme yoluna gitmemekte, öğretmeni müfettişlere ya da ataşeliklere şikayet etme yolunu tercih etmektedirler.

FE2: *“Önyargılar, okulda Türkçe dersini istemediğini açıkça ve üstü kapalı olarak beyan eden yöneticiler, fotokopi ve diğer teknik donanımlara ulaşmayı engelleyen idareciler, ders saatleri konusunda çok katı olan müdürler.”*

FE3: *“Okul müdürleri ve müfettişler dil bilmememizi ilk ve önemli bir sorun olarak görmektedirler. Bunun yanında okulda yaşanan en ufak bir olumsuzlukta bizimle iletişime geçmeden akademiye kadar ulaştırılması bir başka sorundur.”*

AK2: *“Genel olarak sorun yaşamadım ancak başı kapalı bir arkadaşımızdan dolayı okullardan birinde ayrımcılığa maruz kalmıştık. Bu yönetici daha sonraki yıl da çeşitli bahanelerle okulda Türkçe dersine izin vermek istemedi. Müdürler ve öğretmenler her zaman İngilizce konuşmadıkları veya konuşamadıklarında iletişim kurmakta zorlanmıştım. Çoğunlukla yardımcı tutumları olsa da bazı idareciler pek yardımcı olmuyorlardı.”*

AE1: *“Bizi sahiplenmemeleri ve kendi öğretmenleri olarak değerlendirmemelerinin verdiği huzursuzluk.”*

İK1: “Türk okullarının başkanları eğitimle ilgisi olmayan kişiler olabiliyor, bu da onlarla iletişimi zorlaştırıyor. Öğrenci ve velilerle iletişimleri de sıkıntılı olabiliyor. Cami okullarında özellikle kız öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmalarına izin verilmiyor bu da kız öğrencilerin kişilik gelişimlerini olumsuz etkiliyor.”

AK7: “Ciddi bir sorun yaşamadım. Bir okulda sadece beni görmekten çok da mutlu olmadıklarını hissettiğim okul idaresiyle çalışmak zorunda kaldım. Her gittiğinizde size soğuk davranan ya da görmezlikten gelen insanları görmek gurur kırıcı. Bir okul müdürü daha önce iki gün olan Türkçe dersinin, sadece bir gün olduğunu söyledi ve iki günü kabul etmedi. Daha önce başka okullardan da öğrenci gelebiliyorken derse, sonra dışarıdan gelen öğrencileri kabul etmedi. Bazı okullar bu dersi istemediklerini hissettiriyorlar ama bazılarında da işler güzel yürüyor. Bazıları fotokopi çekmenizi dahi kabul etmezken, bir okul kurs öğretmenlerinin öğrenciler için yaptıkları harcamaları belgelendirdikleri takdirde her dönem için 50 Euro öğretmene ödeneceğini söylemişti. Biz dereler vitrinlerin sonra okullara gittiğimiz için, okulun öğretmen ve idarecileriyle çok az karşılaşabiliyoruz, dil engeli de olunca ilişki geliştiremiyoruz.”

FE11: “İrkçilik. Bir okul müdürü ‘surveyant’ denilen görevlisine kapımı dinletti. Öğrencilere zaten Türkçe biliyorsunuz derse gitmeyin. Daha yararlı derslere gidin falan demişler. Derler...”

AE6: “Dönem başında birinci sınıflara Türkçe ve Türk Kültürü dersi başvuru formu dağıtırken bazı Alman okul idareleri ve sınıf öğretmenleri tarafından yeteri kadar özen gösterilmemesi ve başvuru formunun bizim kendi çabalarımızla sivil toplum kuruluşları aracılığı ile öğrencilerimize ulaştırılması.”

FE26: “Aslında Türkiye’ye bakış açılarından kaynaklanan yaklaşımlarının sorunların kaynağı olacağını düşünüyorum. Ayrıca olaya hakim olmadıkları halde hakimmiş gibi davranmaları temel sorunlardan biri bence. Örneğin

kendilerini pedagojik olarak fazlasıyla yeterli görmekte, Türkiye’den gelen öğretmenlerin yetersiz olduğunu düşünmekte. Fakat kendilerinin günlük hayatta Fransız sisteminde veliler ve çocukları ile pedagoji olmayan tutumlarını çok duydum. Genelde kendilerinin bilgilendirilmelerini isterler, bilgi verildiğinde de işlerine gelme durumuna göre sorumluluk alırlar. Genelde topu öğretmene atarak sorumluluk almazlar.

İK3: “İngiltere’de 3 tür okula gidiyoruz. İngiliz okulları, cami okulları ve Türk dernek okulları. İngiliz okullarında idare ile değil daha çok dil kürsüsü başkanları ya da doğrudan okullarda çalışan Türkiyeli vatandaşlarla irtibata geçtiğimiz için okul başkanları ile yeterli diyalogumuzun olmadığını onların da bunu önemsemediğini söyleyebiliriz. Cami okullarında ise okul başkanları ile ciddi iletişim sorunlarımız vardı. Yer ve materyal temini veya öğrenci disiplini konusunda. Çünkü bu okullarda birincil amaç dil öğretimi değil din eğitimiydi ve işbirliği içinde çalışmak her okulda mümkün olmadı. Türk dernek okullarına geldiğimizde temel problem okul başkanının ve yönetimin eğitimin içinden gelen kişilerden oluşmaması. Başka işler yapan bu gönüllüler ile zaman zaman ayırdığımız noktalar olmuştu.”

İE1: “Eğitimci olmayan okul başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin ders saatleri, dese ara vermeme gibi konularda almış oldukları kararlar sebebiyle sorunlar yaşadım. Mesela ders saatinin bir saat kırk dakika sürmesi gibi.”

FE31: “En büyük sorun aslında çok başarılı ve ebeveynleri ve çocukları kendisine hayran bırakacak Türk öğretmenler istememekteler. Türk olduğu için bazı yöneticilerde küçümseme ve şüpheyle yaklaşma eğilimi daha fazladır.”

AE21: “Öğrenci bilgilerini Türkiye düşmanlığı ve ermeni katliamı nedeniyle vermek istemeyen müdürlerin olması. konsolosluğa mail ile haber vermemize rağmen tepkisiz kalması.”

AK16: “Bazı okullarda Gymnasium gibi, üstü kapalı bir şekilde öğrenci sayılarının artmaması için ellerinden geleni yaptıklarını düşünüyorum. Bazılarında öğretmenler odasına bile girmeniz yasak. Bazıları Almanca bilmedikleri için öğretmenler ile çalışmayı reddedebiliyor.”

FK14: “Okul müdürleri yaptığımız işin gereksiz olduğunu düşünüyor, öğrencilere Türkçe derslerine katılmaları için gerekli duyuruyu yapmıyorlar. Öğrenci sayısı az diye sınıf kapatmaya çalışıyorlar.”

FE35: “Yöneticiler ile eğitim öğretim başında ders saatleri ve günlerin belirlenmesinden sonra zaten biz derslerimizi okul saatlerinin dışında yada Fransız derslerinin olmadığı Çarşamba günleri yaptığımız için yıl içinde kendilerini fazla görmüyoruz. En büyük sıkıntı bir sonraki yılın planlanmasında okul idareleri tarafından ulaştırılması gereken ELCO anketlerinin velilere geç ulaştırılması ya da ulaştırılmaması sıkıntısı(özellikle kendi okullarında ELCO derslerinin olmasını istemeyen okullarda).”

AK18: “Okul müdürleri Türkçe dersi açılması hususunda çok da mutlu olmayabiliyor. Türkçe dersi ya da 23 Nisan Kutlama Programı afislerini rica etsek de okul duvarına asmayabiliyor.

AE26: “Bazı müdürler Türkçe dersini açma isteği karşısında zorluklar çıkarabiliyor.”

AE29: “Bazı okullar derse engel olmak için çeşitli bahaneler öne sürüyor.”

FE41: “Bir tane Kolejde bir olay yasadık. Sekreterliğin önünde beklerken bir kaç Türk öğrenciyle konuşurken Müdire geldi. Çocuklara benimle Türkçe konuştukları için kızdı. Sınıfın dışında Türkçe konuşamayacaklarını söyledi.”

AE32: “Okul yönetimleri, son yıllarda iki ülke arasındaki siyasi olumsuzluklardan etkilendiklerini ve bu durum da, derse gittiğimiz okullarda, bizlere karşı yaklaşımlarında daha soğuk davrandıklarını görüyoruz.”

AK25: “Bazı okulların idarecileri randevu taleplerimizi yoğunluk gerekçesiyle geri çeviriyor. Ders verilecek sınıfın sizin ders saatinizde bir okul etkinliği, gezi, vb. programı olabiliyor ve bu durum önceden haber verilmiyor. Ortak kullanılan dersliklerle ilgili düzen, tertip gibi konular problem olabiliyor.”

FE43: “Bazı müdürlerin derslerimize karşı ön yargılı olup derslerimizi istememelerinden dolayı haklarımızdan bizi mahrum bırakmak istemeleri.”

SK3: “Özellikle İsviçre’de okul etkinlik planları verilmiyor.”

SK2: “Genel olmasa da açıkça ifade edilmemesine rağmen bazen ön yargılı yaklaşımlar olabilmektedir.”

AE46: “Okul yönetimlerinin Türkçe derslerine bakış açıları olumsuz.
(Başvuru formlarını öğrencilere ulaştırma konusunda çok istekli değiller)”

AE53: “Ders ile ilgili olarak Alman Eğitim Bakanlığında onay isteyerek, derslerin başlamasına izin vermemeleri, ders saatleri konusunda esnek olmamaları, sürekli olarak ders işlenen sınıfları değiştirmeleri.”

SE6: “Ne yaparsanız yapın mümkün olan her şeyde sıkıntı çıkarmak en büyük ortak özellikleri. Nadiren ikili ilişkiler doğrultusunda anlayış gösteren okul yönetimleri var.”

AE65: “Okulun birinde ilk günden okul müdürü benim öğretmenler odasında oturmamın sakıncalı olduğunu, odadaki araç gereçler, kaybolabilecek herhangi bir eşyanın sorumluluğunu taşıdığını ve bu konuda bana güvenemeyeceğini söyledi. Kadrolu öğretmen olmadığımı da ekledi. Eğitim ataşeliği bu konuya kayıtsız kaldığı için Alman makamlarında bu konuda bir girişimim olmadı. Bir aylık bir süre sonunda beni tanıdıktan sonra ancak muhatap aldı ve ilişkilerimiz düzeldi, okulun anahtarlarını, fotokopi

makinesinin şifresini verdi. İlerleyen zamanda pişmanlığını ifade etti. Diğer okulların yönetici ve öğretmenleri ile işlerimizi işbirliği içinde yürüttük.”

FK28: “Bize okul müdürleri en kotu sınıfları veriyorlar, okulların materyallerini kullanmamızı istemiyorlar. Dersten sonra bazı öğrencileri çekip derslerde ne işlediğimizi soruyorlar. Merhaba dışında bizimle zorunlu olmadıkça iletişim kurmamaya çalışıyorlar. Özellikle okul müdürleri küçücük sorunları (sınıfta yere çöp atılmış, tebeşir alınmış, sıralar düzgün değil ki dersten sonra biz sınıfı kontrol ediyoruz.) bahane ederek bizleri müfettişlere şikayet ediyorlar.”

FE3: “Bazı okul müdürlerinin ön yargılı tutum ve davranışları, en küçük sorunu büyüterek şikayet konusu yapmaları ırkçılık izlenimi uyandırmakta ve bizleri tedirgin etmektedir.”

AE16: “Okullarda birçok kez "Neden Türkçe dersleri var ki?" sorusuyla karşılaştım. Bulduğum yerde Türkçe dersleri yıllardır verilmesine rağmen, okulların Din dersleriyle aynı saatte Türkçe dersleri yapıldığı için, defalarca "Ben Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeniyim, Din dersi vermiyorum, içeriğinde dini konular olsa da öğrettiğim şey öncelikle dil ve kültür" şeklinde açıklama yapmak durumunda kaldım. Bazı okullarda öğretmen odalarında istenmediğim hissine kapıldım ama yılmadan devam ettim ve şu an bunu aştığımı düşünüyorum ya da ben alıştım. Her halükarda bu durum şu an benim için bir sorun olmaktan çıktı.”

AE30: “Görev yaptığımız okullar kimi zaman bize karşı anlayışsız davranabiliyorlar. Bize ders ve yer verme konusunda bazı kimi zaman sorun çıkarabiliyorlar. Ayrıca öğrenciler ve veliler Türkçe dersinin önemi olduğuna inanmıyor. Bu dersi gerekli görmüyorlar. Ayrıca ders kitaplarının içeriği konusunda da dengesizlikler mevcut.”

AE38: “Okul anahtarlarının verilmemesi, müdürlerin, öğretmenlerin soğuk davranması gibi.”

AK23: “Çoğunlukla idareciler ve öğretmenler medeni ve dostça davranıyorlar. Çoğu çok iyi İngilizce konuşuyor. Ancak biraz soğuk ve bireysel olduklarını söyleyebilirim. Uzun süreli sohbet etme konusunda zorlanıyorum. Onlar uzak duruyor ben de ekstra bir çaba göstermiyorum. Öğrencilerimle mutluym.”

FK19: “Bazı müdürler dersimizi istemediği için problem yaşıyoruz.”

AE8: “Ülkemizi her an savunma durumunda kalmak, siyasi sorunların yansımaları görev yapmayı çok zorlaştırmaktadır.”

4.3.4.2. Öğretmenler (Yabancı Meslektaşlar) Kaynaklı Sorunlar

Öğretmenler, diğer meslektaşlarıyla iletişim sağlama ve eğitim konularında işbirliği yapma konusunda sorunlar yaşamaktadırlar. Öğretmenler odasında ya da okul ortamında sözel olarak yaşanan bir durum olmasa da öğretmenler meslektaşlarının davranışlarıyla mesafeli durduklarını ve iletişime kapalı olduklarını gösterdiklerini ifade etmektedirler. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AE6: “ Her ne kadar Alman meslektaşlarımız ve makamlarla köprü görevi üstlenmemiz istenirken ,muhataplarımızın iletişime açık olmaması ve soğuk davranması. Alman görsel ve yazılı medyada çıkan dersimizle ilgili olumsuz yargılardan dolayı Türkçe ve Türk Kültürü dersine Alman meslektaşlarımız tarafından ön yargıyla bakılması. Meslektaşlarımızın herhangi bir işbirliğine açık olmamaları diğer bir sorundur.”

AK8: “İlk yılki görev yerimde öğretmenler odasında her öğretmenin erişimi için ortaya konulan gazete dergi gibi yayınlara bakmamdan rahatsız oldular. İzinsiz ellemek gibi çok ağır bir hakarete uğradım. Abarttığımı düşünebilirsiniz ama korkunç bir duyguydu. Türkiye’de çok kibar çok ince fikirli, izinsiz hiçbir şeye dokunmayan, herkesçe de öyle bilinen biri olarak, göreve başlamadan önce, öğretmenler odasına girin, onlar soğuk olsa da siz kaçmayın diye verdikleri “motivasyonla” girdiğim öğretmenler odasında

sıkıntudan ortadaki eğitim dergilerine baktığım için suçlanmak çok ağır gelmişti. Neyse ki yer değiştirmeden özgüvenimi yeniden kazandım ve Almanların hepsinin böyle bir görgüsüzlüğünün olmadığını anladım. Çok güzel müdürlerim oldu. O okulda kendi okul sekreterlerini de dışladıklarını sekreterin kendisinden de duymuştum. Kırsal alan her yerde kırsal alanmış. Ama yer değişikliği olmasaydı aklımdaki Almanya imajı çok korkunç olacaktı.”

AE12: “Alman öğretmenler uzun bir müddet çekinceli davrandılar.”

AK1: “Derslerim çoğunlukla öğleden sonra olduğu için okuldaki diğer öğretmenlerle yeterli diyalog kuramadım. Almancayı belli bir seviyeye kadar öğrenene kadar meslektaşlarımla İngilizce konuşma girişimlerime olumlu dönüş alamadım.”

AE26: “Bazı öğretmenler öğrencilere Türkçe dersinin gerekli olmadığını söyleyerek onların derse gelmesini engellemek istiyorlar.”

AK2: “Öğretmenler ise Türkiye’den alışkın olduğumuz gibi sıcak değiller.”

AE15: “Bazı okullarda öğretmen odalarında istenmediğim hissine kapıldım ama yılmadan devam ettim.”

AE39: “Sadece bazı öğretmenler karakterleri dolayısıyla soğuk davranıyorlar. Bazı öğretmenler ise tanımadıkları için çekingen davranıyorlar. Burada görevli öğretmenlerin iletişimlerinin sağlıklı olması gerekiyor.”

SK3: “Okullarda sınıf öğretmenlerinin dersliklerini kullandığımız için çok dikkatli ve temiz kullanmalıyız bu da ufak tefek gerginliklere sebep olabiliyor.”

4.3.4.3. Diğer Okul Çalışanları Kaynaklı Sorunlar

Öğretmenler okulda görev yapan memurlar ve hizmetlilerle de sorun yaşamaktadırlar. Çalışanlar Türkçe dersi için yapılması gerekenleri gereksiz görmekte, temizlik görevlileri sınıf kullanımından dolayı doğan temizlik işlerini yapmak istememektedirler.

AE3: *“Hizmetliler kraldan daha yetkili.”*

AE10: *“Yöneticiler ve diğer çalışanlar mesafeli durmaktadır. Özellikle yapılmasa da psikolojik olarak çalışma ortamında dışlanmışlık hissediyorsunuz.”*

AE22: *“Temizlik yapanlar sınıfların temizlenmesinde ya da yeniden meşgul edilmesinden yana bazı sorunlar çıkarıyorlar. Başka grupların yaptığı olumsuzlukları bizim öğrencilere mal etmek gibi.”*

AE26: *“Hizmetliler, küçük sorunları büyütebiliyor. Dört-beş okula derse gidiyorum.”*

AK23: *“Çoğu sizin gibi göçmen olan okul hizmetlileri biraz sorunlu burada. Size karşı olumsuz düşünceleri olduğunu bazı davranışlarından, tavırlarından anlayabiliyorsunuz. Bunlar da çok ciddi sıkıntılar değil en azından benim için. Mottom, ‘işini iyi yap, güler yüzlü ol, umursama’ :)”*

4.3.5. Dersin Not Değerinin Olmaması Kaynaklı Sorunlar

İlkokul ve ortaokul seviyesinde yapılan Türkçe ve Türk Kültürü dersinin Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’de karnede not olarak herhangi bir karşılığı yoktur, sınıf ders ortalamasına etki etmemektedir. Dersin öğrenci başarısını etkilememesi öğrencinin dersi ciddiye alıp, gereken önemi vermemesi ve derste disiplin sorunları yaratmasına sebep olmaktadır. Öğrenciler diğer derslerde uydukları

kurallara Türkçe ve Türk Kültürü dersinde uymamakta bir çok öğrenci sınıf düzenini bozan hareketler yapmaktan sakınmamaktadır.

SK6: “Öncelikle bu dersin gönüllülük esasına dayalı olması, notunun geçersiz olması, öğrencide psikolojik olarak gereksiz izlenimi yaratıyor.”

AK9: “Türkçe mecburi ders olmadığından çok ciddiye alınmıyordu bazen. 23 Nisan törenlerine hazırlıklar için gereğinden fazla emek ve zaman harcanıyordu.”

AE17: “Kültür derslerimizin öğrenciler üzerinde herhangi bir yaptırımı yok. Tamamen gönüllülüğe dayalı. Bu da dersin işlenmesinde zorluklar ortaya çıkarıyor. Öğrencinin üzerinde dersin başarılmasına karşı herhangi bir kaygısı olmayınca, bu kez dersi çocuğa sevdirecek çocuğu kazanmanın çarelerini aramaya başlıyoruz. Bu da ekstra çaba gerektiriyor. Öğrenci bir Almanca, matematik, İngilizce dersinde canı sıkılsa da sesini çıkarmadan oturmak zorunda fakat bizim derslerimizde öğrencinin canının sıkılması her zaman bize bir sorun olarak yansıyor. Bu yüzden de "çocukla çocuk olmak", öğrenciye bir öğretmenden ziyade bir anne, baba, kardeş, arkadaş yakınlığı göstererek onu kazanmak zorunluluğu doğuyor.”

AE22: “Dersin puan değeri olmamasına bağlı olarak öğrenciler derse motive olamamaktadır. Yine öğrencilerin Türkiye'den gelen öğretmenleri kendilerine yakın görmelerinden kaynaklı olduğunu düşündüğüm disiplinsiz hareketleri olabilmektedir. Eğitim teknolojilerinin kullanımı yeterli seviyede değildir. Gerekli donanım bulunmamaktadır.”

AE36: “Dersimizin statüsü gereği, öğretmenden ziyade bir öğretici olarak algılanma sorununu doğurmaktadır. Ders mecburi değil, genel müfredatta tam olarak bir yeri yok. Gönüllülük esasına dayalı ve bu durum, öğretmeni bir pazarlamacı durumuna düşürebiliyor. Birleştirilmiş sınıf tarzında bir uygulama yapmamız gerekiyor; fakat öğrencilerin düzeyleri arasındaki fark,

birleştirilmiş sınıf içerisinde başka farklı düzeylerin olması sebebiyle neredeyse kişiye özel bir eğilim belirlememizi gerekli kılıyor.”

AK26: *“Derse önem verilmemesi ve sistem dışında bir ders olarak ele alınmasının getirdiği olumsuz sonuçlar.”*

FK24: *“Derste yaptırım imkanı olmadığı için disiplin sorunları yaşanıyor. Türkçe dersine gelen çocuklardaki isteksizlik en büyük sorunlardan biri.”*

FE50: *“Derslerde not olmadığı için çocuklar için önemi yok.”*

AE20: *“Dersimiz açısından en büyük sorun çocukların derse gereken değeri vermemesi, buna bir noktada aileler de dahil. Bu durum biraz da dersin gönüllülük esasına bağlı olmasından kaynaklanıyor. Okullarda resmi olarak seçmeli ders olursa bir dereceye kadar sorun çözülür diye düşünüyorum.”*

4.3.6. Ders Saatlerinden Kaynaklı Sorunlar

Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’de dersler çoğunlukla okul saatleri dışında ya da hafta sonu yapılmaktadır. Almanya’da bazı eyaletlerde uygun olan okullarda diğer öğrenciler Din dersi işlerken Türk öğrenciler Türkçe ve Türk Kültürü dersi görmektedirler. Ancak Fransa, İngiltere ve İsviçre’de böyle bir durum söz konusu olmamaktadır. Öğrenciler okulları bittikten sonra Türkçe dersine geldiklerinden yorgun ve isteksiz olmakta bu da dersin verimliliğini düşürmektedir. Türkçe dersi haftada bir saat ya da en fazla bir buçuk saat yapıldığından bu süre dersin içeriğinin sınırlı kalmasına sebep olmaktadır. Bir çok konu yetişmemekte ve gerekli tekrarlar yapılamamaktadır.

FE7: *“Dersler genellikle Fransız okulları bitikten sonra olduğu için çocuklar yorgun bu nedenle çocukların ilgisini çekmek oldukça zor. Ayrıca bir gruba haftada sadece 1.30 saat gitme şansımız var.”*

FK2: “Derslerin geç saatte olması, grupların birleştirilmiş sınıftan oluşması, derslerin Fransız okulundaki ders notlarını etkilememesi.”

FE15: “Genel olarak sorun yaşamıyorum ancak derslerin ders dışı olması sıkıntılı bir konu çünkü öğrenciler günün son saati ya da haftanın son saatinde yorgun ve isteksiz oluyor ayrıca 1.sınıftan 5. sınıfa kadar tüm öğrencileri aynı anda derse alıyoruz yani birleştirilmiş sınıf eğitimi yapıyoruz ve haftada sadece 1 saat eğitim yeterli olmuyor.”

FK5: “Eğitim ğretim materyalleri yeterli değil ders saatleri yetersiz özellikle Fransız okullarının bitişinden sonra yapılan dersler ğrenci için fazla verimli olmuyor.”

FK11: “Tüm seviyeleri aynı sınıf içerisinde derse almak sağlıklı olmadığı gibi öğrencilerimizi okuldan sonra almak zorundayız Fransa'da. Ders saatleri içerisinde alma şansımız olsa çok daha verimli ders işleyebiliriz kanısındayım.”

FK12: “Derslerin okul bitimindeki saatlere denk gelmesi zorunluluğundan öğrencilerin yorgun olmaları, katılımın gönüllü olması, derslerin dönem sonu puan değerlendirmelerine alınmaması vb.”

FK20: “Başlangıçta ğrenci sayımın az olmasından dolayı tedirgin olmuştum ancak zamanla sayı arttı. Ders süresinin kısa olması konularda ilerlemeyi zorlaştırıcı bir faktör. Dersi olabildiğince oyun, yarışma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi etkinliklerle işlemeye çalışıyorum. Öğrenciler dersin başından sonuna kadar dikkatli bir şekilde dersti takip ediyorlar. Ders dışında işlenen konuları tekrar etmemeleri, ders süresinin kısıtlı olması öğrenme sürecini yavaşlatıyor.”

FE47: “Hafta sonuna denk gelen derlerde fotokopi vs. gibi okulun imkanlarını kullanma konusunda sıkıntı yaşamaktayım.”

SK4: “Görev yaptığım ülkedeki okullarda derslerimiz öğleden sonra ve öğrenci-veli isteğine bağlı olmakta. Bu da öğrenci sayılarında istenilen hedefe ulaşmamızı engelliyor. Çoğu kez öğrenciler bir diğer etkinliklere örneğin spor müzik gibi katıldıklarından derslerimize katılımında süreklilik göstermeleri sorununu yaşayabiliyoruz.”

FE35: “Eğitim öğretim konusunda Fransa'nın ELCO (Anadil ve Kültür Öğretimi) programı kapsamında Türkçe dersleri Türk kökenli öğrencilere kendi okul saatleri dışında sunulan bir sistemde yapılıyor olması ve öğrencilerin Türkçe derslerine motive olmadan gelmeleri, akşam saatlerinde ders yapıldığı için çocukların zihinsel ve bedensel olarak yorgun bir şekilde derse katılmaları, birleştirilmiş sınıf (ilkokullarda 2,3,4,5 sınıflar) kolejlerde (1-4.sınıflar) ders yapılması, aile içinde Türkçe'nin de çok fazla kullanılmaması yaşanan en büyük sıkıntı.”

4.3.7. Veli Kaynaklı Sorunlar

Velilerin eğitim seviyesi genelde düşük olduğundan Türkçe dersini sadece konuşma olarak değerlendirmekte, aksanlı ve yarı Türkçe yarı Almanca ya da Fransızca konuşan çocuklarının yeterli Türkçe bilgisine sahip olduğunu düşünmekte, Türkçe dersine gereken önemi vermemektedirler.

AE8: “Velilerimizin önyargılı hatta saldırganca tutumları çalışmamızı zorlaştırmaktadır.”

AE16: “Yaşadığım yerdeki ailelerin ders öğretmenini kontrol etme çabaları olduğunu düşünüyorum. Alman ders öğretmenlerine gösteremedikleri tavrı Türkçe dersi öğretmenine gösteriyorlar ve bu durum bazen kapris derecesine kadar çıkıyor. Yarın sınavı var bugün yollamayacağım, gelmek istemedi, sadece Atatürk'ten bahsediyormuşsunuz göndermek istemiyorum, derste din konusu geçmiş ben çocuğumu öyle bir ortama yollamak istemiyorum vb. şeklinde serzenişleri duymak mümkün. Öğrencilerde yapılan etkinliklere katılma yönünde fazla istek olmuyor ve aileler de "çocuğumu yollarım ama

23 Nisan etkinliklerine katılmasını istemiyorum, çok yoğun oluyor" şeklinde pazarlığa tutuşabiliyor. Öğrenciler kazanım düzeylerini ölçmek için gerçekleştirilen sınavda düşük not alınca rahatlıkla "mir est egal. Ben önemsemiyorum ki" diyebiliyor. Çocuklarım beni seviyor ve bu sayede dersi götürebiliyorum. Aksi takdirde bir ders olarak görmedikleri için ciddi sorunlar yaşayacağımı düşünüyorum."

İE2: "Öğrenci velileri ilgisiz tamamıyla."

FE12: "Bazı veliler Fransız öğretmenlere gösterdiği saygıyı Türk öğretmenlere göstermiyor. Dolayısıyla yaptığım işle ilgili alacağımız tepkiler konusunda sürekli bir tedirginlik yaşamak durumunda kalıyorum."

AE11: "Velilerin alman öğretmene karşı kuzu gibi olup Türk öğretmeni ezmeye çalışması da dengeyi kuramayan öğretmenler için sıkıntı oluşturmaktadır."

AE46: "Velilerin ve öğrencilerin derse yeterince ilgi göstermemeleri, velilerin Alman okullarına gösterdiği ilgi ve alakayı bize göstermediği gibi bizlere karşı önyargılı olmaları, 40 yıl önceki eğitim sistemine göre bizleri değerlendirmeleri ve çoğunluğunun eğitime önem vermeyen ya da önemseyecek kadar kendi eğitim alt yapısı olmayan insanlar ile çalışmanın zorluğu."

AK29: "Velilerin üslupları ve derse karşı ilgisizlikleri."

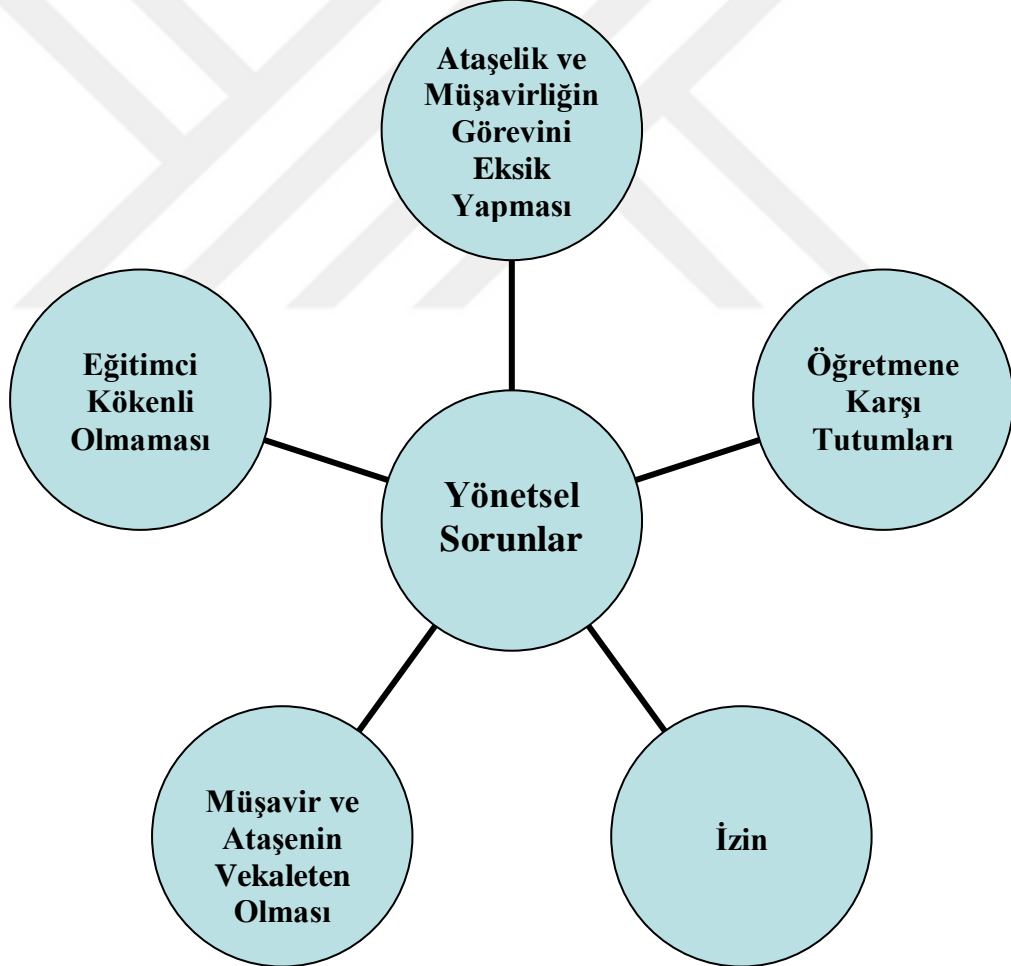
SK6: "Velilerimizin dil eğitimine karşı duyarsız kalması, değişik seviyedeki öğrenci gruplarının aynı derslikte eğitim görmesi, Türkçe'nin (anadilin) gereksiz olduğu gibi nedenleri sayabiliriz."

FE2: "Ailelerimizden bazılarının öğretmenle iletişim kurmak yerine Fransızlarla işbirliği içinde olmaları, öğrencilerini peşinen sorunsuz ve masum kabul ederek öğretmeni zor durumda bırakmaları."

4.4. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİNDE YAŞADIKLARI YÖNETSEL SORUNLARA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin yurt dışı görevinde yaşadıkları yönetsel sorunları belirlemek amacıyla yöneltile soru “Yurt dışı göreviniz sırasında bölgenizdeki yönetim (Müşavirlik ve Ataşelikler) ile ilgili yaşadığımız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.” şeklindedir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Şekil 4’te gösterilmektedir.

Şekil 4. Katılımcıların Yaşadıkları Yönetsel Sorunlara İlişkin Bulgular

Şekil 4’te gösterildiği gibi öğretmenlerin yaşadığı yönetsel sorunlar; Müşavirliğin ve Ataşeliğin görevini eksik yapması, öğretmene karşı olumsuz tutumları, Müşavir ya da Ataşelerin eğitimci kökenli olmamaları, vekaleten görev yapmaları ve izin sorunu olarak beş ana başlık altında incelenmiştir.

Öğretmenler yurt dışında görev bölgelerinde bulunan Müşavirlik ya da Ataşeliğe bağlı olarak çalışırlar. Merkezde çalışan öğretmenler haricinde öğretmenlerin çoğunluğu Müşavirliğe veya Ataşeliğe uzak mesafelerde görevli olduğundan, gerekli olan resmi işlemleri posta, mail ya da telefon yoluyla yapmaktadırlar. Öğretmenler fiziksel mesafenin yanında Müşavirlik ya da ataşeliklerin, bir çalışanı olarak öğretmenlere göreve geldiği ilk andan itibaren gereken ilgi ve alakayı göstermediklerini, herhangi bir sorunda çözüm odaklı çalışmak yerine, kendilerini yalnız bıraktıklarını belirtmişlerdir. Çoğu yerde Müşavir ya da Ataşe bulunmadığından görev yapan memurlar kendilerini öğretmenlerin amiri gibi görerek davranışlar sergilemekte, görev yapan Müşavir ya da Ataşelerin çoğu da vekaleten çalıştığı için kısa süreli görevlerde bulunup, fazla etki göstermeden geri dönmektedirler. Ayrıca bir çoğunun eğitimci kökenli olmaması da öğretmenleri kendilerini anlayacak bir yönetimden yoksun bırakmaktadır.

FK13 ve FK29 kodlu öğretmenlerin bu konuda ifade ettikleri oldukça çarpıcıdır:

FK13 *“Kızım kaçırıldı. Olaylar karşısında tepkisiz kaldılar. Yeni göreve başladığım için avukatı kendim bulmamı istediler. Yeterince param olmadığı için çevreden para toplamamı halktan teklif etmemi istediler. Ayrıca olaylarda susmamı istediler. Pasaport işlemlerim için randevu almama rağmen görevli kişinin olmaması ve bir daha gel demeleri. Tam bir buçuk saatlik yol mesafesi. Sağlık giderlerim bir yıl boyunca kaybolmuş olması ve farkına varınca dikkat edip takip edin hocam demeleri.”*

AE67: *“Yurt Dışı Daire Başkanlığı, yurt dışına sanki öğretmen değil de bir kasa domates gönderiyor. Yerine ulaşıp ulaşmadığı bile umurunda değil. Müşavirlik ise gelen kasaları direk okul aile birliklerine paslıyor. Ölsek en*

son onların haberi olur. Telefonlara çıkmıyorlar, görüşmek istemediklerini söylüyorlar, randevu istesen de zaten vermiyorlar. Herhangi bir sorun da sen suçlusun. Hatta görev dağılımını eşit yapmadıkları için şikayetçi oldum. Beni sürmekle tehdit ettiler. Sorunu çözmek yerine ceza verip Türkiye'ye göndermeye çalıştılar. İlahi adalet. Ataşe soruşturmayla görevden alındı. Bu olay şunu gösteriyor ki Allah'tan başka kimsemiz yok. Allah böyle Başkonsolos ve Ataşelerden bizleri korusun. Düşman bir ülkeden bile görmeyeceğimiz 'düşmanca' bir muamele görmekteyiz. Bu başkonsolosluklar Türkiye Cumhuriyeti devletine mi ait diye düşünüyor insan."

Yine FK6 Kodlu öğretmen yaşadığı durumu net bir şekilde şu şekilde özetlemektedir:

"Ataşelik, sadece bir isimden ve etiketten ibaret. Kendileriyle hiçbir iletişimimiz yok. Buraya ilk geldiğimizde bizi çok yalnız bıraktılar. Hiçbir bilgilendirme, toplantı vs. yapılmadı. Çok zorlanan arkadaşlar oldu. Bir sorun olduğunda tek suçlu öğretmen oluyor. Oysa Türkiye Cumhuriyetini Yurtdışında temsil eden, buranın yerlisiyle, çalışanıyla, müdürüyle direkt muhatap olan, iletişim kuranlar bizleriz. Devletimizi aslında biz temsil ediyoruz. Konsolosluk ve ataşelikler birer sembol ve imzadan ibaret. Türkiye adına iyi ve kötü bizim şahsımızda suret buluyor. Hiçbir direktörüm, hiçbir Fransız öğretmen arkadaşım konsolosu veya ataşeyi tanımıyor mesela.. Türkiye adına resmi anlamda muhatap olduğu kişiler bizleriz. Ama yetkililer bunun farkında değil sanırım. Ataşelik veya konsolosluk bize, bizi önemli ve değerli hissettirebilecek hiçbir şey yapmıyor. "Bize sorun getirmeyin de , ne haliniz varsa görün." tavrındalar. Taleplerimizi ve haklarımızı dile getirmeye korkuyoruz. Kendi çalışanıyla iletişimi bu derece vahim olan bir teşkilat düşünemezdim yurt dışında. Ama maalesef..."

Araştırmaya katılan diğer bazı öğretmenlerin görüşleri de şu şekildedir:

FE2: *"Bakanlığımız tarafından uzun yıllardır müşavir ve ataşe atanmaması, eğitim yöneticiliği yapmayan kişilere ataşeliklerin vekalet etmesi ya da*

edememesi önemli sorunlara yol açıyor. Bu durum öğretmende yaptığı işin önemsenmediği izlenimi uyandırıyor. Yöneticilerin zaman zaman işlerine kişisel kapris ve duygularını, siyasi görüşlerini katmaları, öğretmenlerin gıyabında yine öğretmenler hakkında ileri geri konuşmaları öğretmenleri tedirgin etmekte huzurlu çalışma ortamını zedelemektedir. Ayrıca yıl içinde yeteri sayıda eğitim içerikli toplantı yapılmamakta öğretmenler arası bilgi ve tecrübe alışverişi yapılmamaktadır. Fransız makamlarıyla düzenli görüşmeler yapılarak öğretmenlerin sorunlarına çözüm aranmamaktadır. Fransız makamlarından ataşeliğe yapılan şikayetlerde öğretmenler peşinen suçlu görülmekte ve sorunun çözümünde Fransız makamlarından yana tutum alınmakta ve öğretmenler yalnız bırakılmaktadır.”

AE8: “Pek çok sorunda yalnız bırakıldık. Dersin niteliğinin artması için gereken idari adımlar varken tüm çözüm öğretmenin daha çok çalışmasında görülmektedir. Yurtdışında görev yaptığımız ve ikili antlaşmalar ve yasal sınırlıklarla mücadele ettiğimiz göz ardı edilmektedir. Eğitim Ataşesinin olmaması pek çok sorunun kaynağını oluşturmaktaydı. Sekreterler kendilerini Ateşe görüp öğretmenleri ezmeye küçük görmeye rencide etmeye başlamışlardı. Ateşe geldikten sonra sekreterler biraz daha saygılı olmaya başlamışlardır.”

FE24: “Sorunum olmadı ama imamlara gösterilen ilgi, alakanın öğretmene de gösterilmesi. Özellikle öğretmenlerin dernek başkanlarına ezdirilmemesi. Dernek başkanları kendilerini öğretmenin amiriymiş gibi görüyor. Öğretmeni vatandaş önünde küçük düşürmeye (öğretmen buna izin verirse) ve böylece öğretmen üzerinden vatandaşa hava atmaya çalışıyor. Çok ilginç, burada öğretmeni ve imamı kontrol altına alabilen kişi kendini diğerlerinden üstün görüyor, seçkinlik kazandığını düşünüyor.”

AK16: “Herhangi bir sorun yaşamadım ama çok da değerli olduğum hissettirilmedi. Yurt dışı görevi olarak en yoğun çalışan bölge olmamıza rağmen (haftada 24 saat) ders saatlerimizin daha da artırılabilceği sinyalleri verildi. Almanya'nın başka bir bölgesinde haftada 6 saat derse

giren öğretmen ile aynı maaşı almamız adil değil kanımca. Yurt dışı görevlendirmelerinde izin sürelerinde 30+10 günü aşmamak, Noel, Paskalya ve birçok on günü aşan tatillerde görev bölgesi dışına çıkmanın suç sayılması ve bu konuda soruşturmaların açılması, disiplin ve para cezalarının verilmesi hem yönetimi hem de biz öğretmenleri zor durumda bırakmaktadır. Okulların kapalı olduğu dönemde herhangi bir görevimizin olmaması, görev bölgesi dışına çıkmanın suç sayılması, ama Almanya'nın diğer bölgelerindeki arkadaşlarımızın da bu konuda bizden daha hoşgörülü bir yönetim ile çalışması zaten birçok eğitim öğretim problemi yaşadığımız bu görevde psikolojimizi iyiden iyiye bozmaktadır.”

FE51: “Öğretmen olarak atandıktan sonra bu anket dışında "var mı bir sıkıntınız ihtiyacınız" gibisinden özel olarak herhangi bir ilgi alaka görmedik. Toplantılarda alışkanlık üzerine "var mı bir sorun" gibisinden klişe olmuş sorular dışında herhangi bir ilgi alaka yok. Bunu çalıştığımız yerde ki Türk topluluğu da bizzat hissettiğinden merkezin kıymetli olarak görmedikleri öğretmenleri kendileri de pek kıymetli görmüyor. Kişisel başarınızla kendi değerinizi ne kadar ortaya koyarsanız o kadar değerlisiniz toplumda. Dolayısıyla "bize imam gelsin yeter biz Türkçeyi kendimiz hallederiz" düşüncesi toplumda yaygın. Kişisel olarak belki de Fransa'da görev yerinde en rahat olan, toplumla ve Fransız makamları ile hiç sorun yaşamayan sayılı öğretmenlerdenimdir. Fakat Türkiye Cumhuriyeti görevlisini çalıştığı yerde bu kadar kimsesiz ve yalnız başına bırakılmış olması kurumsal çalışma prensiplerinin olmadığı en büyük kanıtı. Bu konuda ki eleştirilerimizi yetkili kişilere direk olarak ifade ettiğimizde ise anlayış yerine, "bizim görevimizi yapmadığımızı mı söylemek istiyorsun" gibisinden suçlayıcı tavırlara şahit oldum. Yine suçlanan biz olduk. "Kapımız her daim açık istediğiniz zaman gelebilirsiniz" dense de bir görüşme yapmak için illa bir kriz durumunun ortaya çıkması beklenmekte. Her ne kadar "Biz sizden haberdarız" dense de durum hiçte öyle değil maalesef. Örnekler çok; müşavirliğin en değerli gördüğü öğretmen aktif olarak cemaat faaliyetleri yapar, devleti maddi olarak zarara uğratar ama maalesef kendini o kadar güzel pazarlar ki

sanırsınız Avrupa'nın en iyi öğretmeni. Başka bir öğretmen gelir pkk dernekleri ile yakın faaliyet içinde olur öğretmenliği bırakır Fransa'da kalır ama muhtemelen en son müşavirliğin haberi olur. başka bir öğretmen gelir 6 ay sonra intihar eder konu "zaten psikolojik problemleri varmış" a bağlanır ki intihar olayından iki ay önce bizzat müşavir beye "yeni gelen öğretmenlerle herhangi ilgi ve alakanın olmadığını, ziyaret edilme imkanı yoksa bile en azından telefonla aranıp bizzat "Hocam nasıl gidiyor var mı bir sıkıntı ihtiyacın" demenin çok önemli olduğunu söylemiştim. Fransa da yaşayan Türk toplumunun sadece beşte biri bizim derslerimize gelmekte. yani büyük bir kitle kayıp. bunun nedenlerini ve çözüm önerilerimi rapor olarak sunsam da maalesef herhangi bir dönüt olmadı. Anladım ki görev süremi sessiz sedasız sorunsuz bir şekilde krize sebep olmadan bitirmem isteniliyor. Bunun dışında ne yaptığımın pek bir önemi yok. Burada çok güzel işlere imza atan öğretmenlere de şahit oldum. Ama başarıları tamamen bireysel. Merkezi yönetimin kendilerine çok da bir katkı sunduğunu düşünmüyorum. Bende göreve yeni başlamış bir öğretmen olarak bu güzel öğretmenleri kendime örnek almaktan başka çıkış yolu bulamadım."

AK30 : "Allaha emanet"

AE62: "Hamburg ataşeliğinde görevli memur Yaprak hanım hiçbir şey bilmiyor, yaptığı her işlemi geciktiriyor. Geçen sene AT6 belgesini doldurup Adana'ya gönderilmesini istedim. Allah'tan bir ay sonra göndermişler. bu süre zarfında sağlık sigortamızın süresi doldu. Çocuklarım hasta olmuştu doktora götüremedim. Allah'tan Türk bir doktor yardımcı oldu da muayene oldular. Eylül ayında yüksek lisans mezuniyet belgemi kadromun bulunduğu Adana'ya gönderilmesini istedim. Allah yardımcım olsun, hala Adana'dan istediğim kadro değişikliği yapılmamış. Yaprak hanım ataşeliğin hancısıdır. diğer herkes yolcu."

FK28 "Eğitim müşavirimiz kendi hemşerisi olan öğretmen arkadaşın bir gününü boşaltmak için ona ait olan okulu bizlere verdi (Bizim boş günümüz

olmamasına rağmen sınıfları birleştirin sınıf sayısı 50 kişi de olsa alacaksınız diye baskı yaptı. 200x – 201x yıllarında Lyon başkonsolosluğunda). Sonradan öğreniyoruz ki günü boşaltılan öğretmen arkadaş ek işlerde çalışıyormuş. Bu eğitim ataşemiz velilerin önünde öğretmenleri azarlıyordu.”

4.4.1. Müşavir ya da Ataşeliğin Görevini Eksik Yapmasından Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenler, görev yerine ilk geldikleri andan itibaren Müşavirlik ya da Ataşeliklerin kendilerini yalnız bıraktıklarını belirtmektedirler. Görev yapacakları bölgelerle ilgili herhangi bilgilendirme yapılmadığını, Müşavirlik ve Ataşeliklerin sadece kağıt üzerinde evrak takibinde bulduklarını, ancak derslerin iyileştirilmesi ya da eğitimde yaşanan sıkıntılar konusunda öğretmenlerin yanında olmadıklarını ifade etmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenler görev paylaşımında adaletli davranılmadığını, profesyonel bir anlayıştan uzak olarak bazen kişiye göre davranışlar sergilendiğini söylemektedirler.

AK4: “Öğretmenin içinde bulunduğu zor durumları öncesinde kolaylaştırmak adına görev öncesinde bununla ilgili hiçbir hazırlığın olmaması ataşeliğin bu konuda pasif kalması.”

AK7: “Başlangıçta yaşadığımız sorunlarla ilgili yönetimden profesyonel yardım almadık. Bize yardım edenler, bize benzer sorunları yaşamış olan daha önceki dönemlerde gelen öğretmenlerdi. Bu arkadaşlar sadece kendi inisiyatifleriyle yardımcı oldular. Öğretmenlerin sorunlarıyla ilgili sistematik bir destek ne yazık ki söz konusu değil. Okullarda her hangi bir sorun yaşadığınız durumda da ataşeliğin arkanızda olacağını, gücünü ve ağırlığını koyacağını düşünemiyorsunuz. Yalnızsınız yani.”

FE11: “Ha varlıkları ha yoklukları. Olsalar da az sorun yaşasak. Attılar bizi bir köye, kendileri yüksek maaşlarını alıp keyif çatıyorlar.”

FE12: “Öğretmenlerin buradaki görevleri, başlarına gelebilecek muhtemel aksaklıklar vs. konularda yeterince bilgilendirilmediğini düşünüyorum. Bu da bazı problemlerin önünü almayı engelliyor.”

İE5: “Müşavirlikler nitelikten ziyade niceliğe, istatistiksel verilere odaklanmış durumdadır. Meselenin özünden uzaklaşıyor.”

AK15: “Bölgemde yönetim ile ilgili bireysel bir sorun yaşamadım ancak öğretmenlerine gerekli desteği gösteren, çözümleyici ,saygı ve güven üzerine kurulu bir ortamla da karşılaşmadım.”

FE35: “Bölgemizde öğretmen olarak yalnızlaştırıldığımızı düşünüyorum. Görev sürem içinde eğitim ,öğretim sosyal ,ekonomik hiç bir konuda eğitim ataşelikleri öğretmenlerin sürekli tekrar eden hiç bir sorununa çözüm bulmuş değildir. Yurtdışı görevinde bulunan bir Din Görevlisinin değeri kadar öğretmenin sorunlarına çözüm üretebilen bir temsilcimizin olduğunu düşünmüyorum. Tüm zorluklara rağmen tek başına mücadelesini sürdürebilen arkadaşlarımız (bölgeden bölgeye değişebilir) görevlerini tamamlayarak yurtiçi görevlerine dönebiliyor yada örnekleri olduğu için ilk haftadan ya da ilk yılından yurtiçi görevine dönüşte isteyebiliyor.”

FE38: “Ataşeliğin beni denetlediğini hissetmiyorum.”

FK17: “İlgisizlik. Sorun çözmeye ilgilenmiyorlar. Yurtdışındaki sorunları ilgili yerlere iletip çare aramıyorlar ya da iletip takipçisi olmuyorlar.”

FE44: “Atanılan ilk görev yerleri ve daha sonra yer değişikliklerinin yapılmasında “kul hakkı” olduğuna inanmam.”

AK23: “Biraz daha arkamızda durabilir ve varlıklarını daha fazla hissettirebilirler. Biraz yalnız hissediyoruz burada kendimizi. Buradaki en büyük mücadele ruh halinizle yaptığınız psikolojik mücadele. Söz konusu kurumlar buna dair tedbirler alabilirler.”

AE44: “Yeni gelen öğretmenlerin ilk etapta Ataşelikleri tarafından çok iyi yönlendirilmediklerini, kendilerine yol gösterilmediğini, özellikle ev ve konaklama hususunda yardımcı olmadıkları görüşündeyim. Öğretmen kendi imkanları ile ev bulana kadar ya pansiyonlarda ya da kapısını açan başka bir öğretmen tarafından misafir edilmektedir. Ataşelikler havalimanında karşılamının ötesinde öğretmeni kendi başına bırakmaktadırlar. Bu durum ilk göreve geldiğim dönemde de mevcuttu, şu anki görevim esnasında da mevcut. Diyanet İşleri ve Din Ataşeliklerinin imamlarına gösterdiği ilgi alaka maalesef bizim kurumumuzda yok.”

SK8: “Müşavirlik bazında verilen görevleri yerine getirince ciddi sorunlar yaşanmamıştır. Fakat sunu da eklemek isterim. Sahada olan öğretmenlerdir. Öğrencileri ve velilerin sorunlarını bilen öğretmenlerdir. Gelen müşavirlerimiz bu anlamda öğretmenlerimizin çalışma bölgeleri hakkında detaylı bilgi alırsa, yapacağı projelerde de ona göre bir rota çizilir diye düşünüyorum. Çünkü bazen biz öğretmenler velilerle ve yönetimde söz sahibi kişiler arasında kalma sorunu yaşamışta oluyoruz.”

AE52: “Maalesef işi bilen Yönetici gelmediğinden günü kurtarmak stratejisi üzerine kurulmuş bir sistem olduğunu düşünüyorum. Yabancı Ülkelerin çevresi, mevzuatı, bürokrasini iyi bilmesi gerekiyor. Birlikte çalıştığı Öğretmenlerini ekip çalışması teşvik ve takip etmesi gerekir. Ekibine sahip çıkması gerekiyor.”

AK38: “ Göreve ilk başladığımızda ataşeliklerden yeterli destek alamadık.”

SK10 : “Öğretmenlerin görev dağılımının adaletli yapılmaması.”

SK9: “Farklı müşavirler ve müsteşarlarla çalıştım. Çok başarılı olanlar olduğu gibi adam kayıranı, eşit görev dağılımı yapmayı da oldu.”

4.4.2. Müşavirlik ya da Ataşeliğin Öğretmene Karşı Tutumlarından Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenler, Müşavirlik ya da Ataşeliklerin kendilerine değer vermediklerini bunu da davranışlarıyla göstermekten çekinmediklerini belirtmektedirler. Yardımcı olmaları gereken durumlarda , üzerlerine düşeni yapmadıkları gibi, bir çok sınavdan başarılı olarak bu görevi hak eden öğretmenleri basit sebeplerden dolayı Türkiye'ye göndermekle tehdit etmekte tereddüt etmemektedirler. Öğretmenler, Müşavirlik ve Ataşeliklerin onları sahiplenmeyen bir tutum sergilediklerinden dolayı kendilerini yalnız ve desteksiz hissettiklerini vurgulamaktadırlar.

AE1: *“Bizlere patron edasıyla yaklaşılması. İletişim kurma konusundaki beceriksizlikleri”*

AE3: *“Koordinatörün iletişim problemleri”*

SK2: *“Özellikle İsviçre için farklı kanton ve mesafelerde ve de 6 gün çalışıp pazarları etkinlikler yapmanın bir öğretmeni ne kadar zor duruma düşürdüğünü anlatabilme konusunda genel yaşanan zorluklar oldu.”*

AK11: *“Kesinlikle öğretmenin arkasında değiller. Hiç bir sorunumuzu çözmedikleri gibi çeşitli yollarla baskı uyguluyorlar.”*

AE11: *“201x-201x tarihleri arasında Karlsruhe eğitim ataşesi olarak çalışan devlet görevlisi yaptığı yanlış uygulamalarla öğretmenleri değersiz hissettirmiştir. Öğretmen üzerinde kurulmaya çalışan ve devlet teamüllerine uymayan bu davranışlar sebebiyle öğretmenler mutsuz ve huzursuzdur. Bu nedenle yeni gelecek olan eğitim ataşesinin veli odaklı değil devlet ve öğretmen odaklı tavır sergilemesi devletimiz için en hayırlısı olacaktır.”*

FE26: *“Müşavirlik veya ataşeliklerle yaşanacak sorunların kişilere bağlı olduğunu düşünüyorum. Ben sorun yaşamadım. Yaşamadım fakat ataşelik çalışanlarından bazılarının tavırları biz öğretmenlerce ciddiye alınsa*

sorunlar yaşanabilir. Bir çok öğretmen arkadaşımın bu konuda sarf ettiğini biliyorum.”

AE12: *“Müşavirliğe bir kere gran tuvalet gittik onda da depoyu düzenledik.”*

AE20: *“Bir dönem (şu anda Türkiye'ye gönderildi) Karlsruhe Eğitim Ataşesi, hem kişilik olarak hem de temsil bakımından Türkiye için bir utançtı. Öğretmenlerin baskı altına alınması, lüzumsuz görevler yüklenmesi gibi icraatları vardı. Çok şükür soruşturma ile görevinden alındı.”*

FK15: *“Bulduğum bölgelerde hiç bir Fransız yöneticiyle sorun yaşamazken, ataşeliikle de hiç bir sorunum olmadığı halde tek taraflı yapılan muameleyle karşılaştım. Eğitim öğretim olsun, mesleki yaşantım olsun isteklerimin hiç biri yerine getirilmedi. Hatta Türkiye'ye gönderilme sözüyle karşılaştım. Çok komik bir sözdü, vatanım benim her şeyimdir ve en önemlisi şahsımla ilgili konularda benim hiç bir bilgim olmadığı halde, başka öğretmenlerin benimle ilgili bilgilere sahip olmaları ve ataşelikten önce bu bilgileri bana nakletmeleri vb. bir çok şey.”*

AE37: *“Derneklerle öğretmenler arasında ortaya çıkan sorunlarda, genellikle derneklerin istek ve görüşlerine önem vermeleri, sorunların çözümünde öğretmenlerin yanında olmamaları”*

AE40: *“Öğretmeni sahiplenmeme, değer görmeme, bölgedeki öğrenci ve velilerin kölesi olarak görme.”*

FK22: *“Yalnızlık, yok sayılma arkanda hiç kimse yok sorunun yoksa ne ala varsa yalnızsın”*

SK3: *“Koordinatör öğretmenlerin yakışsız tavır ve uygulamaları oluyor.”*

AE56: *“Bölgemizde uzun süredir ataşe görevlendirilmediği için buradaki mahalli katip ataşeymiş gibi davranıyor öğretmenlere karşı oldukça ukala ve*

herhangi bir işini yapmak istemiyor. Müşavirliğin de buradaki sorunlarla pek ilgilendiğini düşünmüyorum. 2 kere müşavirlik tarafından toplantı düzenlendi. Kendileri ve diğer katılımcılar saatlerce konuşup öğretmenlere on on beş dakika kadar anca sorunlarını dile getirmeleri için fırsat verdiler.”

AE59: “İlk sene geldiğimizdeki ataşemiz oldukça despot ve kendisini kanunların üstünde gören bir yönetim anlayışı sergilemiştir. Bu anlayışı koordinatör öğretmenlere de aktarmıştır.”

AK42: “Bazı çalışanlar çok kaba ve çoğu ataşelik öğretmenler ve kendi çalışanları arasında bir takım ruhu yaratamıyor.”

4.4.3. Müşavir ya da Ataşelerin Eğitimci Kökenli Olmamasından Kaynaklanan Sorunlar

Araştırmaya katılan öğretmenler, bir çok bölgede görev yapan Müşavir ve Ataşenin eğitimci kökenli olmadığını ifade etmektedirler. Özellikle Ataşeliklerin olduğu başkonsolosluklarda görevli ataşe olmadığı için Dış İşleri Personeli olan Konsolosların eğitim ataşeliğine vekalet ettiğini belirtmektedir. Bu durum, öğretmenleri mesleğin içinden olmayan amirlerle baş başa bırakmaktadır. Konsoloslar sadece genel prosedürleri takip etmekte, meslekle ilgili olan problemlerde alana uzak olduklarından öğretmene destek vermemekle birlikte çoğunlukla ilgisiz ve olumsuz tavırlar içerisine girmektedirler. Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AK8: “Akademisyen yöneticilerin iyi niyetli olduğunu düşünüyorum. Akademik geçmişi olmayanların yöneticiliklerinde sorun yaşıyor. Bakış açıları çok farklı. Yapıcı ve insancıl değil, tamamen otorite odaklı davranıyorlar. Müşavir ve Ataşelerin yanında, Başkonsolosların da tutumları da önemli. Öğretmen düşmanı tutumlar hangi öğretmeni motive eder ki... Benim bireysel olarak yaşadığım bir problem olmadı.”

AE36: “Görev yaptığım bölgede, eğitim ataşesi yok. Vekalet yoluyla eğitimle ilgilenen konsolosluklar var. Dolayısıyla eğitim işi, vekalet edilenler tarafından bir külfet veya angarya olarak algılanabiliyor. Bu durum, eğitim adına yapılabileceklerin, hem öğretmen hem de konsolosluk adına asgari düzeye inmesine yol açıyor.”

AK25: “2 yıl ataşesi olmayan bir bölgede çalıştım. Eğitim geçmişi olmayan yöneticiler, sürece uzaktan ve istatistiki açıdan bakıyor. Sahada yaşanan problemlerle çok ilgili değiller.”

4.4.4. Müşavir ya da Ataşenin Vekaleten Olmasından Kaynaklanan Sorunlar

Araştırmaya Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’den katılan öğretmenler birçok ataşenin vekaleten görev yapıp kısa süre sonra geri döndüğünü söylemektedir. Bu nedenle eğitim öğretimle ilgili başlatılan projeler ya da uzun vadeli planlar yarım kalmakta, kalıcı çözümler getirilememektedir. Ataşeler görev yaptıkları bölgelerdeki sorumlu oldukları öğretmenleri bir kere bile görüp konuşmadan görev süreleri sona ermektedir.

FE3: “Görev bölgemizde yönetici olarak ataşenin bulunmaması, bizi tanıyan, halden anlayan birinin olmaması bir eksiklik olarak söylenebilir.”

AK5: “Üç farklı ateşe ile çalışmak zor geldi. Uzun süreli görevli olurlarsa daha kalıcı çalışmalar sağlanabilir.”

İK3: “Müşavirlik olarak uzun süreli ve yetki sahibi bir müşavirimizin olmaması, mevkiinin vekillerle idare edilmesi ve her dönem birinin gelip gitmesi ya da müşavirliği öğretmenlerden birinin vekalet etmesi tam bir hayal kırıklığı idi. Bu durum ciddi boşluklara sebep olmuş 30 belki de 40 yıllık sürecin hala profesyonelleşememesine sebep olmuştur. Geçici çözümler ve geçici kişiler sürekli yeni isteklerde bulunmuş eğitimin kalitesi dikkate alınmamıştır. Bizler de verimli olarak çalışamadık kanaatimce.”

SE1: “Müşavirler kısa süreliğine gelip işi öğrenmeden geri dönüyorlar.”

AK30: “Ataşemizin olmaması başlı başına bir sorundur.”

AK34: “Bölgemizde Eğitim Ataşemiz olmadığından ve ataşelik işlemleriyle ilgili muhatap olduğumuz kişiler çok sık değiştiğinden işleyiş ve iletişim sorunları çok sık yaşandı. Ayrıca öğretmenlerin hak ettiği ilgi ve saygıyı çok fazla görememekteyiz. Yapılacak işler ve iş bölümü konularında ise eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri göz ardı edilmektedir.”

AK38: “Bölgemizde ataşe olmaması en büyük sorun bence. İdari işler yürüyor ama doğal olarak ‘eğitim’ konusunda yetersiz kalınıyor.”

AE63: “Bölgemizde eğitim ataşesi bulunmadığından öğretmenler mesleki vicdanlarıyla baş başa kalmakta, gereken verim elde edilememekte.”

4.4.5. İzin Süresinden Kaynaklanan Sorunlar

Avrupa’da görev yapan öğretmenler yurt dışında geçici süreli görevli personel statüsünde çalıştıklarından senelik otuz gün izin süreleri vardır. Okul tatil olduğu iki aylık yaz süresinde ve ara tatillerde görevleri olmasa da bu süreyi aşamadıkları için Avrupa içinde seyahat edebilmelerine rağmen Türkiye’ye gidememektedirler. Bu durum aile özlemi çekmelerine sebep olmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler, Müşavirlik ve Ataşeliklerin eğitimle ilgili diğer konulara gerekli hassasiyeti göstermedikleri halde izin konusunda takipçi olmalarının gereksiz bir kısıtlama olduğunu dile getirmektedirler. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AE13: “Yurt dışında öğretmen olmamıza karşın 30 günlük izin hakkımız var. Okulların tatil olduğu dönemde bir görevimiz olmadığı halde mevzuata göre evimizde oturmamız gerekiyor, bu süreyi aşanlar hakkında soruşturma açılıyor, disiplin cezası veriliyor ve zar zor geçindiğimiz ayılığımız kesiliyor.”

AE21: “Bizzat kendim herhangi bir sorun yaşamadım. Ancak yaşayan birçok öğretmen var. Özellikle izinler konusunda çok büyük sorunlar yaşanmaktadır. Bazı öğretmenler ceza hatta yurt dışı ücretlerinin kesilmesine kadar cezalar alabilmektedirler.”

AK16: “İzin konusunda daha esneklik olmalı; eğitim öğretim dönemi dışında yaz tatilleri izin olarak kullanılabilirmeli. Otuz gün izin yeterli değil.”

AE37: “Yurtiçinde izin kullanılması süresinin aşımında uygulanan maaş kesme cezasının bazı öğretmenlere uygulanmaması, ayrıcalıklı davranılması.”

AK37: “İzin almada yaşanan zorluklar.”

AK11: “İzin konusunda çok sıkıntı yaşıyorum. Burada tatil çok ama ülkemize gitmemize izin yok.”

FK11: “Türkiye’de geçirmek üzere verilen yıllık iznin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ülkeme dilediğim zaman gidebilmek isterim. Burada çok tatil var bu tatilleri ülkemde geçirmek isterdim.”

FE31: “En büyük sorunlardan biri; yurt dışında görevlendirilen öğretmenlere personel muamelesi yapılmasıdır. Oysa biz öğretmen olarak görevlendiriliyoruz. Alman öğretmenlerin sahip oldukları tatil haklarına bizim de sahip olmamız gerekiyor, zira kasabadan kasabaya, okuldan okula, okulun içinde sınıftan sınıfa gitmek suretiyle biz onlardan çok daha fazla emek, gayret ve özveride bulunuyoruz. Anma, kutlama programları, veli toplantıları düzenliyoruz. Ama personel ya da memur kategorisine konularak yıllık 30 gün izin veriliyor. Bu da sıla hasreti çekmemize sebep oluyor. Bu da çalışma azmimizi ve şevkimiz olumsuz olarak etkiliyor.”

4.5. ÖĞRETMENLERİN İFADE ETTİKLERİ DİĞER SORUNLAR

Yurt dışında görev yapan öğretmenlerin sorunlarıyla ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapların dışında, öğretmenlerin bunlara ilaveten yaşamış olduğu diğer sorunlar aşağıdaki başlıklar altında kısaca özetlenebilir:

- Hizmet içi eğitim eksikliği
- Eşlerin çalışmaması
- Ders saatleri dağılımındaki adaletsizlik
- Öğretmen seçiminde hassas olunmaması
- Toplum nezdinde öğretmenlerin itibar eksikliği
- Kırtasiye Masrafları
- Kira yardımı veya lojman sağlanması
- İlk gelişte konaklama
- Ehliyetin geçerli olmaması
- Koordinatör öğretmen ve İkinci kez göreve gelen öğretmenlerin olumsuz davranışları
- Dil eğitimi masrafı
- Yolluğun geç verilmesi

Bu konulara ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

FE18: *“Hizmetçi uzaktan eğitimin olmaması.”*

FE30: *“Eşleri de öğretmen olanlar için bir formül düşünülmeli.”*

AE43: *“Çalıştığımız bölgedeki iş yoğunluğu ile diğer bölgelerdeki dengesizlik. Ben haftada 20-22 saat derse girerken başka yerde bu 7-10 saatle sınırlı. Ayrıca izinler konusundaki farklı tutumlar diğer bir sorun.”*

FK10: *“Öğretmenlerimiz her ne kadar seçilerek gönderilmiş olsa da işlerine özenle sarılmamaktadır. Öğretmen seçimi yapan ekibin daha özenli ve hassas*

davranması, gerekirse uyum seminerinde öğretmenlerin içerisine karışarak sivil polis misali uyum problemi yaşayacak öğretmenleri önceden tespit etmesi devletimiz için önemlidir. Zira buraya gönderilen öğretmenler devlet için fazladan gider demektir. Bu sebeple buraya gelen öğretmenlerden azami ölçüde yararlanmak gerekmektedir.”

FK7: *“Maalesef öğretmenin burada hiç bir itibarı bulunmuyor.”*

AK13: *“Yalnızlık en büyük problem. En önemlisi ise, hizmet ettiğiniz toplumdaki itibar eksikliğiniz ve gereken saygıyı görememeniz.”*

FE24: *“Burada hepsi değil ama bir çok öğretmenin ve bazı imamların aşağılık kompleksi ile buraya geldiklerini gördüm. Tabiri caiz ise karganın bülbül olmaya çalışması gibi ya da tam tersi. Nedense asil bir milletin ferdi olduğunu unutup, kendilerini beğendirmek için özel çaba gösteren insanları gördüm.”*

FE32: *“Öğrenci kitapları seviye ve gruplara göre yeniden yazılmalı, materyal desteği ve kırtasiye masrafları karşılanmalı. Ayrıca imamlara sağlanan kira yardımı ya da lojman aynı maaşı alan öğretmenlere de verilmelidir.”*

FK15: *“Yurt dışı görevi başlangıcında doğrudan yerel derneklere ‘teslim edilişimiz’, kendi halledebileceğimiz ev, araba, eşya gibi bazı ihtiyaçlarımız için gereksiz yere profesyonel çerçevemiz dışında kalan kişilere bağlı olmaya sürüklenmemiz, muhataplarımızla yetki ve sorumluluk sınırlarının olmayışı.”*

AK24: *“Geldiğimizde havaalanından alınma, barınma sorunu fazlaca yaşamaktayız. Bu sorun çözülene kadar bir misafirhane, otel ataşelik tarafından ayarlanabilir. Bizi hiç tanımadığımız kişilere gönderip, onlarda misafir kalıyoruz.”*

AE36: *“Ehliyet sorunu: Araç kullanma zorunluluğunun olduğu görev bölgesinde, AB standardında bir ehliyet alma zorunluluğunun olması maddi*

ve manevi açıdan bir külfet oldu. 20 yıllık ehliyet sahibi olmama rağmen, iki ayımı ve neredeyse bir maaşımı ehliyete verdim. Konut bulma başka önemli bir zorluk. Zira ikinci yılımda bir eve yerleşebildim.”

AE59: “Koordinatör öğretmenler ve özellikle ikinci görevini çalışan bir kaç Almanca öğretmeni arkadaşın eziyeti görevin en zor tarafıydı.”

AK6: “ İzin suresi artırılabilir.”

FE24: “Diğer bir sorun da İmamlar. Normalde birlikte arkadaşça işbirliği içinde çalışmamız beklenir ancak bu adamların her istekleri dernek tarafından hemen karşılandığı, kiralarından vergilerine kadar bir çok masraflarını dernek ödediği için son derece şımarık hareket ediyorlar. Öğretmenlerin patronuymuş, amiriymiş gibi hareket ediyorlar. Yerine göre öğretmene tepeden bakıyor, aşağılamaya çalışıyor. Dernekteki bir araç gereci kullanmak istesen imamdan izin alman gerekiyor. Vatandaşın ilgisi azıcık olsun öğretmene yöneldi mi türlü türlü şebeklik yapıyorlar ki vergileri ve kiraları zorla din işleri ataşeliğince derneklere yapılan baskı ile ödettiriliyor. Bu da devletin hizmet için gönderdiği din adamlarının vatandaşlara ne denli zulüm ettiğinin bir örneği. Vatandaş imamların bu giderlerini ödemek istemiyor. Sizin maaşınız var. Maaş burada size kendi giderlerinizi karşılamamız için veriliyor diye itiraz ediyor. Ataşeler vatandaşları imamı çekmekle tehdit ediyor ve vatandaş kuzu kuzu imamların vergisini kirasını ödüyor. Ve bunu bir şekilde kendilerine göre helalleştiriyor.”

AE2: “23 nisan vb. gösteriler için bulunduğum bölgede okul salonu talep ettiğimizde bazı şartlar karşılığında verilebileceğini bildirdi belediye görevlileri. Her iki ülke bayraklarının olmaması, İstiklal Marşının okutulmaması, konsolosun çağrılmaması gibi. Milliyetçiliğin önüne geçmek olarak bunları talep ettiklerini bildirdiler ve salon sağlamada kolaylık sağlanmadı. Bu hususta belediye başkan yardımcısı ile görüştüğümde sanki olaydan haberleri yokmuşçasına bir tavır sergilendi ve sonraki sene için

yardım edeceklerini bildirdiler ama bu şartlar sunulmasa da değişen bir şey olmadı.”

SK5: “İsviçre’de bazı kantonlar Almanca yeterlilik isterken bazı bölgeler istemiyor, o nedenle kurslar için çok fazla para harcaması gerekirken bir grubun diğer grup hiçbir şekilde harcamıyor, üstelik süre sınırlı olduğu için yaşanan streste var. Bu ücret için biraz öğretmenlere yardım edilmeli.”

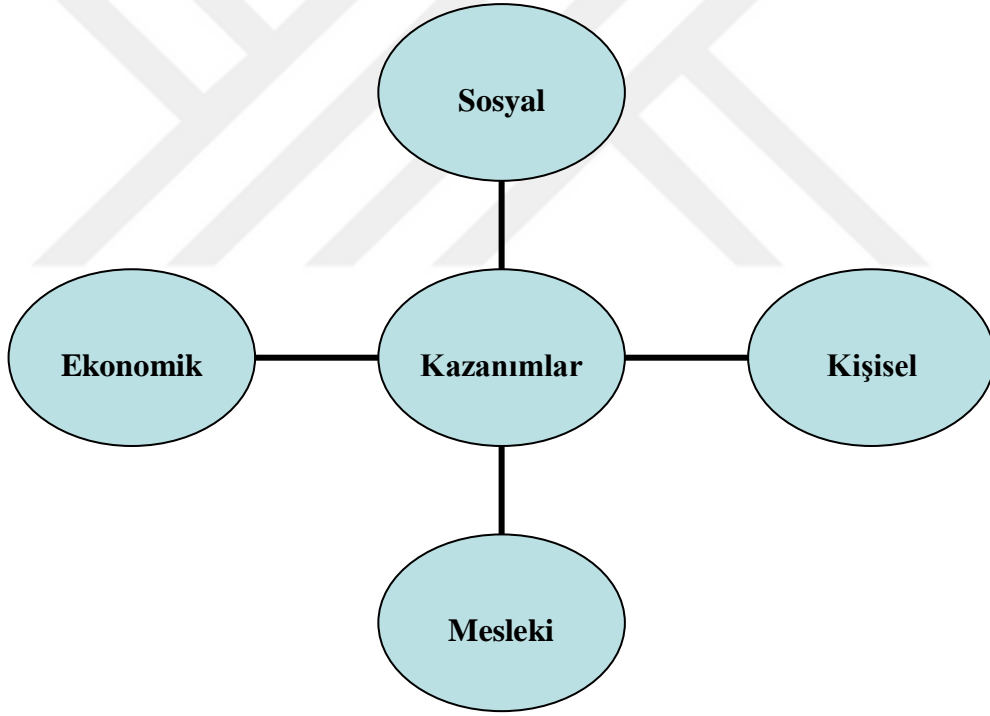
SE5: “İlk başta ev bulma sorunu ve yolluk verilmeden hareket ettirilmemiz.”

FK27: “Yurtdışı göreve geleceğim için uzun bir süre boyunca birikim yapmak durumunda kaldım. Geldiğim zaman ise görev mahallim dışında bir yerleşim yerine daha görevlendirildiğim için hemen araç almak zorunda kaldım, çünkü o bölgeye başka türlü ulaşmak mümkün değildi. Ev ve araç konusu ciddi bir birikim gerektiriyordu. Araç bulma konusunda ciddi sorunlar yaşadım. Bölge halkından yaptığım alışveriş sonucu edindiğim araç arızalı çıktı. Aracım sürekli problem çıkardı ve tamiratlar için çok masrafa girdim. En sonunda aracın motoru tümünden bozuldu ve araç çöpe gitti. Yeni araç bulma konusunda yine büyük sıkıntılar söz konusu oldu. Sağlık konusunda da birçok sorunla karşılaştım. Yurtdışı görevde sağlık sigortamız olmadığı için harcamaları peşin yapmakta ve daha sonra Türkiye'deki özlük birimlerimizden iade talep etmekteyiz. Bunun da ötesinde, burada yaşadığım bir hastalığı hiçbir şekilde teşhis ettiremediğim için tedavi için Türkiye'ye gitmek zorunda kaldım. Yıllık iznimin önemli bir kısmını tedavi için Türkiye'ye giderek kullandım. Bu gidiş ve gelişler için uçak biletleri ve tedavi masrafları beni çok zorladı. İzin sürem kısıtlı olduğu için tahlil, tetkik ve ameliyatlarımı özel hastanede yaptırmak zorundaydım. Ayrıca görevlendirildiğim ülkenin dilini bilmediğim için dil öğrenebilmek adına üniversitenin dil okuluna kayıt yaptırdım. Bu da ekonomik açıdan beni zorladı çünkü hem okul ücreti, hem de 50 km'lik yola her gün geliş gidiş masrafları ciddi bir yekün tuttu.”

4.6. ÖĞRETMENLERİN YURT DIŞI GÖREVİ BOYUNCA ELDE ETTİĞİ KAZANIMLARA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin yurt dışı göreviyle elde ettikleri kazanımları belirlemeye yönelik olarak “Yurt dışı görevinin size kazandırdıklarının (mesleki, sosyal, ekonomik, kişisel gelişim vb...) neler olduğunu düşünüyorsunuz? Lütfen yazınız.” sorusu öğretmenlere sorulmuştur. Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre’de görev yapan öğretmenlerden, araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar doğrultusunda, elde edilen kazanımlar aşağıda şekil 5’te gösterilmiştir.

Şekil 5. Katılımcıların Kazanımlarına İlişkin Bulgular

Şekil 5’te gösterildiği gibi öğretmenlerin yurt dışı göreviyle elde ettiği kazanımlar mesleki, sosyal, kişisel ve ekonomik olmak üzere dört ana başlık altında toplanmıştır.

Genel kazanımlara dair bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki şekildedir:

AE16: “Kazandırdıklarını anlatmaya kalksam gerçekten sayfalarca sürebilir. Bazen şikayet edip pişman olsam da genel anlamda bana kattıkları açısından bu görevde bulunduğum için mutluym. Türkiye'ye döndüğümde buradaki okullarda gördüğüm uygulamaları imkanlar dahilinde uygulamayı çok istiyorum.”

AK1: “Yeni bir dil öğrendim. Avrupa'da yaşama tecrübem oldu. Avrupa ülkelerini seyahat etme fırsatı yakaladım. Almanya'nın eğitim anlayışı, okul sistemi ve öğretmen performansı ile ilgili önemli tecrübeler kazandım. Farklı sınıf ve seviyelerdeki öğrencilere ders anlatma stratejilerini öğrendim. 23 Nisan programlarıyla ders dışı etkinlik hazırlamada tecrübe edindim.”

AE2: “Mesleki olarak Türkçe ve Türk kültürü öğretmeni olarak farklı bir deneyim oldu, branş öğretmeni olarak belirli gün ve haftalarda bu kadar aktif ve yaratıcı olmazken, bu görev sayesinde bunu deneyimlemiş oldum. Yurtdışında yaşayan vatandaşların ve çocuklarının nasıl bir psikolojide yetiştiklerini görme fırsatım oldu. Sosyolojik açıdan yakından gözlemleme fırsatım oldu. Yabancı bir ülkede önyargılara rağmen sosyal bir çevre edinme çabasında bulunmak ve her şeye rağmen mesleği seçmek adına sebepler yaratmak kişisel gelişimim yönünden bana pozitif bir yan kattı.”

FE6: “Mesleki olarak iki ülkenin müfredatını ve programını tanıma, karşılaştırma şansım oldu. Çalışma şartları, disiplin vs. konularda farklı bakış açıları kazandım. Ekonomik olarak, görev sürem boyunca, daha makul şartlarda yaşayabiliyorum.”

AK17: “Her yönden gelişimime katkı sağlayan kimi zaman meşakkat kimi zaman da çok zevkli zamanlar yaşadığım bir görev olmuştur. Harika insanlar tanıdım, yepyeni bilmediğim bir sistemde yetişen öğrencilere kendimi kabul ettirip sevdirebildim, ileri seviyede olmasa da yeni bir dil öğrendim, başka şehirler başka ülkeler görmüş oldum, farklı kültürler tanıdım. Buradaki Türk toplumunu yakından tanıma fırsatı buldum. Ne olursa olsun iyi ki buradayım

diyebilirim. Döndüğümde de burada öğrendiğim tüm mesleki becerileri Türkiye'deki sınıflarımda uygulama umuduyla...”

AK25: “Öğretmenlik bilgisi açısından çok geliştirici. Çok fazla değişkeni olan eğitim öğretim ortamlarında deneyim kazanıyoruz. Empati ve sabrı geliştiriyor. Başka bir okul sistemine dair bilgi edinmek kendi ülkemizin eğitim sistemiyle karşılaştırma yapmak, eksikliklerimizi belirlemek ve yanlış uygulamaları değiştirebilmek için ufukumuzu açıyor. Sosyal anlamda kendinizinkinden çok farklı bir kültürle etkileşime girmek, yeni bir kültür tanımak insanı kültürel anlamda zenginleştiriyor. Kişisel anlamda da zor şartlarla baş edebilme becerinizi geliştiriyor. Ayrıca birçok yeni yer görebilme fırsatı sağlıyor.”

SK8: “Mesleki anlamda yaratıcılık yönümün geliştiğini söyleyebilirim. Organizasyonları düzenlerken velilerin motivasyonun artırarak güzel ve başarılı programlar hazırlamak, pozitif felsefe yaklaşımı ile bir çok sorunu çözüme yeteneğimin farkına varma diyebilirim. Ekonomik anlamda da istediğim gereksinimlerimi alma açısından faydalı oldu. Kişisel gelişimim açısından ise burada ki eğitim sistemini gözlemleme, farklı kültürleri tanıma ve anlama, farklı coğrafyaları gezip, o yerlerin tarihi, mimarisi , müziği, yemeği, insanların yaşam şekilleri, eğlence kültürleri, resmi ve dini bayramlarını gözlemleme vs. sayılabilir, Ayrıca bulunduğunuz ülkenin dilini pekiştirmede ve geliştirmede yardımcı oluyor. Ülkenin yönetim şekli, insanların çalışma tempolarını, düzen ve kurallara uygun yaşam biçimlerini gözlemlerken, o sistem içinde siz de düzene ve kurala uyma alışkanlığınız geliyor. Herkesin ilgi alanına göre değişmekle birlikte bulunduğunuz ülkede var olan seminerlere ve kurslara katılarak kişisel gelişiminize faydası olmaktadır. İlgi alanım iletişim dilini doğru ve güzel kullanma, pozitif felsefe, insanların sorunlar karşısında çözüm yollarını bulma, bioresonans, çözüm odaklı kurslar, etkili iletişim dili, meditasyon vs. genelde psikoloji ağırlıklı konular ilgi alanıma girmektedir. Bu anlamda öğrendiğim kazanımları uygulama açısından bana faydası olmuştur.”

FE7: “Kendimi yeni doğmuş, her şeyi merak eden bir çocuk gibi hissetmeme neden oldu. Keşfetme, öğrenme isteğim kamçlandı. Yeni yerler görmemi, farklı kültürlerin içinde olmamı sağladı. Tüm Avrupa'yı gezme fırsatı yakaladım. Hayata bakış açımı pekiştirecek deneyimler yaşattı. Tüm bu fırsatları Türkiye'deki maddi olanaklarla yapma imkanı asla yakalayamazdım. Ayrıca buradaki çocuklara öğretmenlik yapmak, onlar için bir şeyler yapabilmek, onlarla beraber olmak, bir öğretmen olarak kendimi sorgulama ve deneyim kazanma imkanı sağladı.”

AE6: “Mesleki olarak Alman eğitim sistemi ile kendi eğitim sistemimizi karşılaştırma fırsatı gördük. Alman eğitim sisteminde olumlu olarak gördüğümüz noktaları ülkemizde uygulamanın faydalı olacağını düşünüyorum. Ayrıca okul ortamını ,öğretmen -öğrenci ilişkileri ve idare-öğretmen ilişkilerini yerinde gözleme fırsatı olmuştur. İngilizcenin yanında Almanca ve Fransızca kurslarına gidip bu dilleri öğrenmemizin kişisel gelişim açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Son olarak görev sırasında tatillerde Avrupa'yı gezme fırsatı olmuştur ve bunun sonucunda ülkeleri ve kültürlerini gözlemlemek bize eşsiz bir deneyim fırsatı sunmuştur.”

AK11: “Yeni bir dil kazandırdı. Kültürel olarak ufukum açıldı. Mesleki yönden okul sistemlerini incelememe olanak sağladı.”

AE17: “Mesleki yönden, hiç tecrübe etmediğim yaş gruplarını tecrübe etmiş oldum, bu işin güzel yanı. Kötü yanı, burada akademik bir tatmin beklemek güç. Sosyal yönden, Almanya kozmopolit bir ülke ve her kültürden her milletten gelmiş insanlar ile diyalog kurarak o kültürleri tanımak güzel oldu. Diğer kültürleri tanırken kendi kültürünü de aslında biraz daha derinlemesine tanımış oluyor insan. Dolayısıyla diğer milletleri tanırken kendimi de biraz daha Türk olmuş hissediyorum. Ekonomik yönden, çift maaş alıyor olmak eğer birikim yapabiliyorsanız güzeli birikim yapmayan kişiye tek maaş da aynı on maaş da. Kişisel gelişim yönünden, ekstra bir dil daha öğrenmiş oldum ve Türkiye'de çalışmakta iken hayalini bile kurmadığım hatta adını

varlığını bile bilmediğim yerleri gezmiş görmüş öğrenmiş oldum. Gelmeden önceki ben ile geldikten sonraki ben çok farklı diyebilirim. Teşekkürler.”

AK12: “Mesleki olarak öğrencilere olan tahammül konusunda inanılmaz katkıları olduğunu düşünüyorum. Sosyal olarak, Alman okullarıyla ve öğretmenleriyle iletişimde olmak ve onların desteğini görmek iyi hissettiriyor. Ayrıca okul dışında, ev çevresinde de insanların birçok olumlu özellikleri, doğanın güzelliği, yaşamın yavaşlığı daha rahat bir hayat sürmemi sağlıyor. Kişisel olarak da özellikle dil öğrenme konusunda daha gayretli olmamı sağlıyor yurtdışı görevi.”

FK11: “Farklı bir dil ve kültürü öğrenmem konusunda bana sağladığı fırsat paha biçilmez. Okul sistemlerini içerden gözleyerek öğrenmiş oldum. Farklı kültürlerle, sistemlerle karşılaşmanın her zaman geliştirici olduğunu düşünüyorum.”

FK12: “Yurtdışında öğretmenlik yapmanın sabır, dirayet ve çok özveri istediğini anladım. Farklı bir kültür ve eğitim çevresinde bulunmanın olumlu taraflarını düşünerek ülkeme döndüğümde bu olumlu farklılardan faydalanabileceğimi ve uygulayabileceğimi, okullardaki işleyiş sistematığı ve öğretmenlerin derse hazırlanış ve sunumlarının farklılığı ,sorumluluklarının çok geniş kapsamlı oluşu ve uygulamaları, okullardaki öğrencilerin sosyalleşmesi için yapılan resmi prosedürsüz çalışmalar (sene başında yapılan planlama yeterli oluyor), daha birçok olumlu şey eğitimci olarak dikkatimi çekti ve kişisel gelişimime ve öğretmenlik anlayışıma katma değer sağladı. Küçük yerleşim bölgelerinde bile çok sayıda etkinlik ve kültürel , sportif alanların olması, Avrupa ülkelerini ve yaşadığımız bölgenin tarihi, sosyal ve kültürel şehir ve değerlerini gezme inceleme imkanının olması, 2000 tl ile Türkiye’de geçinmenin çok zor olmasının karşısında 1975 euro ile kendi bölgemde gayet rahat ve ekonomik kaygı duymadan yaşama imkanının olması....vb.”

FK13: “Fransız eğitim sistemini yakından tanımamı ve kendi eğitim sistemime ekledim. Ekonomik olarak güçlenebildim. Kızıma yeterince gelişimine yardımcı olabildim. Fransız eserlerini kendi dillerinde okuyabildim ve Fransızcamı geliştirdim. Tarihi ve doğa gezileriyle Fransız güzelliklerini görmemi sağladı. Farklı bir gözlükten olaylara bakmamı sağladı.”

AE32: “Her yönden bana katkısı olduğunu ve çok büyük bir imkan fırsat olduğunu düşünüyorum. Avrupa’da yaşamak, farklı bir kültürle iç içe olmak, Avrupa’daki ülkeleri rahatça ve kolayca gezebilmek, farklı sınıf ortamı, dil öğrenmek müthiş bir fırsat.”

FK27: “Yurtdışı görevi gerek mesleki, gerek sosyal ve kültürel, gerekse kişisel gelişim bakımından kişiye çok büyük katkıları olan bir tecrübedir. Avrupa’yı ve Avrupa insanını tanımak, Avrupa’daki yaşam standartlarını yaşayarak görmek, eğitim sistemini yakından gözlemek büyük bir kazanımdır. Şartlar ne kadar ağır olsa da yeni bir dili yerinde öğrenebilmek iyi bir fırsattır. Az da olsa ekonomik yönden artışı vardır. Ayrıca benim için akademik araştırmalarımı yürütebileceğim bir fırsat olmuştur.”

AK29: “Yeni bir dil öğrenmek, farklı insanlarla iletişime geçmek en büyük kazancım oldu. Okullardaki öğretmenlerle farklı teknik ve metotlar üzerinde konuşup bilgi paylaşımında bulunmak mesleki açıdan yeni bakış açıları geliştirmemi sağladı. Ekonomik olarak bana hiç katkısı olmadı diyebilirim ama yurt dışı deneyimi benim ve çocuklarımda yeni bir kapı açtı”.

AK35: “Yurt dışı görev ufkumu geliştirdi. Alman meslektaşlarımda planlı programlı öğrenci merkezli, öğrencilerin araştırmaya yönlendirildiği sunum etkinlikleri, bireye saygı ve onların özgüven kazanmalarına yönelik öğretim yöntemleri ve veli görüşmelerindeki ciddi sistematik çalışma örnek alınmaya değer. Maddi katkısı çok oldu. Türkiye’de ev alabildik. Çocuklarımızın da ufku gelişti. Aldıkları motivasyonla Türkiye’de yüksek öğrenimlerini başarıyla bitirip yüksek lisans ve doktora aşamasına dahi gelebildiler.

Katıldığım seminer ,kurs ve etkinliklerden memnun kaldım. Almancanın dışında da dil öğrenmeye başlayabildiğimi, öğrenmeye meraklı olanlar için her türlü olanak olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim.”

AE66: *“Bildiğiniz dili geliştiriyorsunuz. Ya da yeni bir dil öğrenebiliyorsunuz. Tatillerde farklı ülkeleri ziyaret etme imkanınız oluyor. Yani 2 haftalık bir gezi sizin okuduğunuz 30 kitap deneyimini veriyor. Ekonomik olarak katkısı oldu ama gezmeyi ve yemeyi sevdiğim için çok abartılı bir birikimim olmadı. Bulduğumuz ülkenin eğitim sistemini yakından tanıyoruz. Onları tanıdıkça kendimizi daha iyi tanıyoruz. Kendi branşınızda özellikle dil öğretimi ve öğrenim ininde deneyim sahibi oluyorsunuz.”*

4.6.1. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Mesleki Kazanımlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin neredeyse hepsinin ortak görüşü mesleki anlamda bu görevin kendilerine çok fazla katkısı olduğudur. Öğretmenlerin yurt dışı göreviyle elde ettikleri mesleki kazanımlar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

- Görev yapılan ülkenin eğitim anlayışı, okul sistemi ve öğretmen performansı ile ilgili tecrübe edinme imkanı
- Görev yapılan ülkeyle Türkiye’yi eğitimsel açıdan kıyaslama imkanı
- Farklı yaş grupları ve farklı seviyelerle çalışma tecrübesi
- Birleştirilmiş sınıf öğretmenliği tecrübesi
- Ders dışı etkinlik tecrübesi
- Farklı yöntem ve teknik gelişimi
- İki dilli, iki kültürlü çocuklarla eğitim tecrübesi
- Mesleki açıdan yeni vizyon kazanma

Bu konuyla ilgili bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AK8: “Mesleki olarak Alman meslektaşlarımı okullarında, çalışmalarında izlemek, sistemlerini öğrenmek, saygınlıklarının sistemin bir getirisi olduğunu görmek çok güzel. Türkiye ile Almanya eğitim sisteminde okul müdürü, müdür yardımcısı, öğretmenler, veliler, öğrenciler ve diğer personellerin rolleri, sorumlulukları, görevleri konularındaki düzenin arasında dağlar kadar fark olduğunu görmek benim için acı verici olsa da -öğrendiklerimizi Türkiye’de de yapabiliriz belki - umudu motivasyon sağlamıyor değil.”

FE24: “Fransa’daki eğitim sistemi ile Türkiye’yi kıyaslama imkanı buluyor insan. Biz neyi iyi neyi kötü yapıyoruz bunu görüyoruz. Mesela disiplin/ödül ve ceza/yaratıcı-üretken eğitim anlayışı gibi konularda bir fikrimiz oldu. Aslında biz Türklerin insan olarak Fransızlardan geri olmadığını hatta bir çok konuda onlardan daha iyi olduğumuzu, küçük ama önemli ayrıntıların bizi bazen olumlu bazen de olumsuz yönde farklılaştırdığını gördüm.”

AE20: “Burada Alman eğitim sistemi , öğretmenlerin formasyon durumu, okullardaki disiplinin (illa da maddi ceza olmadan) güzel uygulanması, okullarda öğretmenlere sunulan imkanlar, öğretmenlerin karar almada sahip oldukları (yeterince geniş) yetki gibi hususlar hakkında gözlemim oldu. Bunlara bakınca Türkiye’de bazı okullarda "okulculuk" oynanıyor gibi bir düşünceye sahibim. Türkiye’de öğretmenlerin kişisel, akademik veya mesleki gelişiminin hem bakanlık açısından hem de bu meslek çevresinde pek de önemsendiğini zannetmiyorum.”

FE44: “Burada ki Fransız öğretmenlerin işlerini ne kadar da profesyonelce yaptıklarına şahit oldum. 11 yıllık öğretmenim fakat buradaki öğretmenlerden ve okul yönetiminden öğretmenliği yeniden öğreniyorum desem yalan olmaz. Bugün Fransa dünyanın sayılı devletlerinden birisi ise bunun tesadüf olmadığını her şeyden önce işini çok iyi yapan öğretmenlerin bunda çok büyük katkısının olduğunu düşünmekteyim.”

AK7: “Başka bir eğitim ortamında, çok farklı bir eğitim anlayışı, sınıf düzeni içinde buldum kendimi. Bu sınıf düzeninden, eğitime bakıştan bir şeyler götürebilmeli umuyorum ülkeme.”

AE4: “Olumlu yönde katkıları oluyor. Farklı bir kültürde yetişen öğrencilerimizi tanıma fırsatı vermiştir.”

FE10: “Mesleki açıdan farklı düzeydeki çocuklarla aynı sınıfta ders yapmanın nasıl olduğunu öğrendim ve kültürlerini öğretmenin tadına vardım.”

İK2: “Çok farklı bir eğitim sistemini tanıyorum. İngiliz okullarında ders işlenişini, müfredatlarını, sınav sistemlerini ,kaynak ve materyal kullanım ve hazırlama süreçlerini tanıyorum. Çok dilli ve çok kültürlü bir toplum hayatını deneyimleme şansım oluyor. Bu kadar farklı profilde öğrenci ile çalışarak mesleki anlamda çok fazla tecrübe kazandığımı düşünüyorum. Farklı bir eğitim sisteminde çalışarak ufkumu ve kendimi geliştirme şansına sahip oluyorum. Türkiye'ye döndüğümde bu tecrübe ile daha faydalı olacağımı düşünüyorum. Yeni şeyler öğrenme ,hobilerinizi geliştirme anlamında çok seçenekli bir şehirde görev yapıyorum. Bu anlamda da faydalı olduğumu düşünüyorum.”

FE27: “Yurt dışı eğitimin bana kazandırdığı en iyi şey; Avrupalı bir öğretmenin sınıfta nasıl ders anlattığı ilköğretim müfredatlarında hangi konuları öğrettikleri. Okulların fiziki durumları ve de öğretmen veli ve öğrenci ilişkileri konusunda bir çok bilgi sahibi olma fırsatı verdi.”

İE2: “Farklı bir eğitim sistemini kavırıyorsunuz ve kendi ülkemizdeki sistemle karşılaştırmalar yapıp en uygun metodu kendinizce geliştirebiliyorsunuz. Maddi kazanç sağlıyor. Kişisel gelişime büyük katkısı oluyor dil becerisi açısından.”

AK23: “Öğrencilerim konusunda burada daha sevecen ve sabırlı bir öğretmene dönüştüm. Konuşarak (diyalogla) pek çok sorunun üstesinden gelinebileceğini daha fazla deneyimledim. Belki Türkiye’de 10 sene içinde yapabileceklerimi burada yaklaşık 3 yıl gibi kısa bir sürede yapabildim.”

AE62: “Buradaki eğitimi inceleyip eksikliklerimizi görmemi sağladı. sınıf öğretmeniyim. beden eğitimi dersinde hiçbir zaman eşofman giyip öğrencilerimle spor yapmadım buradaki sınıf öğretmenleri gibi. Ülkeme dönünce bu değişecek.”

SE6: “Her konuda çok şey kazandırdı. Eğitim mutlak hedef, öğretim önemsenmeyecek kadar hedeften uzak. İkili görüşmelerde de bunu belirtiyorlar. Ülkede yaşayan herkes sisteme göre eğitimi olmalıdır diye görüş belirtiyorlar.”

4.6.2. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Sosyal Kazanımlar

Çalışmaya katılan öğretmenlerin hemen hemen hepsi sosyal anlamda kendilerine büyük kazanımlar sağladıklarını ifade etmişlerdir. Sosyal ve kültürel gelişimleri açısından bu görevi büyük bir fırsat olarak görmekte-dirler. Öğretmenlerin elde ettikleri sosyal kazanımlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

- Avrupa ülkelerine kolay seyahat imkanı
- Avrupa’daki Türk vatandaşlarını yakından gözleme
- Yeni arkadaşlıklar
- Kültürel zenginlik kazanma
- Kültürel farklılığın farkındalığı
- Kendi kültürünü dışardan gözlemleyebilme fırsatı
- Dünyaya yeni bir pencereden bakma
- Önyargılardan arınma
- Aile bireylerine dil ve eğitim açısından katkısı

Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AK28: *“Her açıdan çok kazançlı bir deneyim olduğunu düşünüyorum. Farklı kültürleri, farklı eğitim yöntemlerini gözleme şansı buldum. Yeni bir dil öğrendim. Avrupa içerisinde farklı ülkelere de seyahat etme şansım oldu. Avrupa ülkelerindeki yaşam şartları ve şekillerini kıyaslama imkanım oldu. Tarihi ve kültürel zenginliklerin korunması ve reklamının iyi yapılması gerektiğini öğrendim. Hayata bakışım değişti. Dünyanın küçük bir köy olma yolunda olduğunu fark ettim. Her yerde her milletten insan var ve birlikte yaşamayı biliyorlar.”*

FE5: *“Çok değişik insanlar tanıdım. Değişik ülkeler görme şansım oldu. İlkokul yaş grubu ile daha önce çok çalışmamıştım. Bu konuda tecrübem arttı.”*

FK4: *“Yeni bir dil öğrenmek, yurt dışında yaşayan iki kültürlü iki dilli çocuklarımıza bir şeyler öğretebilmenin mutluluğu ve buradaki toplumu daha yakından tanımak, farklı bir ülkenin eğitim sisteminin içerisinde yer alarak onların sistemini de gözlemleyebilmek, Fransız kültürünü de daha yakından tanımak, farklı millet ve kültürlerden arkadaşlar edinmek, vb.”*

FE8: *“Yurt dışına geliş amacım; başka ülkeleri ,yeni insanları değişik kültürleri tanımak ve eğitimleri hakkında bilgi edinmekti. Bunda da amacıma ulaştığımı düşünüyorum.”*

FE9: *“Farklı bir öğrenci ve veli topluluğuyla tanışma fırsatı yakaladım. Kültürel olarak farklı kültürlerle yaşamının insana kazandırdığı çok şey var; saygı, empati, paylaşım vb. Kendime ve yaşadığım topluma uzaktan bakma fırsatı buldum. Bununla birlikte, doğrularımı, hatalarımı, eksiklerimi gördüm.”*

AK7: *“Ülkeme dışarıdan bakabildim. Yeni bir dil öğreniyorum, çok farklı ülkelerden insanlarla tanışıyorum. İletişim kurarken, tarihi politik konularda,*

kafalarındaki dogmaları görebiliyorum ya da benim kafandaki. Bize öğretilen şeyler, ne kadar doğru diye sorguluyorum. Ve daha fazla okuyorum değişik bakış açılarını anlayabilmek için. Fırsat buldukça Avrupa da geziyoruz. Ben her şeye rağmen burada, çok kültürlü bir Hatay'ın içinde olmaktan memnunum ve olabilirse ikinci kez gelmek isterim.”

AK9: *“Avrupa'da yaşama, oradaki kültürü tecrübe etme şansım oldu.”*

FE10: *“Yurt Dışı görevim sırasında çok farklı tecrübeler elde ettim, buradaki Türk kültürünü, aile yapısını, toplumsal ilişki ağını, çalışma koşullarını öğrenmiş oldum.”*

FE11: *“Dünyayı görme imkanı tanıdı. Tatil dönemlerinde çeşitli ülkeleri gezdim. Fransa'yı ve Fransızları tanıdım. Tanımaz olaydım. Avrupa Birliği'ne bizi asla kabul etmeyeceklerini anladım. Avrupa'nın demokrasi ve düşünce özgürlüğünün merkezi olduğunu sanırdım. Fakat demokrasi falan hak getire. Düşünce özgürlüğü de 'benim gibi' düşünme özgürlüğü. Ermeni Soykırımını yoktur demeye kalk, ağzına tıklarlar lafi.”*

FK6: *“Her yönüyle harika bir deneyim olduğunu düşünüyorum. Başka kültürleri tanımak, onlarla bir arada yaşamak, daha önce bize yabancı olan bir yaşamın parçası olmak eşsiz bir tecrübe. Ufuk açıcı ve zenginleştirici. İnsanın kendisini, yaşamı ve varlığı anlamlandırmasında farklı pencereler açıyor. Her yönüyle bir şans bence. Bu sebeple şükrediyorum daima.”*

FE13: *“Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının hayatlarını görme imkanı elde ettim. Avrupa'daki çoğu şehri ve başkentleri gezip görme imkanım oldu. Eğitim düzeyi düşük insanlarla nasıl iletişim kurulmasına yönelik tecrübeler kazandım. Yeni bir yabancı dil öğrenme imkanı yakaladım.”*

AK10: *“Yeni bir dil ve kültür. Yani yeni bir perspektif.”*

FE20: “Kendim açısından farklı kültürlerde eğitim ortamı incelemiş oldum bu büyük kazanç kişisel olarak ve kızım ilkokulu burada okumuş oldu çok sosyal ve dolu dolu bir ilkokul yaşamış oldu.”

FK8: “Herkesin kurallara uyduğu, her türlü ulaşım araçlarının belirtilen saatte duraklarda oluşunun yarattığı rahatlık, saygılı ilişkiler ortamında yaşamının getirdiği huzur. Yeni insanlar tanımak. Yeni kültürleri keşfetmek... Sanatsal ortamların zenginliği , tarihi eserlerin nasıl özenle ve büyük bir dikkatle korunduğu görerek ülkemizle kıyaslayabilmek. Fransa'nın tarıma, hayvancılığa, kendi yerli ürünlerine verdiği önem ve katkının , sanayisine verdiği önemle neredeyse aynı oluşunu görmenin düşündürdükleri, gibi.”

FK10: “Kültürel anlamda büyük katkılar sağladı. Müzeleri gezmek önemli edebiyat ve sanatçıların hayatını okumak, konferans opera tiyatro ile kültürü yerinde öğrenmek ufuk açıcı oldu. Sosyalleşme açısından hayatta karma becerilerinizi ise koşuyorsunuz. Dil eksikliğinizi gidererek bir an önce sosyal ortamlarla bütünleşmeye çalışıyorsunuz.”

İE5: “Yeni bir çevre tanıma, bir dünya dilini yerinde dinleme ve konuşma, farklı hayat tarzlarını ve bakış açılarını görme, kullanılan öğretim teknik ve yöntemlerini izleme, çok farklı kimliklerinin kimi zaman uyum içinde varlığını sürdürebildiğine şahit olma vb. getirileri oldu.”

FK24: “Ufkumu açtı. Çocuklarım açısından iyi oldu. Yabancı dil sahibi oldular.”

FE32: “Her şeyden önce tecrübe, sabırlı olma, düzen, intizam, medeniyet, özgürlük, kanunlara riayet, yabancı dili geliştirme, başkasına saygı, çağdaşlık, vb.”

AE44: “Sosyal anlamda, birçok etkinliğe katılabilme şansı mevcut. Özellikle spor aktivitelerine katılma imkanı ülkemize oranla daha fazla. Çocukların da bunlardan daha iyi faydalanabildiklerini düşünüyorum. Aile fertlerinin dil

öğrenmesi, sosyal ve sportif faaliyetlerden faydalanabilmelerini en büyük kazanç olarak görmekteyim.”

FK 28: *“Fransız halkını ve daha bir çok yabancı halkları yaşam biçimleri, hayata bakışlarını ,Fransa'nın yönetim şekli, sivil toplum kuruluşlarının ne kadar etkili olduğunu, belediyelerin çalışma şekli ekonomik olarak okulları nasıl destekledikleri, yıl sonu bilançolarını gelir-gider)tablosunu bütün evlere postaladıkları artan parayla halkın neye ihtiyacı varsa (tiyatro, havuz, kütüphane ,park vs.) anket düzenleyip yaptıklarını bu beni çok etkiledi. Türk toplumuna ulaşmada zorlanıyorlar bizlerden yardım istiyorlar. Çeviri konularında, okullarda Türk ailelerle iletişim kurmada. Ekonomik olarak Avrupa'nın bir çok ülkesini gezdim. Asla yapamayacağım bir şeydi, oğlumun eğitimi bizim için büyük bir kazanç. Görev süremizin kısıllığından dolayı kesintiye uğruyor. Keşke kesintisiz 8 yıl olsaydı. Çocuklarımızın eğitimi konusunda bütün arkadaşlarımız mağdur oluyor. Bu da ülkemiz için bir kazanç döndüklerinde ülkemize hizmet edecekler. Bir de döndüğümüzde Milli Eğitim bizden yararlanmayı düşünmüyor, en kıyıda köşede, pasif kalacağımız okullarda çalışıyoruz.”*

4.6.3. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Kişisel Kazanımlar

Öğretmenler genel olarak, bu görevin kişisel anlamda kendilerini yenilediklerini ve gelişimlerine büyük katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin yurt dışı göreviyle elde ettikleri kişisel kazanımlar aşağıdaki başlıklar altında toplanmıştır:

- Özgüven gelişimi
- Yabancı bir ülkede tek başına yaşayabilme becerisi geliştirme
- Yeni bir dil öğrenme
- Dil gelişimi
- Öğrenmeye açık hale gelme
- Araştırma okuma isteği uyandırması
- Ufuk açıcı, farklı bakış açıları kazandıran

- Algılama düzeyinin gelişmesi
- Sabretmeyi yeniden öğrenmek
- Evrensel düşünme
- Zorluklarla başa çıkabilme gücü
- Akademik çalışmalar

Bazı öğretmenlerin bu konudaki görüşleri aşağıdaki şekildedir:

FE44: *“Ayriyeten üniversitenin dil kursuna devam ediyorum hiç Fransızcam yokken B1 seviyesinde Fransızca öğrenmeye devam ediyorum. B2 bitince yüksek lisans yapmayı düşünüyorum. kişisel olarak ülkeme döndüğümde işini öncesinden daha iyi yapan bir öğretmen olacağımı düşünüyorum. Türkiye’de öğretmenler tarafından hayal olarak görünen bir çok konunun burada icraata dökülmüş olması bireysel motivasyonumu artırdığını düşünmekteyim. tabi burada da olumsuz örnekler olsa da güzel örneklerle karşılaştığım için kendimi şanslı hissediyorum.”*

AK23: *“Pek çok kazanımı oldu diyebilirim. Görevimi seviyorum ve burada bulunmaktan mutluyum. Her şeyden önce Avrupa'daki medeniyet ve özgür olma hali gerçekten iyi ve güvende hissettiriyor. Almanya kuralların tıkr tıkr işlediği oldukça gelişmiş bir ülke. Bu gelişmişliğin sonucu olan her kolaylık günlük yaşamınıza yansıyor ve hayatınızı kolaylaştırıyor. Diğer yandan öğrencilerim konusunda burada daha sevecen ve sabırlı bir öğretmene dönüştüm. Konuşarak (diyalogla) pek çok sorunun üstesinden gelinebileceğini daha fazla deneyimledim. Pek çok ülkeyi görme ve birikim yapma fırsatım oldu. Belki Türkiye'de 10 sene içinde yapabileceklerimi burada yaklaşık 3 yıl gibi kısa bir sürede yapabildim.”*

FK2: *“Yabancı bir ülkede tek başına yaşama, farklı yabancı ülkelere tek başına seyahat edebilme becerilerimin gelişmesine katkısı oldu.”*

SE1: *“İngilizce diliyle geldim görev yaptığım yerde İtalyanca konuşuluyor. İtalyanca ve İspanyolca öğrendim.”*

AK6: *“Daha sabırlı ve duygusal yönden daha sağlam olmayı öğrendim. Almancamı ilerlettim.”*

AE5: *“Kişisel gelişim olarak “nasıl öğretebilirim” adına ciddi kafa patlatmak ve özgün bir şeyler keşfetmek. Dil öğrenmek. Farklı bir toplumda yaşamının getirdiği algılama biçimleri ve kıyaslama. Yaşam tecrübesi.”*

SK1: *“Öncelikle bildiğim yabancı dili daha da geliştirdim. İkinci bir dil öğrenme imkanı edindim. Görev yaptığım ülkelerdeki üniversite veya kurumlarca verilen derslere, kurslara katılarak genel kültürümü ve bilgi birikimimi artırdım. Kütüphaneye üye oldum ve bu üyelik sayesinde yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanma olanağım oldu. Spor kulübüne üye olarak daha sağlıklı bir yaşam idame ettirme olanağım oldu. Oralardaki günlük yaşam pratikleri ve özel gün etkinlikleri sayesinde toplumsal gözlem şansını elde ettim ve bu sayede sosyal ilişkileri anlama kapasitemi geliştirdim.”*

SK2: *“Her ne kadar görev yoğunluğu nedeni ile bırakmak zorunda kalsam da buradaki bir üniversitede bazı master dersleri alıp, üniversite eğitimi konusunda tecrübe edinme şansım oldu. Ayrıca branşım İngilizce olduğu için ayrıca Almanca öğrenme şansına sahip oldum. Farklı kültürlerin bir arada nasıl yaşadıklarını, İsviçre'nin eğitim sistemini tecrübe edebildim.”*

FE15: *“İnsanları tanıdım, doktoramı bitirdim, dilimi geliştirdim, Avrupa ülkelerini gezdim.”*

FE17: *“Sabırlı olmayı öğretti.”*

AE16: *“Tek başıma üstesinden gelebileceğime inanmadığım işlerin üstesinden gelebileceğimi gördüm.”*

AE12: *“Dilde gelişim kazandım, en azından onlar gibi düşünmeye çalışarak konuşmak.”*

FK14: *“Fransızcamı geliştirdim, farklı kùltùrlerden insanlarla tanıştım. Buradaki Fransız meslektaşlarımıza göre çok daha fazla çalıştığımı, mesleğimiz için büyük fedakarlıklarda bulunduğumuzu gördüm. İki dillilik üzerine çalışmalar yaptım. Sabırlı olmayı, yoktan var etmeyi, her zaman gülümsemeyi, hayata pozitif bakmayı, her zorluğun altından kalkmayı, Fransızların okullarda sizi öğretmen olarak görmemelerine rağmen inadına bunu ispat etmek için mücadele etmeyi öğrendim.”*

4.6.4. Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreviyle Elde Ettikleri Ekonomik Kazanımlar

Öğretmenlerin sadece %14’ü gibi küçük bir oranı yurt dışı görevinin ekonomik olarak katkı sağladığını belirtmiştir. Kazanım sağladığını belirten öğretmenlerin genelde bekar olduğu ve sosyal hayattan uzak kalarak birikim yaptığı, evli ve çocuklu olanların ise maddi açıdan pek fazla kazanım sağlayamadığı ancak Türkiye’deki maaşından birikim yapmaya çalıştığı ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

AK6: *“Ekonomik yönden para biriktirebildim.”*

FE12: *“Dikkatli harcama yaptığımda bir miktar birikim de yapabiliyorum.”*

FK11: *“ Ekonomik olarak rahatlamak”*

FE44: *“Ekonomik olarak ise 11 yıllık öğretmenim ama ilk defa borcumun olmadığı bir yıl yaşıyorum ve ilk arabamı burada aldım. devletimizin burada ekonomik olarak bizlere çok iyi şartlar sunduğunu düşünüyorum. Belki de bekar olarak bu düşünceydim. evli ve çocuklu öğretmenlerimiz farklı düşünebilir.”*

AK23: *“Pek çok ülkeyi görme ve birikim yapma fırsatım oldu. Belki Türkiye’de 10 sene içinde yapabileceklerimi burada yaklaşık 3 yıl gibi kısa bir sürede yapabildim.”*

AE26: *“Ekonomik olarak birikim yaptım.”*

AK20: *“Tek başıma olduğum için ekonomik yönden katkı sağladı.”*

AE36: *“Ekonomik açıdan, gayet tatmin edici.”*

FE43: *“Sadece Türkiye'deki maaştan biraz kazanç var. Onun dışında hiçbir şey kazandırmıyor.”*

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

Yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin sorunları; uyum, sosyal, mesleki ve yönetsel olmak üzere dört ana başlık altında özetlenmiştir. Uyum sorunları; yeni bir eğitim ortamı, dil ve iletişim, kültürel farklılık, barınma, yalnızlık hissi ve önyargılardan oluşmaktadır.

Öğretmenler çalıştıkları ülkenin dilini bilmediklerinde gerek görev yaptıkları okuldaki yetkililerle gerekse devlet kurumlarında işlemlerini yaparken iletişim konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bulgular, Cevahir (2013) ve Gündoğdu'nun (2014) ve sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Almanya'da resmi kurumlarda çalışanların İngilizce bilseler bile kendi dillerinde konuşmayı tercih etmeleri İngilizce bilen öğretmenlerin uyumunu da zorlaştırmaktadır. Öğretmenler uçaktan iner inmez barınma sorunuyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu, en büyük sorunlardan bir tanesidir. Ev bulma ve yerleşme konusunda zorluklar çekmektedirler. Bu süreç esnasında karşılaşılan sorunların uzaması uyumlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Öğretmenler alışkın olmadıkları yeni bir kültürün içerisine girdiklerinde bocalamaktadırlar. Kültürel farklılık sadece yabancılarla değil, bu toplum arasında yaşayan Türk vatandaşlarıyla da görülmektedir. Aidiyet hissiyatı olmadığından öğretmenler yalnızlık hissetmektedirler. Ailesinden uzakta olanlarda yalnızlık hissi daha fazla görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Akman'ın (2017) çalışmasıyla da birebir uyumaktadır.

Yeni bir eğitim sistemi, yeni bir çalışma ortamı ve düzeni öğrenci ve veli profili gibi etkenlerden dolayı alışkın olunmayan bir düzene girildiğinden uyum sıkıntısı oluşmaktadır. Cevahir (2013) ve Ekmekçi'nin (2012) yaptıkları çalışmalar da bu bulguları desteklemektedir. Daha önce görev yapan öğretmenlerin oluşturduğu ya da yabancıların değişik sebeplerle Türklere karşı var olan önyargıları, öğretmenlerin uyum sürecini etkilemektedir.

Öğretmenler tamamen yabancı bir kültürle ilk kez etkileşime girmelerinden dolayı sosyal anlamda adaptasyon sorunları yaşamaktadırlar. Değişen bir sosyal çevre, alışkın olunmayan bir sosyal hayat onlar için zorlayıcı olmaktadır. Aileden ve arkadaşlardan uzakta olmak kendilerini yalnız hissetmelerine sebep olmaktadır. Yurtdışında yaşayan Türklerle de kültürel anlamda yaşadıkları değişimlerden dolayı iletişim kurmakta sıkıntılar meydana gelmektedir. Akman'ın (2017) çalışması da benzer sonuçlar ortaya koymuştur.

Cevahir (2013) ve Gündoğdu'nun (2014) da çalışmalarında belirttikleri gibi yaşanan diğer bir önemli sorun da sağlık alanındadır. Sağlık sigortalarının olmayışından dolayı Fransa ve İsviçre'deki öğretmenler zaman zaman tedavileri için hastanelere yüksek meblağlar ödemek durumunda kalmaktadırlar. Parayı Türkiye'den geri alabilmeleri ise altı ayı bulmaktadır. Almanya ve İngiltere'de de sağlık sistemlerinin yavaş ve zayıf olması, randevu almada yaşanan zorluklar sıkıntıya sokmaktadır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları bölgelerdeki Okul Aile Birliği Dernek Başkanları kendilerini öğretmenin amiri gibi görmektedirler. Bu da derneklerle öğretmenler arasındaki iletişimde sorunlara sebebiyet vermektedir. Bu sonuç Arıcı ve Kırkkılıç'ın (2017) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Öğretmenlere verilen maaşlar buldukları ülkelerdeki orta-alt sınıfiyla aynı seviyededir. Maddi sıkıntılar ağırlıklı olarak ev bulma, eşya, araba satın alma gibi harcamalardan ötürü ilk yerleşim aşamasında yaşanmaktadır. Öğretmenler ilk göreve geldiklerinde en az iki aya maaş alamamaktadırlar ve her sene ocak ayında maaş geç yatmaktadır. Bu da kira gibi mecburi ödemelerini yapmalarında sorunlara yol

açmaktadır. Ayrıca öğretmenler maaşın yetersizliğinden dolayı sosyal aktivitelere çok fazla katılamamaktadırlar. Devletin vermiş olduğu maaş sosyal ve kültürel olarak öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için yeterli değildir. Ekonomik olarak öğretmenleri en çok zorlayan konuların başında yüksek kira giderleri gelmektedir. Özellikle İngiltere’de ev kiralarının çok yüksek olması öğretmenleri daha da zorlamaktadır. Kira giderlerine eklenen faturalar ve oturma vergisi de gider içinde büyük bir yer kaplamaktadır. Böylece maaş bir ailenin geçimi için yetersiz, ekonomik olarak geçim sınırının altında kalmaktadır. Özellikle tek maaşla aile olarak gelenler daha da çok sıkıntı çekmektedirler. Bu bulgular, Akman (2017) ve Arıcı ve Kırkkılıç’ın (2017) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Türkçe ve Türk Kültürü dersinin not olarak karşılığının bulunmaması öğrencilerin ders ile ilgili sorumluluk almamalarına ve disiplin sorunlarının yaşanmasına sebep olmaktadır. Öğrenciler arasında dil seviyesi ve yaş farkı olmasından dolayı ders bütünlüğü etkilenmektedir. Çocukların seviyeleri birbirinden farklı olduğu ve birleştirilmiş sınıflarda ders yapıldığından her çocuğa ayrı etkinlik hazırlamak gerekmektedir. Çocukların seviyesine uygun materyal olmaması da bu durumu daha da zorlaştırmaktadır. Bulgular Corzo ve Contreras (2011), Ekmekçi (2012) ve Güngör’ün (2015) çalışmalarıyla uyusmaktadır.

Sınıf ortamı olarak genellikle ders yapmaya elverişli olmayan, atıl durumda bekleyen mekanlar tahsis edilmekte, tam donanımlı sınıflar verilmemektedir. Okul müdürleri, öğretmenlere karşı önyargılı davranmakta, Türkçe dersinin gereksiz olduğunu düşünmekte ve dersin açılmasını istememektedirler. Bu sebeple çeşitli bahaneler öne sürerek ders başvuru formunu öğrencilere ulaştırmamaktadırlar. Fotokopi ve araç gereç konusunda yeterli yardımda bulunmadıkları gibi teknik donanımlara ulaşmalarını engellemekte ve en ufak bir olumsuzlukta öğretmenle iletişim kurmak yerine direk üst makamlara şikayet etmektedirler. Diğer öğretmenler ve okul çalışanları da Türkçe öğretmenlerini gerçek bir öğretmen olarak görmemektedir. Bulgular, Cevahir’in (2013) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Dersler çoğunlukla okul bittikten sonra yapıldığından öğrenciler yorgun ve isteksiz olmaktadır. Dersin haftada bir saat olması öğrenme sürecini

yavaşlatmaktadır. İsviçre’de genelde okulların birbirinden uzak olması sorun olarak öne çıkmaktadır. Devletin bin türlü fedakarlıkta bulunarak, buradaki vatandaşlarımıza yalnız olmadıklarını göstermek, kültürlerini, dilini kaybetmesinler diye öğretmenleri göndermesine rağmen, Türk öğrencileri ve ailelerin de bu derslere karşı ilgisizlik ve kopuş vardır. Veliler Türkçe dersine gereken önemi vermemekte, yabancı öğretmenlere gösterdikleri saygıyı Türkçe öğretmenlerine göstermemektedirler. Elde edilen bulgular, Güngör (2015), Arıcı ve Kırkkılıç (2017) ve Erol ve Güner’in (2017) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

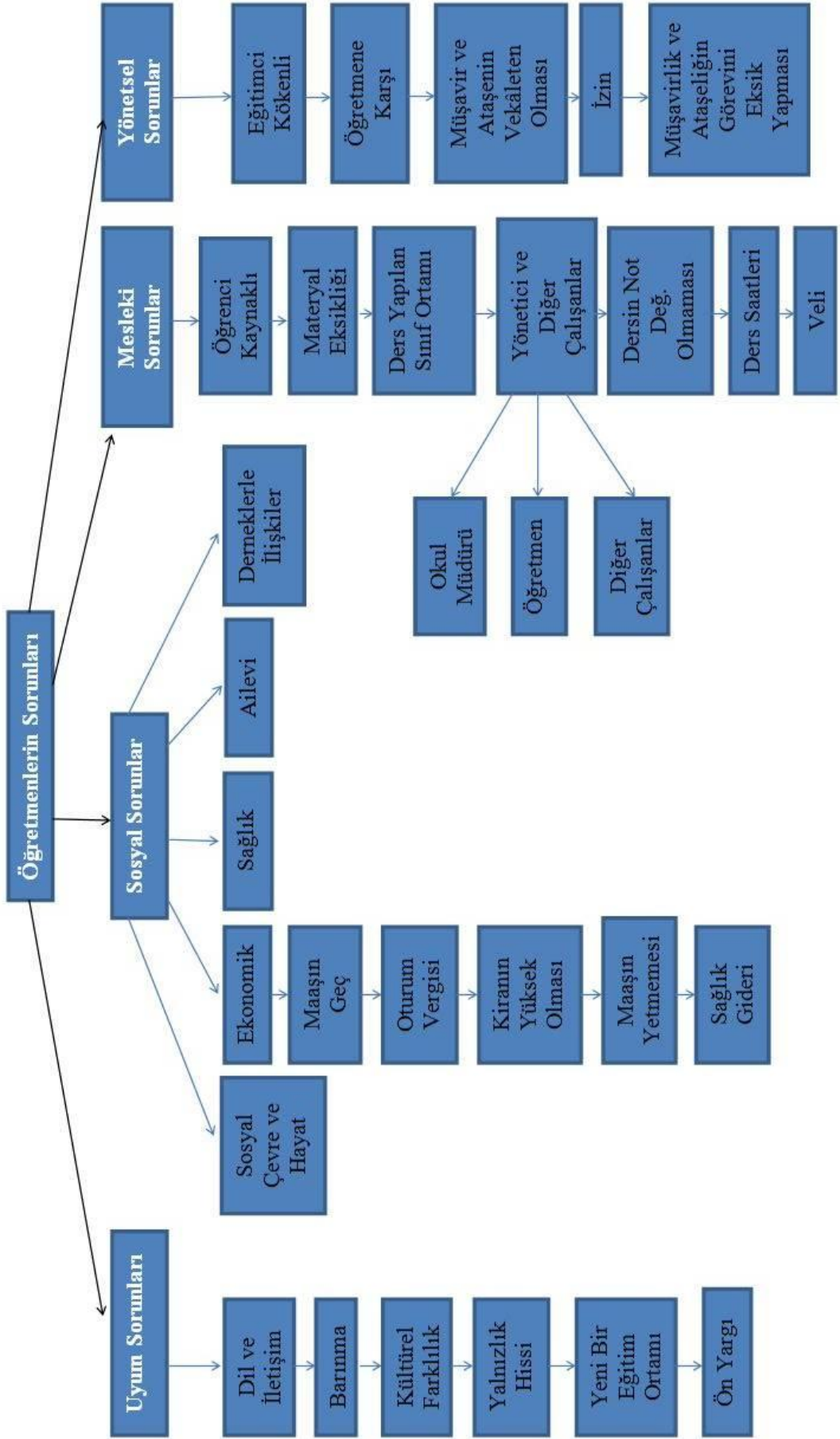
Öğretmenler ilk geldikleri andan itibaren görev bölgelerindeki Ataşelik ya da Müşavirlik tarafından yalnız bırakılmaktadırlar. Bilgilendirme toplantıları yapılmamakta, ev bulma, konaklama hususunda yardımcı olunmamaktadır. Öğretmenler kendilerini değerli ve önemli hissettirecek herhangi bir davranış görmemekte aksine Müşavirlik ve Ataşelikler öğretmenlere değer vermediklerini hareketleriyle göstermekten çekinmemektedirler. Herhangi bir sorun olduğunda öğretmen peşinen suçlu kabul ediliyor ve yöneticiler öğretmenin arkasında durmuyorlar, öğretmeni Türkiye’ye göndermekle tehdit ediyorlar. Sadece kağıt üzerinde evrak takibi yapıyorlar, derslerin iyileştirilmesi ya da eğitimde yaşanan sıkıntılar konusunda öğretmene destek olmuyorlar. Öğretmenlere gereken saygı gösterilmemekte yöneticiler zaman zaman işlerine duygularını ve siyasi görüşlerini karıştırmaktadırlar. Görev paylaşımı konusunda adaletli davranılmamakta ve kişiye göre muamele edilmektedir. Müşavirlik ya da Ataşeliklerde görevli memurlar ve koordinatör öğretmenlerle iletişimde de zaman zaman problemler ortaya çıkmaktadır. Bulgular Arıcı ve Kırkkılıç (2017) tarafından da desteklenmektedir. Eğitim Ataşeliklerine çoğunlukla konsoloslar vekalet etmektedir. Eğitimci kökenli olmayanların ve konsolosların bu görevi vekaleten yürütmeleri öğretmenlerle iletişimde yapıcı ve insancıl olmak yerine otorite odaklı davranışları ön plana çıkarmaktadır. Bölgelerde Eğitim Ataşelerinin olmaması öğretmenleri denetimsiz ve kendi vicdanlarıyla baş başa bırakmaktadır.

Öğretmenlere verilen yıllık izin süresi yetersizdir. Yaz tatilleri ve ara tatillerde görevleri olmadığı halde Türkiye’ye gidememektedirler. Beş yıllığına görevlendirilen öğretmenlerin eşlerinin çalışma izinlerinin olmaması ailesiyle

gelenler için sorun teşkil etmektedir. Bulgular Gündoğdu'nun (2014) ve Akman'ın (2017) çalışmalarıyla uyuşmaktadır.

Öğretmenler yurt dışı göreviyle kişisel, mesleki, sosyal ve maddi kazanımlar sağlamışlardır. Yeni bir dil öğrenmekte ya da bildikleri dili geliştirmektedirler. Yurt dışı tecrübesi kazanmakta, kolay seyahat etme fırsatı yakalamaktadırlar. Kültürel ve sosyal anlamda gelişim sağlamaktadırlar. Buldukları ülkenin eğitim anlayışı, okul sistemi ve öğretmen performansını Türkiye'dekiyle karşılaştırma imkanı bulmaktadırlar. Farklı seviyedeki öğrencilere ders anlatma ve ders dışı etkinlik hazırlama tecrübesi edinmektedir. Sabır ve empati gelişimine katkı sağlamıştır. Mesleki becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmiştir. Kişisel olarak zor şartlarla baş edebilme becerisini geliştirmiştir. Avrupa'daki Türk vatandaşlarını yakından gözleme ve yeni arkadaşlıklar edinme, önyargılardan kurtulma ve bakış açılarını genişletme fırsatı yakalamışlardır. Bu bulgular Cook (2009), Frederiksen (2014), Gündoğdu (2014) ve Shiveley ve Misco'nun (2015) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Şekil 6. Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunların Genel Tablosu

5.2.ÖNERİLER

- Yurtdışında görevlendirilen öğretmenlere, görevlendirildiği ülkede konuşulan dil beceresini geliştirmesinde kurs verilmeli veya öğretmenlere kursa gidebilmeleri için maddi destek sağlanmalıdır.

- Yeni göreve başlayanlar Ataşelik bölgelerinde ilk haftadan uyum programına alınmalı ve bunun için altyapı oluşturulmalıdır. Belirlenen eğitim öğretim programları o ülkenin eğitim sistemine entegre edilmiş şekilde hazırlanmalı, seminerlerde ülkenin işleyiş düzeni, eğitim sistemi ve karşılaşılabilecekleri muhtemel aksaklıklar konusunda öğretmenler bilgilendirilmelidir.

- Yurt dışındaki öğrenci velilerine de zaman zaman iletişim ve eğitim içerikli seminerler verilmelidir.

- Yurtdışı için öğretmen seçiminde daha hassas davranılmalı, dili iyi bilen, donanımlı öğretmenler görevlendirilmelidir.

- Öğretmenler yurtdışı seminerine alınırken formaliteden uzak gerçeği yakalayabilen somut ve gideceği ülkenin eğitim sistemini tanıtıcı gerçek seminerlerle yetiştirilmeli. Öğrenci profili, sınıf içi yönetimle ilgili eğitim verilmelidir.

- Öğretmenler, öncelikle barınma gibi kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri ve eğitime hazır hale gelebilmeleri için eğitim başlamadan önce görev yerlerine gönderilmelidir.

- Öğretmenlere lojman sağlanmalı veya kira yardımı yapılmalıdır. İlk etapta, daimi kalınacak yer bulana kadar barınma konusunda Ataşelikler yol gösterip yardımcı olmalı, geçici konaklama sağlanmalıdır.

- Öğretmenler ilk geldiklerinde derneklere muhtaç bırakılmamalıdır. Tecrübeli öğretmenler görev bölgelerine yeni gelen öğretmenlere yardımcı olmalı, Ataşelik bu konuda görevlendirme yapmalıdır.

- Ataşelik tarafından halkın Din Görevlilerine göstermiş olduğu ilgi ve alakayı öğretmene de göstermesi sağlanmalıdır. Halk bilgilendirilmelidir. Çeşitli faaliyetlerle Türkçe dersinin önemi vurgulanmalıdır.

- Öğretmenler kültürel ve sosyal faaliyetlerle sık sık bir araya getirilmeli, öğretmenler arasındaki iletişim ve paylaşım pekiştirilmelidir.

- Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin görev yaptığı bölgelerdeki zorluk çıkaran ya da kural dışı davranan okul müdürlerinin kendi Milli eğitim müdürlükleri tarafından uyarılması sağlanmalı, Ataşelik ve Müşavirlikler bu konuda takipçi olmalıdır.

- Müşavirlik ve Ataşelikler belirli aralıklarla öğretmenleri arayarak bir sorunları olup olmadığını sormalı, yalnız olmadıklarını hissettirmelidir.

- Belirli aralıklarla öğretmenlere çalışma motivasyonlarını artırıcı seminerler yapılmalıdır.

- Fransa ve İsviçre’de yapılan sağlık harcamaları direk konsolosluk bütçesinden karşılanabilmelidir. Bu ülkelerde öğretmenlerin sağlık sigortasından yararlanabilmesi için gerekli girişimler yapılmalıdır.

- Ailesiyle ve özellikle çocuklarıyla gelenlere belirli miktarda aile yardımı yapılmalıdır.

- Müşavirlik ve Ataşelikler her sene başında Okul Aile Birlikleriyle bilgilendirme toplantısı yapmalı, bu şekilde derneklerin öğretmenlere karşı yanlış davranışlarının önüne geçilmeye çalışılmalıdır.

- İlk gelişte Müşavirlik ve Ataşelikler öğretmenlere avans verebilme yetkisine sahip olmalıdır.

- Bütün öğretmenlere Bakanlık tarafından Türkçe ve Türk Kültürü dersi için müfredat ve yıllık planlar verilmelidir.

- Öğretmenlere kaynak kitap sağlanmalıdır.

- Öğrenciler için hazırlanacak kitaplarda yurtdışında görev yapmış öğretmenlerin görüşleri alınmalıdır.
- Müşavirlik ve Ataşelikler Türkçe dersinin uygun sınıflarda yapılması konusunda takipçi olmalıdırlar.
- Türkçenin seçmeli ders kategorisine alınarak, not değerinin olması sağlanmalıdır.
- Türkçe ders saatinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Bakanlığın yurt dışı eğitim öğretim programının oluşturulması gerekmektedir.
- Müşavirlik ve Ataşelikler yabancı makamlarla karşılıklı olarak sorunların çözümü için düzenli görüşmeler yaparak fikir alışverişinde bulunmalıdırlar.
- Öğretmenlerin içinde bulunduğu zor durumları öncesinde kolaylaştırmak adına görev öncesinde Müşavirlik ve Ataşelikler gerekli çalışmaları ve hazırlıkları yapmalıdır.
- Müşavirlik ve Ataşeliklerin ve görevli sekreterlerin öğretmenlere karşı gereken saygıyı göstermesi gerekmektedir.
- Müşavirlik ve Ataşelikler çözümleyici olmalı, öğretmenlere gerekli desteği vermelidir.
- Müşavirlik ve Ataşelikler öğretmenlerin görev dağılımlarını yaparken hakkaniyetli ve eşit davranmalıdır.
- Müşavirlik ve Ataşelikler öğretmenlerin çalışma bölgesi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerektiğinde öğretmenler ziyaret edilmelidir.
- Müşavirlik ve Ataşelikler, birlikte çalıştığı öğretmenlerle ekip çalışması yapmalı, teşvik ve takip etmeli, ekibine sahip çıkmalıdır.

- Eđitimci geimiŐi olan, sahadan insanlar Eđitim MűŐaviri ya da AtaŐesi olarak gűevlendirilmelidir.
- Eđitim MűŐavirleri ya da AtaŐeleri vekaleten deđil asaleten atanmalıdır.
- İzin konusunda daha esnek davranılmalı, öğretmenler eğitim öğretim dönemi dışında kalan tatilleri izin olarak kullanabilmeli, izinler otuz gün ile sınırlandırılmamalıdır.
- EŐiyle giden öğretmenlerin, eşlerinin de çalıŐabilmesi için gerekli yardım ve düzenlemeler yapılmalıdır.

5.3. ARAŞTIRMACILARA ÖNERİLER

- Milli Eđitim Bakanlığı tarafından yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin maruz kaldığı yıldırma davranıŐları (Dernekler, Halk, Yabancı makamlar, Konsolosluk yetkilileri, MűŐavirlik ve AtaŐelikler tarafından) üzerine bir çalıŐma yapılabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin sorunlarının ülkelere göre karşılaŐtirmasını içeren bir çalışma yapılabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında görevlendirilen, İngiltere ve İsviçre’de görev yapan öğretmenler için ayrıntılı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada Ş, Akan D. , Ayık A. ,Yıldırım İ. , Yalçın S. (2013) “Öğretmenlerin Motivasyon Etkenleri.” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 17 (3): 151-166
- Akman, Y. (2017) “Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Teşkilatında Görev Yapan Öğretmenlerin Sorunları” Ege Eğitim Dergisi 18: 345-375
- Akpınar, B. (2008) “Eğitim Sürecinde Öğretmenlerde Strese Yol Açan Nedenlere Yönelik Öğretmen Görüşleri” Kastamonu Eğitim Dergisi 16 (2), 359-366
- Başar, M. , Doğan, Z. G. (2015) “Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Yaşadığı Sosyal Kültürel ve Mesleki Sorunlar” Route Educational and Social Science Journal, 2(4), 375-398.
- Başkurt, İ. (2009) “Almanya’da Yaşayan Türk Göçmenlerin Kimlik Problemi” Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi 12 (2), 81-94
- Bayram Arıcı, H. Ahmet Kırkılıç (2017) “Yurtdışında Görev Yapan Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmenlerinin Türkçe ve Türk Kültürü Derslerine İlişkin Görüşleri” Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 41: 480-500
- Bekar, B. (2016) “Almanya’da Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretimiyle ve Türklerin Türkçe Kullanımlarıyla İlgili Kaynakça Denemesi.” Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks 8 (3), 285-302
- Belet, Ş. D. (2009) “İki Dilli Türk Öğrencilerin Ana Dili Türkçeyi Öğrenme Durumlarına İlişkin Öğrenci, Veli ve Öğretmen Görüşleri (Fjell İlköğretim Okulu Örneği, Norveç).” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (21) 71-85
- Bümen N. T. , Ateş A, Çakar E. , Ural G., Acar V.(2012) “Türkiye Bağlamında Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi: Sorunlar ve Öneriler” Millî Eğitim Dergisi (194), 31-50
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (6.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cevahir, C. (2013). Yurtdışında Görevlendirilen Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Öğretmenlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Corzo, J. Q., Contreras, O. R. (2011) “Understanding and Facing Discipline-Related Challenges in the English as a Foreign Language Classroom at Public Schools”

Universidad de Caldas, Colombia Vol. 13, No. 2, October 2011. ISSN 1657-0790. s. 59-72

Coşkun, R., Altunışık R., Yıldırım , E. (2017) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri -Spss Uygulamalı Sakarya: Sakarya Yayıncılık

Cruickshank, D. R. “What we know about teachers’ problems”
http://ascd.com/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_198102_cruickshank.pdf

Çelik Y. , Gülcü İ. (2016) “Yurtdışında Kullanılan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarına Yönelik Öğretmen Görüşleri.” Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 5 (2): 287 – 296

Demir M. K. , Arı E. (2013) “Öğretmen Sorunları-Çanakkale İli Örneği” On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 32 (1), 107-126

Demirkan M. , Akgün A. (2017) “Kültür(süz)leşme ve Dil Erozyonu Sorunsalı: Fransa’daki Türklerin Entegrasyon ve Dilsel Kimlik Profilleri” Turkophone, Türkçe Konuşurların Akademik Dergisi 4 (1): 62-75

Ekmekçi V. (2012) “Belçika’da Türkçe Dersinin Problemleri Hakkında Öğretmen Görüşleri.” Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi 2 (3)

Erol İ. , Güner F. (2017) “Türkçe ve Türk Kültürüne Yönelik Öğretmen Görüşleri” Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5 (49), 497-510

Frederiksen C. P. (2014) “Filipino EFL Teachers Working Abroad:Some benefits and downsides for English teachers working abroad” Lärande och samhäll Kultur, språk, medier 15 högskolepoäng på avancerad nivå

Gedikoğlu, T. (2005) “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1 (1), 66-80.

Gökçe, T. A. (2013) “Sınıf Öğretmenlerinin Adaylık Dönemlerinde Yaşadıkları Mesleki Sorunlar” Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 21: 137-156

Güler, E. B. (2012) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğretmen Unsuru” The Journal of Academic Social Science Studies 5:129-134

Gündoğdu, Y. B. (2014) “Arabistan Türk Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sorunları” Milli Eğitim Dergisi 201: 125-148

Güngör, T. K. (2015) “Fransa’da Türkçe ve Türk Kültürü Derslerinin Mevcut Durumu, Öğretim Programı ve Uygulamada Karşılaştıran Sorunları.” International Journal of Languages’ Education and Teaching 2198, 26 62 - 26 68

- Güven, İ. (2003) “1940'dan Günümüze Öğretmenlerin Ekonomik Sorunlarının Tarihsel Analizi” Milli Eğitim Dergisi, 160
- Güvendir, E. (2017) “Göreve Yeni Başlayan İngilizce Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar” Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (51): 71-94
- Habacı İ., Karataş E. , Adıgüzzelli F. , Ürker A. , Atıcı R. (2013) Öğretmenlerin Güncel Sorunları 8 (6), 263-277
- Halicioğlu, M. (2015) “Challenges facing teachers new to working in schools overseas” Working Papers Series International and Global Issues for Research No. 2015/5 June
- Karasar, N. (2006), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kuzey, M. (2002) Sınıf Öğretmenlerinin Bazı Sorun ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum
- Küçük, S. “ Kültürler Arası Konumda İki Dilli Öğrenciler İçin Öğretmen Yetiştirme ve Erasmus Programı.” Sosyal Bilimler Dergisi 231-251
- MEB (2017), Kılavuz, 04.11.2017 tarihinde erişilmiştir. https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_02/15180544_KYlavuz_-_SON.pdf
- MEB Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü 04.11.2017 tarihinde erişilmiştir. http://www.mfa.gov.tr/yurtdisinda-yasayan-turkler_.tr.mfa
- MEB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı 2018 Bütçe Sunumu 20.01.2018 tarihinde erişildi. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/27095218_2018_ME_B_BYTYE_SUNUYU_GENEL_KURUL_18.12.2017.pdf
- Nagel, L. and Brown, S. (2003). “The ABCs of Managing Teacher Stres.” Educational Research, Controversy and Practices. <http://educatingnm.coe.unm.edu/2003fall> 30 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir.
- Özdemir M., Civelek Ş. , Çetin Y. E. , Karapınar N., Özel D. (2015) “Öğretmenlerin Eğitimsel Çevresel ve Sosyal Sorunları (Şırnak İli Örneği) Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 26; 163-181
- Özdemir S. M. , Benzer H. , Akbaş O. (2009) “Almanya’da Yaşayan 15 - 19 Yaş Türk Gençlerinin Eğitim Sorunlarına ilişkin Bir İnceleme (Kuzey Ren Vestfalya Örneği)” Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) 10 (1):23-40
- Pickering, C. (2008) “Challenges in the Classroom” 30 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir. https://www.ctf-fce.ca/Research-Library/Issue6_Article7_EN.pdf

- Sançmış, F. (2014) Zorunlu Yer Değiştirmiş Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Santoro, D. A. , “ Good Teaching in Difficult Times: Demoralization in the Pursuit of Good Work” American Journal of Education, Vol. 118, No. 1 2011, s.1-23
19.01.2018 tarihinde erişilmiştir. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/662010>
- Sarı M. H. , Altun Y. , (2015) “Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 30 (1): 213-226
- Sarıkaya, H. S. (2014) “Belçika Flaman Bölgesi Eğitim Sisteminde Türk Kökenli Çocukların Yaşadığı Temel Eğitim Sorunlarının İncelenmesi.” Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi 2 (8), 246-260
- Seferoğlu, Süleyman Sadi (2001) “Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Meslekî Gelişimleriyle İlgili Görüşleri, Beklentileri ve Öneriler” Milli Eğitim Dergisi” Ocak Şubat Mart 149; 12-18
- Şen, Ü. (2010) “Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dili Eğitime Yönelik Milli Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılan Çalışma ve Uygulamalar” Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks 2 (3), 239-253
- Shiveley, J., Misco T. (2015) “Long-Term Impacts of Short-Term Study Abroad: Teacher Perceptions of Preservice Study Abroad Experiences” The Interdisciplinary Journal of Study Abroad Volume XXVI, Fall 2015
- Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı 04.11.2017 tarihinde erişilmiştir. http://abdigm.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=72
- Uygun S., Ergen G. , Öztürk İ. H. (2011) “Türkiye, Almanya ve Fransa’da Öğretmen Eğitimi Programlarında Uygulama Eğitiminin Karşılaştırılması” Elementary Education Online, 10 (2), 389-405
- Yaman H. , Dağtaş A. (2015) “ İngiltere’deki İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin İhtiyaç Analizi: Swot Analizi Örneği” Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi Cilt 2 (4), 47-82
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (6.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2009) “Eğitim Örgütlerinde Örgüt Kültürünün Öğretmenlerin İş Motivasyonu Üzerindeki Etkisi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

EK- 1: ARAŞTIRMA İZİN ONAYI

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613/605.01/918288
Konu: Araştırma Uygulama İzni

12.01.2018

Sayın Hatice GÜL
(38 Rue de Rohrwiler 67240 Bischwiller Strasbourg FRANSA)

- İlgi: a) Hatice GÜL'ün 11/01/2018 tarihli dilekçesi
b) Millî Eğitim Bakanlığının 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı genelgesi

İlgi (a) dilekçe ile Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri, Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice GÜL'ün "Avrupa'da Görevlendirilen Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Öğretmenlerin Sorunları ve Kazanımları" konulu yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmış veri toplama aracının Avrupada çalışan Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerine uygulanmasına yönelik izin talebi Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiştir

Denetimi eğitim ateşelikleri/müşavirlikleri idaresinde olmak üzere onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen, uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan/elektronik ortama aktarılan veri toplama araçlarının eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmadan gönüllülük esas olmak üzere uygulanmasına ilgi (b) Genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereği bilgilerinize sunulur.

Bilal TIRNAKÇI
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Veri Toplama Araçları (2 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza

Aslı ile Aynıdır

12.01.2018

Emniyet Mahallesi Milas SokakNo:8 06560 Yenimahalle-ANKARA
Telefon No: (0 312) 296 94 00 Fax: (0 312) 213 61 36
E-Posta: yegitek@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://yegitek.meb.gov.tr

Bilgi için: Şeyda KARABULUT Dr. Atilla DEMİRBAŞ
Öğretmen Koordinatör
Telefon No: (0 312) 296 95 82

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3a08-4c2b-3fa9-ad72-fd32 kodu ile teyit edilebilir.

EK- 2 : VERİ TOPLAMA FORMU

Değerli Öğretmen Arkadaşım,

Bu anket, Kocaeli Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Eğitim Bilimlerinde yapmakta olduğum “Avrupa’da görevlendirilen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Öğretmenlerin sorunları ve kazanımları” konulu yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Zaman ayırıp anketi doldurmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. İsim yazmadan dolduracağınız bu anket sadece bilimsel bir çalışma olacak, elde edilen bilgiler hiçbir şekilde araştırma amacı dışında kullanılmayacaktır.

Hatice GÜL

Strazburg Böl. Türkçe ve Türk Kült. Öğrt.

hatice_1110@hotmail.com

1. Görev Yaptığınız Ülke	: a. Almanya	b. Fransa	c. İngiltere	d. İsviçre
	d. Diğer (.....)			
2. Cinsiyetiniz	: a. Kadın	b. Erkek		
3. Öğrenim Düzeyiniz	: a. Lisans	b. Yük. Lisans	c. Doktora	
4. Branşınız	: a. Almanca	b. Din Kült.	c. Fransızca	d. İngilizce
	e. Türkçe	f. Sınıf	g. Diğer	
5. Yurt Dışında Kaçınıc Yılıınız	: a. 1	b. 2	c. 3	d. 4
	e. 5			
	f. İkinci kez görev alanlar			
6. Medeni Durumunuz	: a. Evli	b. Bekar		
7. Meslekteki Kıdeminiz	: a. 10 yıl ve altı	b. 11 - 15 yıl	c. 16 - 20	
	d. 21 yıl ve üstü			

1. Yurtdışında göreve başladığınız ilk yılda görev bölgenizde genel olarak yaşadığınız uyum sorunlarınız olduysa lütfen aşağıdaki boşluğa yazınız.

2. Yurtdışı göreviniz sırasında sosyal yönden (sosyal çevre, aile, sağlık, kültür...gibi) yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.

3. Yurtdışı göreviniz sırasında, görev yaptığınız okullarda eğitim-öğretim konusunda yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.

4. Yurtdışı göreviniz sırasında görev yaptığınız okullardaki yönetici ve diğer çalışanlarla yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.

5. Yurtdışı göreviniz sırasında ekonomik yönden yaşadığınız sıkıntılar nelerdir? Lütfen yazınız.

6. Yurtdışı göreviniz sırasında bölgenizdeki yönetim (Müşavirlik ve Ataşelikler) ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? Lütfen yazınız.

7. Yurtdışı göreviniz sırasında, yukarıda belirtilen konuların dışında yaşadığınız sorunlarınız olduysa lütfen yazınız.

8. Yurtdışı görevinin size kazandırdıklarının (mesleki, sosyal, ekonomik, kişisel gelişim, vb...) neler olduğunu düşünüyorsunuz? Lütfen yazınız.

ÖZGEÇMİŞ

Hatice GÜL 1984'te Giresun'da doğdu. Lise öğrenimini Beşikdüzü Anadolu Öğretmen Lisesi'nde tamamladı. 2002 yılında girdiği Gazi Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünden 2006 yılında mezun oldu. 2007 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğretmen olarak çalışmaktadır. Halen T.C. Strasbourg Başkonsolosluğuna bağlı olarak Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

